

Kommunledningskontoret

Handläggare:
Lars Niska

Anmälningssärenden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** med godkännande lägga förteckning över anmälningssärenden 10 december 2021 – 1 februari 2022 till protokollet.

Sammanfattning

Anmälda ärenden till kommunstyrelsen perioden 10 december 2021 till och med 1 februari 2022:

1. Kommunledningskontorets verksamhetsplan 2022-2024
2. Minnesanteckningar och bilagor Uppsala kommuns funktionsrättsråd 3 december 2021
3. Protokoll och bilaga Jämställdhetsrådet 6 december 2021
4. Minnesanteckningar och bilagor Upphandlingsrådet 10 december 2021
5. Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19
6. Samrådsunderlag från Uppsala Vattens biogasanläggning

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunledningskontoret

Dokumentansvarig:
Joachim Danielsson

Datum:
2021-12-16

Diarienummer:
KSN-2021-03028

Verksamhetsplan och budget 2022 – 2024

För kommunledningskontoret

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Ansvar och uppdrag.....	3
Organisation.....	4
Kännetecken	5
Omvärld och förutsättningar.....	6
Kommunledningskontorets verksamhetsplan	8
Inriktningsmål	9
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	9
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	14
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.....	15
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	17
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande.....	18
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	19
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	20
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	23
Budget 2022	25
Risker	27
Uppföljning	28

Inledning

Kommunledningskontorets verksamhetsplan syftar till att beskriva förvaltningens planering och prioriteringar för 2022–2024.

Ansvar och uppdrag

Kommunledningskontoret är kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens och valnämndens förvaltning. Kommunledningskontoret samordnar och leder kommunens verksamheter utifrån kommungemensamma politiska frågor och stabernas verksamhetsområden. Kontoret ansvarar för att styra, stödja, följa upp och utveckla kommunen inom flera olika områden:

- Leda och samordna arbetet med kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget.
- Ta fram beslutsunderlag och administrera den demokratiska processen samt följa upp kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens styrdokument.
- Styra och följa upp kommunens övergripande ekonomi, inklusive finansförvaltning, medelsförvaltning och budget.
- Stödja nämnder och förvaltningar med juridisk kompetens.
- Strategiskt utveckla informationsförvaltning och arkiv samt ansvara för kommunens slutarkiv.
- Driva kommunens näringslivsfrågor, destinationsutveckling samt regional utveckling och internationella frågor.
- Leda och samordna kommunens upphandlingsarbete.
- Leda och samordna kommunens trygghets-, beredskaps- och säkerhetsarbete.
- Leda och samordna kommunens strategiska hållbarhetsarbete för att nå målen i Agenda 2030 och säkerställa att ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv beaktas i kommunens utvecklingsarbete.
- Styra kommunens arbetsgivarfrågor och företräda Uppsala kommun som arbetsgivare. Leda, utveckla och samordna kommunens gemensamma arbete med kompetensförsörjning och ledarutveckling.
- Leda och samordna den kommunövergripande IT-verksamheten med fokus på digital transformation.
- Leda och samordna kommunens strategiska försörjning av lokaler till kommunala verksamheter och bostäder för personer som omfattas av socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
- Leda och samordna kommunens kommunikationsarbete och kommunikationskanaler.
- Samordna, utveckla och förvalta kommunens kvalitetsarbete och gemensamma ledningssystem.
- Leda och utveckla förvaltningsövergripande service inom områdena måltid, städ, logistik och kundservice.
- I egenskap av valnämndens kansli sköta det administrativa valarbetet.

Organisation

Kommunledningskontorets arbete styrs och leds av stadsdirektören. Kontoret är en centraliserad matrisorganisation och är organiserat i fyra områden.

Figur 1. Kommunledningskontorets organisation.

Kansli, strategi och planering

Området består av de fyra avdelningarna Kvalitet och planering, Hållbarhet, Trygghet, säkerhet och beredskap och Kansli samt enheten Omvärld och ledningsstöd. Avdelningarna samordnar arbetet gentemot politiken och skapar förutsättningar för en ökad politisk genomslagskraft i hela kommunkoncernen. I uppdraget ingår mål- och budgetprocessen, informationsförvaltning, lednings-, planerings- och beredningsarbete samt att vårda och utveckla det strategiska säkerhets- och hållbarhetsarbetet. I uppdraget ingår även att leverera verksamhets- och medborgarstöd, skapa normerande och rättssäkra processer samt utveckla den egna verksamheten.

Staber

Området består av de fem staberna Ekonomi, HR, Kommunikation, IT samt Fastighet. Respektive stab har ett uppdrag att leverera verksamhetsstöd och att utveckla kommungemensamma arbetssätt och styrning inom området. Staberna säkerställer tillsammans ett effektivt och samordnat stöd till kommunkoncernens verksamheter.

Gemensam service

Verksamheten består av de fyra avdelningarna Måltidsservice, Städservice, Upphandling och Service. Genom att vara en effektiv leverantör av intern service möjliggör gemensam service för kommunkoncernens verksamheter att ägna sig åt sin kärnverksamhet. Gemensam service styrs av kommunstyrelsens utskott för kommungemensam service.

Näringsliv och destination

Avdelningen består av de två enheterna Näringsliv etablering och Näringsliv utveckling inom Uppsala kommun samt de två enheterna Marknad och kommunikation samt Möten och evenemang inom Destination Uppsala AB. Den sammanförda organisationen möjliggör en gemensam målbild med en effektiv och leveranskraftig verksamhet. Näringsliv och destination arbetar strategiskt och operativt för att möta näringslivet och skapa de bästa förutsättningarna för alla branscher.

Kännetecken

Dessa kännetecken är viktiga för att kommunledningskontoret som egen förvaltning ska lyckas i vårt gemensamma uppdrag.

Ett kommunledningskontor

Kommunledningskontorets gemensamma uppdrag är att säkerställa politisk genomslagskraft och ge stöd till kommunkoncernens verksamheter. Vår framgång är när kommunens förtroendevalda, förvaltningar och bolag lyckas väl i sina uppdrag. Kommunledningskontoret består av staber, produktion och avdelningar som styrs utifrån olika logiker och har olika roller i organisationen. Genom enade arbetssätt och enad styrning ger vi ett samordnat och effektivt stöd. Tillsammans med de vi är till för utvecklar vi gemensamma lösningar med ett helhetsperspektiv.

Anpassade arbetssätt

Kommunledningskontoret utför många olika typer av uppdrag. Vi arbetar uppdragsbaserat och anpassar våra arbetssätt efter olika målgrupper, förutsättningar och behov. Vi vågar testa nya lösningar och drar lärdom när det inte blir som vi har tänkt. Vi är lyhörda inför omvärlden. När förutsättningar och behov förändras ställer kommunledningskontoret om verksamheten, till exempel till nytt politiskt styre, nya ekonomiska förutsättningar eller ett högt förändringstryck i omvärlden.

Attraktiv arbetsgivare

Kommunledningskontoret rymmer många olika roller och professioner som jobbar tillsammans mot gemensamma mål. Det skapar kraft, dynamik och resultat. Det ger även möjlighet att utvecklas och testa nya utmaningar. Vi är engagerade och kan i vårt uppdrag göra skillnad för Uppsalas utveckling. Kommunledningskontoret är en digital och flexibel arbetsplats som främjar arbetssätt utifrån vår gemensamma värdegrund. Vi möter framtiden med hög kompetens och drar nytta av kompetens utanför den egna organisationen genom samverkan med andra.

Omvärld och förutsättningar

Utifrån den kommungemensamma omvärldsanalysen och egen omvärldsbevakning har kommunledningskontoret identifierat förändringstryck och konsekvenser för verksamhet och budget 2022–2024. Nedan presenteras några viktiga utmaningar som påverkar kommunledningskontorets förutsättningar.

Ekonomiska utmaningar

Kommunledningskontoret behöver ta höjd för förändrade ekonomiska förutsättningar. Kommunens ekonomi är för närvarande stark till följd av tillfälliga statsbidrag relaterade till pandemin, men när de avtar blir de långsiktiga ekonomiska utmaningarna allt mer påtagliga. Kommunen behöver både fortsätta att skapa resursutrymme genom effektiviseringar och vara nyskapande i hur framtidens välfärdstjänster utformas. En kostnadseffektiv verksamhet och rätt servicenivå blir viktigt för att möta eventuella sparkrav i kärnverksamheten. Digitalisering och samordning är en del i lösningen.

Hållbar samhällsbyggnad

För att möta tillväxten behöver kommunen säkerställa en hållbar samhällsbyggnad med god ekonomisk hushållning. Omställningstakten behöver öka för att nå Uppsalas högt satta klimatmål. Det ställer krav på innovationsförmåga och att efterfråga nyskapande i exempelvis stadsplanering, upphandling och externa relationer. Deltagande i projekt, testbäddar och tekniska lösningar kan accelerera utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Behovet av analyser ökar kopplat till hållbarhet och stadens tillväxt. Genom att mäta miljö- och klimatomställningen på ett mer automatiserat sätt kan ett datadrivet beslutsfattande möjliggöras inom området.

Jobb och näringsliv

Pandemin har fått stora konsekvenser för den globala rörligheten, näringsliv och jobb. Det minskade internationella utbytet bedöms påverka förmågan att attrahera internationella besök, investeringar, företagsetableringar och spetskompetens. Kommunen behöver attrahera talang och kapital i en ständigt ökande konkurrens, särskilt inom kunskapsintensiva branscher, för att bidra till tillväxt och jobbskapande. Berättelsen om Uppsala kommun behöver stärkas även utanför Uppsala och Sverige. Snabbhet och digitaliserade processer inom myndighetsutövningen är viktigt för ett stärkt företagsklimat.

Ökad mångfald och polarisering

Kommunens verksamhet behöver utformas för att möta olika målgrupper och behov. Det blir viktigt med en representativ kommunikation som når till alla och synliggör alla områden och medborgargrupper i kommunen. Kraven ökar på digitala tjänster som bidrar till likvärdiga möjligheter till användning och delaktighet och som motverkar digital exkludering. Ökad polarisering och ett fortsatt fragmenterat politiskt landskap påverkar den demokratiska beslutsprocessen och förtroendet för samhällsstrukturen. Kommunen behöver möta och hantera åsiktspolarisering och en ökad risk för påverkanskampanjer.

Ökad digitalisering

Samhällets digitalisering skapar förväntningar på kommunens tjänster samtidigt som den öppnar upp för nya möjligheter och sätt att bedriva kommunal verksamhet. Kommunen behöver öka takten i den digitala transformationen. Det kräver fortsatt stora resurser, nya kompetenser och samordning mellan kommunens olika delar för att digitalisera processer och systematisera informationsförvaltningen. Data och information behöver kunna delas, visualiseras och sammanställas på ett enhetligt och lättillgängligt sätt. Datadrivet beslutsfattande ställer ökade krav på automatiserad insamling och bearbetning av data.

Allmänna val 2022

Under 2022 är det allmänna val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Kommunledningskontoret är valnämndens förvaltning och ansvarar för genomförandet. Det inkluderar bland annat rekrytering av valförrättare, planering av vallokaler, minimering av riskerna för otillbörlig påverkan samt säkerhetsinsatser. Förändringar i vallagen för att stärka skyddet av valhemligheten ställer nya krav. Resurser krävs för planering och genomförande av valet samt för förberedelser inför kommande mandatskifte vilket påverkar förutsättningarna för ordinarie arbete inom flera delar av kommunledningskontoret.

Lärdomar efter pandemin

Pandemin kommer att påverka verksamheten under lång tid framöver. Kommunledningskontoret behöver ta vara på positiva lärdomar och planera för hur arbetet ska se ut framåt. Förväntningarna från allmänhet och medarbetare är höga på en ökad valfrihet i att delta digitalt eller på plats i kommunens aktiviteter. Det krävs en beredskap för att hantera ökad psykisk ohälsa, ökad ojämlikhet, lågkonjunktur samt påskyndad strukturomvandling. Även brottslighet och otrygghet kommer att påverkas av de samhällsförändringar som coronapandemin medfört.

Kommunledningskontorets verksamhetsplan

Det övergripande målet för kommunledningskontorets verksamhetsplan är att bidra till kommunfullmäktiges nio inriktningsmål i Mål och budget 2022–2024. Inom fyra fokusområden ska kommunen kraftsamla för att skapa förändring:

- Jobb och företagande
- Likvärdig skola
- Trygghet
- Fossilfritt 2030

Verksamhetsplanen fångar även större utvecklingsbehov inom ramen för kommunledningskontorets grunduppdrag.

Kommunledningskontorets olika perspektiv

Förutom att svara upp mot de politiska ambitionerna och de behov som finns inom kommunens verksamheter och bolag, behöver kommunledningskontoret utveckla sin egen verksamhet för att bli effektivare och med ökad kvalitet möta den politiska styrningen och behoven i kommunkoncernen. Det innebär att kontoret behöver genomföra utvecklingsinsatser ur flera perspektiv.

Politisk styrning

Politisk styrning genom uppdrag i Mål och budget, åtgärder i program och handlingsplaner samt nämndmål i kommunstyrelsens verksamhetsplan. Här ingår även kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Dessa ingår i kommunstyrelsens och kommunledningskontorets verksamhetsplan.

Kommunövergripande styrning

Kommunövergripande och normativ styrning och utveckling inom stabers och avdelningars verksamhetsområden. Utgår ifrån identifierade utvecklingsbehov hos förvaltningar och bolag. Dessa ingår i kommunledningskontorets verksamhetsplan.

Egen förvaltning

Intern styrning och utveckling av kommunledningskontoret som egen förvaltning. Här ingår implementering av normativ styrning i den egna förvaltningen och intern utveckling som kräver samordning eller gemensamma insatser. Dessa ingår i kommunledningskontorets verksamhetsplan.

Respektive stab och avdelning

Intern styrning och utveckling av staber och avdelningar. Dessa hanteras av respektive stab eller avdelning och beskrivs inte i kommunledningskontorets verksamhetsplan.

Relaterade styrdokument

I kommunstyrelsens verksamhetsplan bilaga 3 redovisas de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till kommunstyrelsen samt de jämställdhetspolitiska delmålen som kommunstyrelsens åtgärder ska bidra till.

Ansvarsbilaga

Kommunstyrelsen har formulerat åtgärder för att visa hur nämnden planerar att genomföra uppdrag och nämndmål. Åtgärderna med ansvarsfördelning redovisas i en ansvarsbilaga. I bilagan anges även förväntade effekter av åtgärderna samt koppling till styrdokument och jämställdhetspolitiska mål.

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Jobb och företagande

Ekonomisk hållbarhet skapas genom ett starkt näringsliv och en växande arbetsmarknad i hela kommunen. En starkt lokal ekonomi och en expansiv jobbtillväxt inom stad och landsbygder är avgörande för att genom stabila skatteintäkter säkra invånarnas välfärd och sociala trygghet.

Alla som kan jobba ska jobba. För att klara välfärdsutmaningarna och öka skatteintäkterna behöver sysselsättningsgraden öka. En lyckad integration leder till att fler arbetar.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Övergripande styrning, planering och uppföljning
- Samlade staber och kommungemensamma arbetssätt
- Verksamhetsutveckling och digital transformation
- Upphandling och inköp
- Lokalförsörjning
- Företagsservice och näringslivsutveckling

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag 1. Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.</p> <p>Kommunstyrelsen samordnar det kommunövergripande arbetet med att kartlägga hur resurser och investeringar kommer kvinnor och män till godo. Syftet är att skapa förutsättningar för prioriteringar som främjar att resursfördelningen utgår från individens behov oavsett kön och bidrar till jämställdhet och likvärdighet. En årlig kommunövergripande lägesrapport tas fram. Utifrån lägesbild och efterfrågan ges riktat stöd till nämnder och bolagsstyrelser. En kartläggning ska göras av hur genomförda investeringar inom mark och exploateringsverksamheten främjar jämställdhet och likvärdighet.</p>	Hållbarhet	2023
<p>Uppdrag 2. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet.</p> <p>Företagsservice vid myndighetsutövning och i all övrig kontakt med näringslivet ska förbättras. Bland annat ska information till näringslivet utvecklas med utgångspunkt i företagarnas behov. Samverkan och helhetssyn i kommunen kring näringslivsfrågor ska öka för att kunna erbjuda effektiv service. Strategier för markförvärv och försäljning av mark anpassas utifrån näringslivets behov. Kommunens etableringsfunktion underlättar för företag som vill växa eller etablera sig i Uppsala. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Jobb och företagande, näringslivsprogrammet samt elitidrottsprogrammet.</p>	Näringsliv och destination	2023

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.</p> <p>Kommunstyrelsen ska utveckla ett samordnat och sammanhållet stöd till kommunkoncernen för att stärka arbetet med förändringsledning, nyskapande och ständiga förbättringar. Kommunstyrelsen skapar förutsättningar för verksamhetsförbättringar med stöd av digital utveckling, så kallad digital transformation. I uppdraget ingår digitalisering av processer och flöden, etablering av ett datadrivet arbetssätt samt förstärkt förmåga till digital samverkan med invånare, näringsliv och besökare genom digitalt först. Utvecklingstakten måste öka samtidigt som digital inkludering säkerställs. Uppdraget är en del av genomförandet av handlingsplanen för digital transformation.</p>	Kvalitet och planering	2024
<p>Uppdrag 4. Ta fram ett ramverk för grön finansiering som möjliggör att genom kommunens obligationsprogram ställa ut egna gröna obligationer. (KS)</p> <p>Kommunstyrelsen ska ta fram ett ramverk för grön finansiering. Ramverket ska beskriva vilka investeringar som kan finansieras via en grön obligation och investeringarnas miljöeffekter. Gröna obligationer bedöms ge bättre ekonomiska förutsättningar att genomföra viktiga investeringar som ger mindre klimatpåverkan. En stor del av kommunkoncernens investeringar bedöms vara lämpliga för grön finansiering. Uppdraget är en del av genomförandet av fokusområde Fossilfritt 2030.</p>	Ekonomi	2022
<p>Nämndmål N1.2 Stärka planeringen, styrningen och uppföljningen av investeringsprojekt inom kommunkoncernen.</p> <p>För att möta tillväxten och framtida utmaningar krävs att kommunkoncernen har god förmåga att genomföra komplexa investeringsprojekt. För att säkerställa största möjliga nytta för investerade medel behöver koncernens planering, styrning och uppföljning av investeringsprojekt stärkas. Investeringsprojekten ska i högre grad genomföras i enlighet med koncerngemensamma arbetssätt, stöd och modeller.</p>	Ekonomi	2023
<p>Nämndmål N1.3 Genomföra en förstudie inom identifierade områden om möjligheten att använda utfallsbaserade tjänster och sociala investeringsfonder för bättre målpuppfyllelse och minskade kostnader.</p> <p>Kommunstyrelsen ska genomföra en förstudie inom några identifierade områden såsom försörjningsstöd, HVB-hem och avbruten skolgång. Syftet är att hitta möjliga lösningar och belysa effekter där verksamheten kan använda utfallsbaserade tjänster och sociala investeringsfonder för att uppnå en bättre målpuppfyllelse, minskade kostnader för kommunen eller minskade övergripande samhällskostnader.</p>	Hållbarhet	2022

Figur 2. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 1 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunövergripande styrning	Ansvarig	Slutår
<p>Förvaltningsmål F1.1 Möjliggöra en mer samordnad hantering av företagens kontakter med kommunens Kontaktcenter.</p> <p>För att på sikt säkerställa ett kvalitets- och rättssäkert flöde av ärenden inom kommunen ska ett ärendehanteringssystem med kundvårdsfunktionalitet upphandlas och implementeras i Kontaktcenter. En ingång för företagservice ska även öppnas i första linjen för att möjliggöra ett gott bemötande, hög tillgänglighet och förbättrad service till företag och organisationer.</p>	Gemensam service, Näringsliv och destination, IT	2022

Kommunövergripande styrning	Ansvarig	Slutår
<p>Förvaltningsmål F1.2 Genomföra en analys av kommunens ersättningsmodeller för utförare av kommunal verksamhet.</p> <p>Göra en jämförelse med andra kommuner. Säkerställa likvärdiga, stabila och enhetligt beskrivna ersättningssystem i kommunen i syfte att skapa förutsägbarhet genom stabila villkor för utförare av kommunal verksamhet. Arbetet ska utgå från riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet.</p>	Kvalitet och planering, Ekonomi	2023
<p>Förvaltningsmål F1.3 Etablera förutsättningar och förmåga att producera, administrera och genomföra e-utbildning i högre utsträckning.</p> <p>Förmåga till effektiv, flexibel och kontinuerlig kompetensutveckling i alla verksamheter. E-utbildning blir ett inslag i vår förmåga att välja olika pedagogiska format, baserat på lärmål som ska nås. Arbetet inkluderar även att ta fram en ändamålsenlig finansieringsmodell.</p>	HR, IT, Kommunikation, Kvalitet och planering, Kansli, Ekonomi	2024
<p>Förvaltningsmål F1.4 Etablera förutsättningar och förmåga att planera, producera, administrera och genomföra digitala möten och event.</p> <p>Etablera förutsättningar och förmåga att genomföra digitala möten och event i högre utsträckning för att nå större och flera målgrupper samt bidra till större flexibilitet att medverka eller ta del av kommunala aktiviteter. Arbetet inkluderar även att ta fram en ändamålsenlig finansieringsmodell.</p>	Kommunikation, IT, HR	2023

Figur 3. Kommunledningskontorets kommunövergripande förvaltningsmål under inriktningsmål 1.

Kommunledningskontorets egen utveckling	Ansvarig	Slutår
<p>Förvaltningsmål F1.5 Öka förmågan inom kommunledningskontoret att genomföra e-utbildningar, digitala möten och event.</p> <p>Uppsala kommuns dialog och samverkan med invånare, näringsliv och besökare ska präglas av digitalt först. För att kunna vara ett effektivt stöd till förtroendevalda, förvaltningar och bolag behöver kommunledningskontoret öka förmågan att genomföra e-utbildningar, digitala möten och event inom den egna verksamheten. Digitala kanaler ökar tillgängligheten och valfriheten i kontakter med kommunen och kommunledningskontoret och möjligheterna att tillgodose olika målgruppers behov ökar. Det kan även ge ökad effektivitet.</p>	Kommunikation, HR, IT, alla staber och avdelningar	2023
<p>Förvaltningsmål F1.6 Säkerställa en systematisk uppföljning av hur tilldelade digitaliseringsmedel inom kommunledningskontoret kommer till nytta.</p> <p>Kommunledningskontoret har tilldelats centrala digitaliseringsmedel för att accelerera takten i digital transformation inom följande områden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitala verktyg för språkutveckling • Realtidsuppföljning av kundnöjdhet • Utveckling av informationsförvaltning, besluts- och analysstöd, öppna data och sakernas Internet (IoT) • Utveckling av plattform för lansering av digitala tjänster <p>En systematisk uppföljning av hur digitaliseringsmedlen kommer till användning möjliggör för att vid behov sätta in åtgärder för att säkerställa avsedd nytta.</p>	IT, Gemensam service, Näringsliv och destination, Kvalitet och planering, Kansli	2022

Figur 4. Kommunledningskontorets förvaltningsmål för den egna verksamheten under inriktningsmål 1.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Trygghet

I Uppsala är säkerhet och trygghet inte ett privilegium för några få utan en rättighet för alla. Invånare ska kunna lita på att få det stöd de behöver av samhället. Tryggheten ska öka och alla ska känna att de tryggt kan vistas i stadskärnan. Uppsala ska inte ha någon utsatt stadsdel. Ett starkt områdesarbete förebygger och förhindrar social oro. Insatser för att bekämpa kriminaliteten kombineras med förebyggande åtgärder som ger resultat. Kommunen ska fortsätta utveckla samarbetet med polisen för ökad trygghet.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Ett systematiskt trygghets- och säkerhetsarbete
- Krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd
- Kunskapsutveckling kring kommunen som trygg och attraktiv plats
- Näringslivs- och destinationsutveckling

Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Ansvarig

Slutår

Uppdrag 5. Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Trygghet, säkerhet och beredskap

2024

Kommunen och kommunstyrelsen har i uppdrag att aktivt verka inom det brottsförebyggande området på flera plan. Det sker dels genom aktiviteter för att motverka kriminalitet i ett större samhällsperspektiv, dels riktat mot särskilda målgrupper. I uppdraget ligger också att arbeta trygghetsskapande i samverkan med civilsamhälle, näringsliv och myndigheter. Ungdomar och unga vuxna är en central målgrupp i kommunens arbete mot en ökad förmåga att förhindra brott och kriminell verksamhet. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde trygghet, handlingsplanerna för Gränby och Kvarngärdet och Gottsundaområdet samt samverkansöverenskommelsen med Polisen och medborgarlöftet för Uppsala resecentrum.

Uppdrag 6. Utveckla det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft. (KS och RÄN)

Trygghet, säkerhet och beredskap

2024

Kommunstyrelsen ger stöd och styrning som säkerställer att kommunens verksamheter har god förmåga att hantera krissituationer i fred samt att kommunen har en grundläggande förmåga till civilt försvar. Utbildning och övning är viktiga delar i arbetet. Kommunstyrelsen samverkar med regionala myndigheter, kommuner och andra aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar. Ett kontinuerligt arbete med krisberedskap ligger till grund för planeringen för civilt försvar. Arbetet med krisberedskap fortsätter främst inom samhällsviktiga verksamheter och verksamheter som utgör ett stöd till dessa. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Trygghet och program för krisberedskap.

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag: 7. Utveckla en långsiktig och samordnad kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet i Gottsunda-Valsätra och Gränby-Kvarngärdet tillsammans med föreningar och andra intressenter. (KTN, UBN, IFN och KS)</p> <p>En fördjupad utredning ska genomföras i syfte att möjliggöra förverkligande av ett allaktivitetshus i Gottsunda i enlighet med förstudiens föreslagna inriktning och process. På kort sikt etableras allaktivitetshuset i befintliga lokaler och på lång sikt i nya Gottsundaskolan som beräknas stå klar 2025. Arbetet hålls ihop med kulturnämndens arbete med ett allaktivitetshus i Gränby/Kvarngärdet för att säkerställa lärande och erfarenhetsöverföring. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Trygghet.</p>	Hållbarhet	2023
<p>Nämndmål N2.1 Kontinuerligt utveckla kommunens säkerhetsarbete och särskilt stärka kommunens förmåga att hantera och skydda säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagstiftningen.</p> <p>Fortsatt arbete med att stärka Uppsala kommuns förmåga att hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Här ingår även väl anpassade säkerhetsskyddsåtgärder inom områdena informationssäkerhet, fysisk säkerhet samt personalsäkerhet. Samordning och samverkan med förvaltningar och bolag ska utvecklas. Säkerhetsskyddsanalyser ska genomföras och säkerhetsskyddsplaner tas fram och fastställas i förvaltningar och bolag. Nämndmålet är en del i genomförandet fokusområde Trygghet.</p>	Trygghet, säkerhet och beredskap	2024

Figur 5. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 2 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Fossilfritt 2030

Uppsala har i dag en miljö- och klimatpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Miljö och klimatomställningen är därför brådskande. Utsläppen av växthusgaser måste fortsätta att minska för att till 2040 vara nära noll. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten, bland annat inom Uppsala klimatprotokoll.

Det lokala arbetet mot målet om en fossilbränslefri välfärdskommun till 2030 innebär en omställning av kommunorganisationens fordonspark, utveckling av hållbara transportlösningar samt en ökad samverkan med berörda aktörer. Kommunen fortsätter bland annat att bygga ut ett fossilfritt transportsystem och infrastruktur för gång, cykel, kollektivtrafik, biogas och vätgas.

Förutom trafiken finns en rad andra viktiga frågor när det gäller utsläppsminskningar inom Uppsalas geografiska område: fortsatt utbyggnad av solenergi och kretsloppslösningar, utfasning av fossil plast, användning av klimatsnåla bygg- och anläggningsmaterial och ekologiskt hållbart jordbruk är några exempel. En stor utmaning för att nå utsläppsmålen är att minska den negativa klimatpåverkan av konsumtion och långväga resande.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Samverkan för hållbar utveckling
- Stöd och kunskapsunderlag
- Hållbar kommungemensam service

Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Ansvarig Slutår

Uppdrag 9. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

Hållbarhet 2024

Kommunstyrelsen bidrar till att stärka kommunkoncernens kapacitet att driva klimatomställningen genom stärkt samverkan inom kommunkoncernen och långsiktiga klimatsatsningar. En samhällseffekt ska uppnås genom att leda och samordna Klimatprotokollets arbete, utveckla arbetssätt för att engagera kommunens invånare, civilsamhälle och näringslivet i klimatfrågor samt genom samverkan på nationell och internationell nivå. Särskilt fokus kommer även att ligga på att stödja omställningen till förnybar och hållbar energiförsörjning och fossilfria transporter samt stödja beställare att ställa hållbarhetskrav i upphandling. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Fossilfritt 2030, miljö och klimatprogram, energiprogram, åtgärdsprogram för luft, klimatkontrakt 2030 samt översiktsplan.

Figur 6. Kommunstyrelsens uppdrag under inriktningsmål 3 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Trygghet

Ökad psykisk ohälsa och tillgången till droger tillsammans med en samhällsutveckling mot ökad polarisering, medför att människor riskerar att hamna i utanförskap, missbruk och kriminalitet. För att förebygga, förhindra och stävja social oro och missbruk samt ungas kriminalitet krävs ett samordnat arbete tillsammans med polisen, länsstyrelsen, Region Uppsala och andra myndigheter.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Stöd och samordning för ökad jämlikhet
- Ett samordnat integrationsarbete
- Förebyggande arbete mot psykisk ohälsa
- Förebyggande arbete mot kriminalitet

Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Ansvarig Slutår

Uppdrag 11. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.

Hållbarhet 2023

Förutsättningarna för snabb integration och möjlighet att försörja sig själv ska förbättras både för nyanlända och de som har varit i utanförskap under lång tid. Kommunstyrelsens samordnar och stöttar kommunens nämnder och berörda aktörer i detta arbete. Stärkt samordning bidrar till utveckling, informationsutbyte och ökad kunskap. Utvecklade uppföljning och analys av kommunens arbete med integration och etablering ska bidra till förbättrad kunskap för att vidta prioriterade åtgärder. En modell ska även tas fram för att främja sysselsättningsgraden i socialt utsatta områden i samband med markanvisningar.

Uppdrag 12. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Hållbarhet 2023

Den psykiska ohälsan riskerar att öka som en effekt av pandemin. Det finns risk för ökad oro, ångest och depression, framförallt i grupper som lever under utsatta sociala och ekonomiska förhållanden. Kommunstyrelsen stödjer arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa inom berörda nämnder och samordnar det suicidpreventiva arbetet i enlighet med Vägledning till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner. Kompetenshöjande insatser planeras för att medarbetare ska kunna identifiera och bemöta grupper med högre risk för psykisk ohälsa och suicid. Kommunstyrelsen bidrar även till ökad kunskap genom att följa upp och analysera kommunens arbete med psykisk hälsa och suicid.

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
----------------------------------	----------	--------

Nämndmål N4.1 Samordna och utveckla arbetet för att motverka diskriminering i kommunens verksamheter.

Hållbarhet 2022

Uppsala kommun ska vara en öppen och inkluderande kommun där lika rättigheter och möjligheter för varje människa är den rådande normen. Ingen ska missgynnas eller kränkas utifrån diskrimineringsgrunderna; kön, ålder, funktionsnedsättning, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck. Fortfarande upplever vissa grupper i samhället diskriminering och trakasserier och löper större risk för att utsättas för hot, hat och våld. Kommunstyrelsen samordnar kommunens arbete för att säkerställa att utsatta grupper blir bemötta på ett professionellt och icke-diskriminerande sätt.

Figur 7. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 4 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Jobb och företagande

Den förväntade befolkningstillväxten i Uppsala kräver minst 2 000 nya arbetstillfällen per år, varav minst 70 procent i det privata näringslivet. Detta för att uppnå balans mellan befolknings- och jobbtillväxt. Nästan hälften av jobbtillväxten förväntas ske inom exportindustri och affärstjänster. De befintliga stora och mellanstora företagen är draglok för tillväxten av kommunens totala arbetsmarknad och en viktig förutsättning för utveckling av bygg-, service- och tjänstenäringsringar. I samarbete med övriga parter förstärks näringslivsutvecklingen utifrån intentionerna i näringslivsprogrammet.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Egna och inhyrda bostäder och lokaler
- Näringslivsutveckling för fler jobb
- Arbetsmarknadsinsatser

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag 14. Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.</p> <p>Uppsala ska vara ett bra samhälle att leva i om man har en funktionsnedsättning. Individens egna resurser tas till vara. En analys ska genomföras för att identifiera de hinder och möjligheter som finns idag för att kommunens verksamheter ska kunna anställa fler personer med funktionsnedsättning. Utifrån analys av underlaget kan kommunstyrelsen ge vägledning till förvaltningar och bolag i deras planering av konkreta åtgärder. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Jobb och företagande.</p>	HR	2023
<p>Uppdrag 15: Förbättra möjligheten till anställning för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. (AMN och KS)</p> <p>Fler ska komma i arbete och näringslivets kompetensförsörjning ska underlättas. Kommunstyrelsen främjar projekt och aktiviteter som syftar till ökat nyföretagande och omställning av affärsidéer för att fler ska kunna starta och driva företag. Samverkan mellan kommunen, näringslivet och utbildningsanordnare ska stärkas för att möta kompetensbehoven. Uppdraget är en del i genomförandet av fokusområde Jobb och företagande och näringslivsprogrammet.</p>	Näringsliv och destination	2023
<p>Nämndmål N5.1 Tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 2000 nya arbetstillfällen årligen.</p> <p>Med utgångspunkt i företagens behov arbetar kommunstyrelsen för att förbättra förutsättningarna för Uppsalas näringsliv. Kommunen behöver öka utbudet av byggbar mark för olika verksamheter och utbudet av lokaler i kommunen. Samverkan behöver ske med samverkansorganisationer, fastighetsaktörer och näringsliv för att främja nyetableringar och expansion av verksamheter. Nämndmålet är en del i genomförandet av fokusområde Jobb och företagande, näringslivsprogrammet och elitidrottsprogrammet.</p>	Näringsliv och destination	2023

Figur 8. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 5 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Trygghet

Barn och elever ska känna sig trygga i förskola och skola. Förskolan och skolan stärker elevernas förmåga att använda sina kunskaper som invånare i ett demokratiskt samhälle. Genom att aktivt och medvetet arbeta med och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar, kring bland annat mänskliga rättigheter och respekt för och omsorg om såväl individer, närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv, är skolan ett viktigt verktyg för att öka tryggheten i samhället.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Stöd för prioritering av insatser för barn och unga
- Måltider och städ inom förskola och skola
- Pedagogisk verksamhet inom Stadsarkivet

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
Nämndmål N6.1 Stärka elevers trygghet och säkerhet i och omkring skolan.	Trygghet, säkerhet och beredskap	2024

Trygghet är centralt för hur väl eleverna lyckas nå målen för utbildningen. Ett aktivt arbete krävs för att skapa en trygg och säker skolmiljö och fritid som är fri från narkotika, hot och våld. Kommunstyrelsen ska stärka arbetet för en trygg och säker skolmiljö. Barn och ungas behov ska även beaktas i styrdokument för fysisk planering och trafik. Nämndmålet är en del i genomförandet av fokusområde Trygghet och samverkansöverenskommelsen med Polisen.

Figur 9. Kommunstyrelsens nämndmål under inriktningsmål 6 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Stöd för att främja likvärdiga villkor
- Samverkan med regionen
- Måltider för äldre

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag från 2020 K7.7 Arbeta för att överföra ansvar för färdtjänst till Region Uppsala. (KS och GSN)</p> <p>Kommunen ska ta tillvara slutsatserna i den utredning som genomförts i regionen och arbeta för att färdtjänsten kan samordnas mellan regionen och de kommuner som så önskar. Kommunstyrelsen stödjer gatu- och samhällsmiljönämndens arbete med att överföra ansvaret för färdtjänst till Region Uppsala.</p>	Omvärld och ledningsstöd	2022
<p>Nämndmål N7.1 I samarbete med Region Uppsala genomföra ett pilotprojekt för införande av ett lokalt seniorkort för kollektivtrafik.</p> <p>Tillsammans med Region Uppsala pågår ett arbete för att underlätta för äldre att använda kollektivtrafik i syfte att främja ett oberoende och aktivt liv. Ett pilotprojekt för införande av ett lokalt Seniorkort för kollektivtrafik ska genomföras i samarbete med Region Uppsala.</p>	Omvärld och ledningsstöd	2023

Figur 10. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 7 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Mål och budget: I fokus 2022–2024 – Trygghet

Uppsala ska vara en föregångskommun där ett aktivt demokratiarbete leder till invånare som förstår hur de kan påverka och hur beslut fattas. Tillit till samhället är en förutsättning för demokratin och det demokratiska samtalet. Genom ett aktivt arbete för ökad kunskap och insatser för att göra alla medborgare delaktiga i demokratin skapas goda förutsättningar för tillit.

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Delaktighet och inflytande
- Tillgänglighet och service
- Informationsförvaltning och arkiv
- Stöd till förtroendevalda

Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Ansvarig

Slutår

Uppdrag 28. Utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.

Kommunikation

2024

Kommunens service behöver utformas med särskild hänsyn till de människor som har sämst förutsättningar. Kommunstyrelsen ska utveckla befintlig systematik och stöd till nämnder och bolag så att verksamheter lättare kan identifiera målgrupper, anpassa och utforma verksamheten och följa upp och utvärdera verksamhetens arbete. Uppdraget är en del i genomförandet av programmen för äldrevänlig kommun, landsbygd, full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och handlingsplanen för mänskliga rättigheter.

Uppdrag från 2020 K8.1 Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)

Hållbarhet

2022

Öka valdeltagandet bland grupper med lågt valdeltagande genom exempelvis ökad information och lättillgängligt språk. Kommunstyrelsen arbetar bland annat med riktade informationsinsatser till målgrupper och geografiska områden där valdeltagandet är lägre i samverkan med civilsamhället och andra organisationer.

Uppdrag från 2019 K8.4 Förenkla administration och ansökning av föreningsstöd. (KS)

Hållbarhet

2022

Kommunen ska skapa förutsättningar för tydlig och förenklad kontakt med föreningslivet. Det ska uppnås bland annat genom att skapa systematik genom tydliga styrdokument för samverkan inom kommunen kring bidragsbedömningar och lokalbokningar. En översyn av hur kommunen kan vara medsökande när föreningar söker stöd hos andra instanser ska genomföras. Uppdraget är en del i genomförandet av överenskommelsen med föreningslivet.

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag från 2019 K8.8 Ta fram en informationshanterings-plan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.</p> <p>Kommunstyrelsen ska besluta om en informationshanteringsplan utifrån iKLASSA för att säkerställa kvalitetssäkrad hantering av nämndens information.</p>	Kansli	2022

Figur 11. Kommunstyrelsens uppdrag under inriktningsmål 8 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Kommunövergripande styrning	Ansvarig	Slutår	
<p>Förvaltningsmål F8.1 Genomföra allmänna val 2022 på ett tryggt och rättssäkert sätt i enlighet med gällande lagstiftning.</p> <p>De röstande ska kunna utöva sin demokratiska rätt att välja sina representanter till riksdag, kommun- och regionfullmäktige genom att rösta i allmänna val den 11 september 2022. Valet ska genomföras på ett tryggt, rättssäkert och tillgängligt sätt, fritt från otillbörlig påverkan, genom ändamålsenliga lokaler, med tydlig information och ett välplanerat genomförande.</p>	Kansli	2022	
<p>Förvaltningsmål F8.2 Genomföra mandatskiftet 2022 efter allmänna val.</p> <p>Mandatskiftet efter allmänna valen 2022 genomförs på ett effektivt och samordnat sätt. Förtroendevalda är registrerade korrekt i Uppsala kommuns system, har fått rätt utrustning och tekniskt stöd, utbildning, introduktion och information om sitt uppdrag och arvodesregler för att kunna verka effektivt i sina förtroendeuppdrag inom Uppsala kommun.</p>	Hållbarhet, Trygghet, säkerhet och beredskap, Kommunikation, HR, IT, Kvalitet och planering	Kansli	2022
<p>Förvaltningsmål F8.3 Utveckla utbildning i hur det är att verka som förtroendevald i Uppsala kommun.</p> <p>Ta fram en utbildning till förtroendevalda i Uppsala kommunkoncern. Utbildningsinsatserna innehåller bland annat mål- och budgetprocessen, styrmodell, nämndformalia, kommunaljuridik, rollfördelning mellan politiker och tjänstemän, arbetsgivarrollen, arbetsmiljöansvar, ersättningsregler, informationssäkerhet och övriga säkerhetsfrågor.</p>	HR, IT, Trygghet säkerhet beredskap, Fastighet, Kommunikation, Ekonomi	Kansli	2023
<p>Förvaltningsmål F8.4 Paketera ett kammungemensamt ledningssystem baserat på SIQ management model.</p> <p>Beskriva kommunens kvalitetsledningsmodell utifrån SIQ management model. Ta fram en grafisk formgivning för kommunens ledningssystem i syfte att skapa igenkänning och minska behov av att ”uppfinna allt på nytt varje gång”. Utveckla stöd för dokumenthantering.</p>	Ekonomi, Hållbarhet, HR, Näringsliv och destination, Trygghet säkerhet beredskap, Kommunikation, IT, Kvalitet och planering	Kvalitet och planering	2023
	Kommunikation HR IT Kansli		

Kommunövergripande styrning	Ansvarig	Slutår
<p>Förvaltningsmål F8.5 Se över och implementera en ny organisation för informationsförvaltning inom Uppsala kommun.</p> <p>För att kunna införa och utveckla en systematisk informationsförvaltning i kommunkoncernen behöver det finnas en organisation för arbetet som kan skapa kraft, säkerställa resurser, koordinera och leda arbetet. Ett förslag på sådan organisation ska tas fram, testas och utvärderas.</p>	Kansli IT Kvalitet och planering	2023
<p>Förvaltningsmål F8.6 Utreda förutsättningar för införande av digital posthantering i kommunkoncernen.</p> <p>Digital posthantering har många fördelar. De juridiska förutsättningarna för vad kommunen får hantera digitalt och inte behöver utredas inför en eventuell upphandling och införande av digital posthantering i kommunkoncernen.</p>	Kansli IT Gemensam service	2022
<p>Förvaltningsmål F8.7 Säkerställa att frågor som rör juridik och informationsförvaltning hanteras i samband med upphandling och avveckling av IT-system.</p> <p>När IT-system ska upphandlas eller avvecklas är det viktigt att frågor som rör juridik och informationsförvaltning omhändertas och beaktas redan vid förstudie och kravställan. En rutin/process för upphandling och avveckling av IT-system ska utarbetas specifikt för att omhänderta juridiska aspekter och krav för en effektiv informationsförvaltning.</p>	Kansli IT Gemensam service Kvalitet och planering	2022

Figur 12. Kommunledningskontorets kommunövergripande förvaltningsmål under inriktningsmål 8.

Kommunledningskontorets egen utveckling	Ansvarig	Slutår
<p>Förvaltningsmål F8.8 Etablera ändamålsenligt system för synpunktshantering inom KLK.</p> <p>Etablera system och rutiner för hantering av synpunktshantering, felanmälan, avvikelser och servicemätningar. Systematisk hantering av synpunkter förväntas leda till att utvecklingsbehov identifieras och förbättringsförslag tas tillvara i verksamhetsutvecklingen och leder till mer ändamålsenliga verksamheter.</p>	Kvalitet och planering Alla staber och avdelningar	2024

Figur 13. Kommunledningskontorets förvaltningsmål för den egna verksamheten under inriktningsmål 8.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Kommunledningskontoret bidrar till inriktningsmålet inom följande områden:

- Företråda kommunen som arbetsgivare
- Kompetensförsörjning samt chefs- och ledarutveckling
- Förutsättningar för digital utveckling
- Verksamhetsnära stöd till nämnder och bolagsstyrelser i HR-frågor

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Uppdrag 29. Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN, SCN, AMN och Uppsala Vatten och Avfall)</p> <p>Kommunen behöver arbeta metodiskt med kompetensförsörjning och ha fokus på bristyrken. Kommunstyrelsen ska implementera stöd för kompetensförsörjningsplanering som en del av ledningssystemet. Arbetet med att validera kompetens hos prioriterade målgrupper ska följas upp i samråd med berörda nämnder. Strukturer för fortbildning och samverkan med akademi och näringsliv ska utformas i syfte att säkra medarbetare och chefers digitala kompetens. Uppdraget är en del i genomförandet av program för äldrevänlig kommun och handlingsplan för digital transformation.</p>	HR	2022
<p>Uppdrag 30. Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och ett hållbart arbetsliv.</p> <p>Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kunskaper och lärdomar av projektet Psykisk hälsa ska omhändertas i form av rutiner i ordinarie ledningssystem. En analys ska göras utifrån erfarenheter av pandemin för att öka förståelsen för krav, förväntningar och vad som är hållbar arbetsmiljö i framtiden. Flexibla arbetssätt som tar vara på de digitala och hybrida samarbetsformernas möjligheter ska testas och utvecklas.</p>	HR	2023
<p>Nämndmål N9.1 Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.</p> <p>Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Antalet medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro ska minska. Systematik, väl fungerande rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare bidrar till att kommunen som arbetsgivare kan säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare är medlemmar när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetssituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetssituation som varje medarbetare, oavsett roll, har.</p> <p>Nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i verksamheten, och säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt. Kommunstyrelsen har en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö. Därför kommer kommunstyrelsen särskilt följa upprepade korttidssjukfrånvaro, hållbart medarbetarengagemang samt arbetsskador på kommunövergripande nivå under perioden.</p>	HR	2023

Kommunstyrelsens verksamhetsplan	Ansvarig	Slutår
<p>Nämndmål N9.2 Kommunen ska ha ett kulturbärande ledarskap och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap.</p> <p>I en utmanande omvärld med stort förändringstryck och höga förväntningar från kommuninnevånare, organisationer, näringsliv, besökare och medarbetare har kommunkoncernens chefer ett komplext uppdrag. Ledarskapet ska stimulera medarbetare till aktivt medskapande och chefen ska tillsammans med sina medarbetare förändringsleda, driva förbättringsarbete och skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling.</p> <p>Kommunkoncernens värdegrund är den gemensamma utgångspunkten för både chefer och medarbetare i arbetet med förändring, förbättring och utveckling. Kommunstyrelsen arbetar vidare med Uppsala kommuns värdegrund om att arbeta tillsammans för att öka förmågan att arbeta tillsammans med kommuninnevånare och näringsliv.</p> <p>Kommunen ska arbeta långsiktigt och strukturerat med chefs- och ledarutveckling och ha tydliga processer för kompetensförsörjning, ersättningsplanering, rekrytering och karriäromställning för chefer och ledare. Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.</p>	HR	2024
<p>Nämndmål N9.3 Kommunstyrelsens verksamheter har rätt kompetens för att leverera det kommunala uppdraget över tid.</p> <p>På såväl kortare som längre sikt finns behov av att säkra rätt kompetensförsörjning i takt med att arbetsuppgifter och kompetenskrav förändras. Det kommunala uppdraget kommer att levereras på ett annat sätt i framtiden, bland annat kommer många arbetsuppgifter att tillkomma, förändras eller upphöra med den digitala omställningen. En god kommunikativ förmåga blir en allt viktigare del i uppdraget, framförallt för chefer. Kommunstyrelsen behöver kompetensutveckla medarbetare för att kunna möta nya kompetenskrav. När verksamheter ställs om till följd av utvecklingen behöver medarbetarna vara förberedda för andra uppgifter. Kommunstyrelsen behöver även i ökad utsträckning kunna ta del av kompetens som finns utanför den egna organisationen, till exempel inom universitet och näringsliv.</p>	HR	2022

Figur 14. Kommunstyrelsens uppdrag och nämndmål under inriktningsmål 9 som kommunledningskontoret ansvarar för.

Budget 2022

Kommunledningskontorets kostnader uppgår till 3 922 miljoner kronor. Dessa finansieras med kommunbidrag om 529 miljoner kronor, taxor, avgifter och övriga intäkter på 2 386 miljoner kronor och fördelning på 1 006 miljoner kronor. De övriga intäkterna består främst av hyresintäkter och intäkter inom gemensam service. Fördelning avser ersättning från nämnder för bland annat verksamhetsnära stöd från staber och avdelningar, kommungemensamma processer såsom till exempel lönehantering och redovisning, kostnader för IT samt ersättning för arbetsplatser.

Kommunledningskontoret			
Belopp i miljoner kronor	Budget 2021	Prognos 2021	Budget 2022
Intäkter	2 181	2 278	2 386
Fördelning kommungemensamma kostnader	947	946	1 006
Summa intäkter	3 128	3 224	3 393
Verksamhetens kostnader	-3 515	-3 602	-3 833
Avskrivningar	-68	-66	-79
Finansiella intäkter		22	
Finansiella kostnader	-12	-10	-9
Verksamhetens nettokostnader	-467	-433	-529
Kommunbidrag			
Politisk verksamhet (1)	66	66	68
Infrastruktur, skydd m.m. (2)	182	182	197
Fritid och kultur (3)	8	8	2
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)	210	210	263
Summa kommunbidrag	467	467	529
Resultat	0	34	0

De högre intäkterna jämfört med 2021 är till stor del hänförliga till ett utökat lokalförsörjningsansvar för idrott och fritidsnämndens verksamhet där motsvarande ökning också finns på kostnadssidan. Ökningen av ersättningen för de kommungemensamma kostnader som fördelas till nämnderna jämfört med budget 2021 beror bland annat på högre ersättning för arbetsplatser till följd av inflyttning till stadshuset. Vidare har överenskommelser om utökningar skett med förvaltningar samt att vissa poster övergått från intäkter till fördelning.

Kostnaderna ökar jämfört med budget 2021 vilket till stor del beror på ovanstående anledningar samt kostnader för de riktade satsningarna i Mål och budget.

Riktade satsningar

I Mål och budget 2022–2024 finns riktade satsningar till kommunledningskontoret om ungefär 134 miljoner kronor främst inom fokusområdena trygghet, fossilfritt 2030 och jobb och företagande. Bland satsningarna finns utrymme för trygghetskapande åtgärder, områdesutveckling, krisberedskap och klimatomställning. Satsningar är också riktade för att stärka företagande, besöksnäring och innovation. För att öka takten i kommunens digitalisering tillskjuts medel till fortsatt utvecklingsarbete till digitala event och utbildningar. Medel destineras även till kontaktcenter för att säkerställa hög service och tillgänglighet för alla som behöver komma i kontakt med kommunen. Fastighetsverksamheten kompenseras för en förlorad hyresintäkt samt vakanskostnader då Stadshuset inte kommer att vara fullt nyttjat under de första åren.

Kommunledningskontoret 2022				
belopp i miljoner kronor	Årsarbetare netto	Kostnader	Kommunbidrag	Övrig finansiering
KLK - ledning	1	-32	529	3 393
Staber	594	-2 873		
Ledning	1	-1		
Ekonomi	110	-105		
Kommunikation	92	-95		
HR inklusive personalorganisation	128	-135		
IT	182	-502		
Fastighet	81	-2 035		
Kansli, strategi och planering	166	-364		
Ledning	1	-2		
Kvalitet och planering	31	-35		
Hållbarhetsavdelningen	27	-65		
Omvärd & ledningsstöd	8	-31		
KS - avgifter & bidrag	0	-41		
Säkerhet och beredskap	18	-78		
Kansli	68	-61		
Kansli, politik	14	-51		
Gemensam service	696	-597		
Ledning	2	-3		
Avdelning service	63	-41		
Avdelning måltidsservice	360	-325		
Avdelning städservice	212	-109		
Avdelning upphandling	59	-120		
Näringsliv och destination	14	-56		
Kommunledningskontoret	1 470	-3 922	529	3 393

Investeringar

Kommunledningskontoret - investeringsmedel 2022	
Belopp i miljoner kronor	Budget
Fastighetsförvärv	5
Fastighetsunderhåll/nybyggnation	99
Inventarier/maskiner	8
IT	30
Pågående, överföring av ram från 2021	fastställs senare
Total budget	142

Kommunledningskontorets investeringsram uppgår till 142 miljoner kronor och avser främst utgifter för fastighetsunderhåll och nybyggnation där ungefär hälften av utgifterna är hänförliga till förvaltningen av byggnaderna inom Ulleråkersområdet. Därtill finns utrymme för IT-investeringar, fastighetsförvärv (bostadsrätter) och övriga inventarier. Budget för de pågående investeringarna fastställs i samband med årsbokslut 2021.

Risker

En risk är en osäkerhetsfaktor som kan påverka möjligheterna att uppnå kommunstyrelsens mål. I riskanalysen identifieras och värderas risker och åtgärder tas fram för hur högt värderade risker ska hanteras. Åtgärder hanteras antingen i verksamhetsplanen eller internkontrollplanen.

Risker har identifierats inom följande områden kopplat till den politiska och kommunövergripande styrningen:

- Osäkra planeringsförutsättningar
- Hinder för att nå tillväxtmålen
- Hot mot demokratin
- Otrygghet och segregation
- Hot mot säkerheten
- Otillräcklig miljö- och klimatsomställning
- Svag service och delaktighet
- Långsam digitalisering och utveckling
- Brister i informationshantering
- Utmaningar inom styrning
- Utmaningar inom kompetensförsörjning
- Höga bostads- och lokalkostnader
- Brister i rutiner och processer

En beskrivning av riskområdena finns i kommunstyrelsens verksamhetsplan bilaga 2. Följande risker har utgjort underlag för kommunledningskontorets förvaltningsmål.

Företagsservice

Om kommunen inte lyckas att förenkla processer, öka digitaliseringen av tjänster och stärka samverkan mellan olika verksamheter och myndighetsområden finns risk att Uppsala inte upplevs ha ett gott företagsklimat. Det leder till att företag väljer att inte etablera sig i eller expandera i Uppsala och att målet om en hållbar tillväxt inte nås.

Digitalisering

Om kommunen inte utvecklar förmågan att genomföra kvalitativa digitala möten och event finns risk att förtroendet för kommunen minskar och möjlig effektivisering uteblir. Risk finns för laglighetsfrågor och brister i rättssäkerhet kopplat till hybridmöten för kommunfullmäktige och nämnder.

Informationshantering

Om det finns brister i organisation, strukturer och rutiner finns risk för att kommunens informationshantering blir ineffektiv och komplex. Brister i rutiner för att kvalitetssäkra verksamhetsdata kan även medföra stora felaktigheter på aggregerad nivå och i beslutsunderlag.

Synpunktshantering

Om kommunen inte underlättar för medborgare att lämna synpunkter blir det svårt för medborgare att påverka samhällsutvecklingen. Det leder till att kommunen går miste om underlag för verksamhetsförbättring och att förtroendet för kommunen påverkas negativt.

Uppföljning

Uppföljning av kommunledningskontorets verksamhetsplan görs i samband med mars/apriluppföljning, delårsbokslut per augusti samt vid årsbokslut. Uppföljningen kommer att följa den uppföljningsplan som finns i kommunstyrelsens verksamhetsplan bilaga 4.

Indikatorer

I kommunstyrelsens verksamhetsplan finns indikatorer kopplade till inriktningsmålen. Kommunledningskontoret väljer för egen del att följa ett urval av indikatorer enligt tabellen nedan.

Indikator	Uppföljning	Syfte
Resultat per stab och avdelning, med kommentarer från cheferna.	Månadsvis	Uppföljning av resultat samt vidtagna åtgärder leder till bättre budgetar och prognoser genom att cheferna får koll på bland annat kostnader, intäkter och periodiseringar.
Verksamhetsuppföljning	Tertial	Resultat och effekt av avdelningar och stabers genomförande av kommunledningskontorets förvaltningsmål.
Antal årsarbetare	Månadsvis	Används för att följa målsättningen om en effektiv verksamhet.
Sjukfrånvaro och medarbetarundersökning	Månadsvis och årligen	Används för att följa målsättningen om en hälsofrämjande arbetsmiljö.
Årsarbetstidssaldon	Tertial	Uppföljning görs av avvikelser samt vidtagna åtgärder.

Figur 15. Kommunledningskontorets indikatorer som följs upp för egen del under planperioden.

Uppsala kommuns Funktionsrättsråd
Minnesanteckningar

Minnesanteckningar från temadag: Digital inkludering – Från utanförskap till innanförskap

Datum: 3 december 2021

Tid: 9.00-12.00

Lokal: Digitalt via Teams

Närvarande

Närvarande ledamöter:

- Helena Hedman Skoglund (KS/UBN), ordförande
- Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), vice ordförande
- Astrid Mäkitalo (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Birgitta Anér (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Finn Hedman (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Hans Richter (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Kerstin Angeldahl (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Pia Ek (Funktionsrätt Uppsala kommun)
- Kristina Solid (PBN)
- Jonas Segersam (UBN)
- Robin Kronvall (AMN)
- Madeleine Andersson (KS)
- Mikael Eriksson (IFN)
- Per Eric Rosén (GSN)
- Rezene Tesfazion (SCN)

Övriga deltagare:

- Nina Klinge-Nygård, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontoret
- Åsa Tingström, sekreterare, kommunledningskontoret
- Jeanette Nordin, brukarombud, omsorgsförvaltningen
- Michael Jestin, ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun
- Tommy Olsson, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)
- Pedro Landfors, Myndigheten för delaktighet (MFD)
- Elisabeth Alphonse, vård- och omsorgsförvaltningen
- Thomas Ekvall, CIO/IT-chef, kommunledningskontoret
- Anna Densjö, kommunikationsstaben

- Helena Smedfeldt, kommunikationsstaben
- Elisabeth Sandell, kommunikationsstaben
- Therese Wappsell, Ge makten vidare 2.0
- Daniel Johansson, Ge makten vidare 2.0
- Catrin Nordling, Ge makten vidare 2.0
- Lena Borg (V)
- Madeleine Andersson (M)
- Anita Hammarberg (L)
- Liza Boëthius (V)
- Gunilla Oltner (S)
- Loa Mothata (S)
- Ludvig Arbin (L)
- Melissa Svesse, vård- och omsorgsförvaltningen
- Milena Kraft, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontoret
- Elin Yilmaz, vård- och omsorgsförvaltningen
- Kristina Eriksson, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontoret
- Maria Norberg, hållbarhetsavdelningen, kommunledningskontoret

1. Inledning

Helena Hedman Skoglund, ordförande Uppsala kommuns Funktionsrättsråd

2. Digitaliseringen av samhällstjänster – hur DIGG verkar för att tjänsterna blir tillgängliga för alla

Tommy Olsson, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)

Presentation återfinns i **Bilaga 1**.

Fråga: Varför finns många stora organisationers webbsidor med bland de som ligger efter i granskningarna?

Svar: Ofta beror det på att webbplatserna är stora webbplatser med mycket innehåll. Många hade planerat anpassningar och rättningar, men var tvungna att planera om med anledning av pandemin. Tillgängligheten blir dock ännu viktigare eftersom många då måste använda digitala tjänster.

Fråga: Hur reagerar de som granskas?

Svar: De aktörer som blir granskade är oftast tacksamma och det finns en vilja att förbättra.

Fråga: Det konstateras att öppna standarder och öppna designtekniker är bra för alla, inte bara funktionsanpassning. En aspekt som tas upp är att det finns en tendens att flytta tjänster från webb till en app och hur DIGG ser på det? Frågan ställs också om informationssäkerhet och mötesteknik och att deltagare inte kunnat vara med via exempelvis Teams för att det ställer vissa tekniska krav.

Svar: Appar är svåra att granska eftersom det är mer tolkningsbart och svårt att avgöra sådant de inte vet om det går att göra. Det går att bygga appar på samma sätt som webbsidor, teknik som förhoppningsvis får mer insteg på marknaden. DIGG granskar inte mötesteknik. Det konstateras att alla program har problem i någon mån, och att detta inte omfattas inte av lagen, vilket gör det svårt att anmärka på.

Frågan ställs också om lagkraven bör skärpas.

Fråga: Hur meddelar jag leverantören om en mening på 1177 är otillgänglig?

Svar: Det ska finnas en tillgänglighetsredogörelse och en funktion för att återkoppla till leverantören och uppmana dem att åtgärda det.

Fråga: Använder ni testare med egen erfarenhet av funktionsnedsättningar?

Svar: De är fem i teamet, ingen har någon funktionsnedsättning. Testerna sker främst utifrån lagkraven, inte hela tillgängligheten, tyvärr.

3. Vad krävs för att personer med funktionsnedsättning ska inkluderas i digitaliseringen?

Pedro Landfors, Myndigheten för delaktighet (MFD)

Presentation finns i **Bilaga 2**.

Myndigheten vill gärna få kännedom om bra initiativ och fler sätt att arbeta.

Länsstyrelsens nationella samling tas upp som exempel. Detta kan ses i efterhand, länk skickas ut till deltagarna. Tips som lyfts för att få det att fungera är att gå vidare från tillgänglighetsdirektivet, ta höjd för innovation och låta det ta tid. Användartester i tidigt skede är väsentligt, men också att ha med användarna under hela processen.

Apropå utanförskap och digitalisering nämns hemlösa som en viktig grupp. Exempelvis blir de som inte vet hur de söker sin pension utan inkomst. Biblioteket spelar en stor roll, och är för många sista utposten när myndighetskontakten inte fungerar. En vilja uttrycks att titta djupare på hur utanförskapet ser ut för att förstå bakomliggande faktorer. Vilken typ av utanförskap ser vi? Frivilligorganisationer kan bidra med mycket kompetens.

En annan aspekt som lyfts är intern kommunikation och vikten av att även den är tillgänglig. Hur vi har det internt märks externt.

En uppmaning framförs att undersöka användarkedjorna, Hur ser det ut på beställarsidan och hos de som utvecklar tjänster? Hur ser mångfalden ut där? Hur jobbar vi med att ha en mångfald på arbetsplatsen? Utfallet drabbas om vi inte har en mångfald i hela ledet. Åsikter framförs om att vi måste bli bättre på att utbilda personer med olika bakgrund och erfarenheter för att bredda utvecklingen.

Myndigheten för delaktighet får beröm för sin webbsida, många kan dra lärdom och inspireras av den.

4. Vilka initiativ finns i Uppsala kommun?

1. Funk-IT

Elisabeth Alphonse, vård- och omsorgsförvaltningen

Funk-IT är från början ett projekt som drivits med medel från Post- och Telestyrelsen, PTS. Nu är det ett permanentat projekt. Projektet riktade sig mot socialpsykiatri, men har nått bredare. Från början är materialet framtaget för fysiska träffar, men det har även filmats, syntolkats och tillgänglighetsanpassats. Materialet har tagits fram med stor brukarmedverkan. Personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa och fysisk ohälsa, träffpunktens intresseförening och arbete och bostads brukarråd har medverkat genom hela projektet. Samarbetet har skett kring hur materialet ska

fungera och hur projektet utformats. Innan pandemin hölls fysiska kurser som utvärderades med mycket goda resultat.

Projektet har haft 9905 användare under de första 2 åren, både deltagare i fysiska kurser och användare på webbsidan. Informationen handlar om vardagliga saker som att köpa bussbiljett, kontakta läkare, hitta till platser, hitta telefonnummer, att tänka på i sociala medier, handla på nätet mm.

Materialet har spridits via brukarföreningar, intresseorganisationer och brukare. Syftet är att öka självbestämmande och delaktighet. Baspersonalen i verksamheterna sköter stödjandet. I projektet lärde sig brukare och personal samtidigt, det har gjort att det nått ut väl även till personalen.

Frågan ställdes om materialet uppdateras när ändringar görs. Flera personer har det som en del av sina arbetsuppgifter att uppdatera sidorna när behov finns. Skicka gärna e-post om något förändrats så att det kan åtgärdas.

Allt material finns som Power Point-presentationer och PDF-filer och det mesta är filmat. Materialet finns på hemsidan och är tillgängligt för alla, adressen till hemsidan är <https://vardochoomsorg.uppsala.se/funkit/>

2. Handlingsplan digital transformation

Thomas Ekvall, CIO/IT-chef, kommunledningskontoret

Presentation återfinns i **Bilaga 3**.

Thomas berättar om kommunens planer

3. Tillgänglig digital kommunikation

Anna Densjö och Helena Smedfeldt, kommunikationsstaben

Presentationen finns i **Bilaga 4**.

Anna och Helena berättar om arbetet med webbsidan, sociala medier, digitala event, kanalval och kriskommunikation. Kommunikationsstaben vill gärna samarbeta med användare och intresserade för att förbättra.

5. Hur ser situationen ut i Uppsala? Vilka hinder finns? Vilka står utanför och varför?

4. Ge makten vidare 2.0

Therese Wappsell, Daniel Johansson och Catrin Nordling, Ge makten vidare 2.0, Uppsala kommun

Ge makten vidare berättar att personer med intellektuell funktionsnedsättning är utanför i den digitala världen och att siffrorna är skrämmande hur stort utanförskapet är. Ge makten vidare har jobbat mycket med detta. På sikt hoppas de kunna vara med och hjälpa till och att fler ska kunna komma och använda resurserna, men inom daglig verksamhet finns inte avsatt tid och resurser (datorer). Den dagliga verksamheten skulle annars kunna vara en plats där man kan vara med och hjälpa till och öva. En Funkiscentral ska kunna få in frågor från brukare och jobba med dessa frågor så det blir en bättre och tillgängligare vardag för personer med funktionsnedsättning.

Bank-ID nämns som en funktion som skapar stort digitalt utanförskap. De som har en god man eller förvaltare får inte ha Bank-ID. Detta försvårar exempelvis att boka tid för vaccination eller läkarbesök på 1177.

Uppsala kommuns hemsida behöver bli tillgängligare. Synpunkten framförs att det är för många klick som behöver göras innan man kommer till det man vill. Ett specifikt exempel är information om daglig verksamhet som var svår att hitta. Synpunkten framförs också att kommunen behöver bli bättre på lättläst.

Det finns en önskan att få vara med, berätta och vara med i utvecklingen av system och webbsidor. Ge makten vidare vill gärna vara panel. Vikten av att ha med expertanvändare med olika diagnoser poängteras, de kan komma med synpunkter och kritik. IT och kommunikation får gärna kontakta Ge makten vidare för att samarbeta. En bra och tillgänglig webbplats är bra för alla. Viss kontakt har tagits redan mellan Ge makten vidare och kommunikation. Det är bra att kunna fortsätta den.

Kommunen ser ett behov av utveckling av digitala tjänster. IT staben kommer att ha en enhet som kommer att arbeta med detta tillsammans med kommunikation. Det ska bli lätt att göra rätt och onödiga hinder ska tas bort. Inom enheten finns utvecklare som utgår från användarcentrerad design och det är oerhört viktigt att få ta del av erfarenheter.

De som vill kontakta Ge makten vidare 2.0 är välkommen att höra av sig på GeMaktenVidare2.0@uppsala.se

5. Funktionsrätt Uppsala kommun

Michael Jestin, ombudsman Funktionsrätt Uppsala kommun

Presentation **Bilaga 5**. Exemplet donationsstiftelsen tas upp. Informationen på hemsidan är att det bara går att ansöka digitalt vilket är problematiskt för många som har behov av att ansöka om medel. Donationsstiftelsen hänvisar till bibliotek, men att be om hjälp att ansöka om ekonomisk hjälp kan hindra. Kontakt har tagits och ett förbättringsarbete har påbörjats inför nästa ansökningsperiod. Personer som jobbar nära personer med funktionsnedsättning måste få tid att ge stöd i digitala hjälpmedel.

Funktionsrätt Uppsala kommun har fått sitta med i referensgrupp för upphandling av bokningssystem för kommunens lokaler. Användare med erfarenhet av hjärntrötthet, synskada, rörelsehinder och dyslexi samt personal på kontoret fick möjlighet att titta, tycka till och åtgärda fel. Exempelvis lyftes möjlighet att använda annat än Bank-ID. Det gick snabbt att identifiera olika hinder och steg i processen som var problematiska.

Funktionsrätt Uppsala kommun deltar gärna om verksamheterna vill använda referensgrupper av användare som kan testköra system. När det handlar om specifika funktionsnedsättningar kan det vara svårt att sätta sig in i hur en annan person upplever systemet. Testningen behöver göras med olika personer.

Ett tips för både tjänstepersoner och politiker är att låta Funktionsrätt vara med redan i utformandet av upphandlingsunderlaget och testa systemen.

6. Hur kan kommunen arbeta för att minska det digitala utanförskapet?

Uppsala kommuns brukarombud Jeanette Nordin samtalar med Ge makten vidare 2.0 och Funktionsrätt Uppsala kommun.

Brukarombudet skriver en årlig rapport kring vad som kan förändras och förbättras inom kommunen. Det är viktigt att tänka vi istället för vi och dem.

Vi ska arbeta för att ingen ska lämnas utanför, men hur gör vi? Inom kommunen mötes vi av personer på alla nivåer, hur kan vi göra för att få med även dem. Det understryks att det är viktigt att fråga dem som exkluderas. En person som står utanför det digitala samhället känner sig ensam.

En fråga som drivits i över 10 år från FUB, en intresseorganisation som arbetar för att barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv, är att alla ska få internet. Finns inte tillgång till internet går det inte att vara digital.

Det är viktigt att kommunens system går att använda med olika hjälpmedel, men det är lika viktigt att systemen är användbara och begripliga.

Angående hjälpmedel är de ofta kostsamma. Ofta plockas hjälpmedel bort när brukarna blir vuxna. Målgruppen har inte alltid råd.

En viktig fråga gällande användarresor och testning är att de som är med och testar får ersättning för sina insatser. Det påpekas dock att det kan uppstå problem vid arvodering sjukersättning, aktivitetsersättning och bostadstillägg kan sänkas. Åtgärder efterfrågas. Vissa har också arbeten som de måste få tjänstledigt från för att kunna hjälpa till.

Frågan ställs om det finns några sidor som är extra viktiga att börja åtgärda på uppsala.se. Problematiken anses röra hela uppsala.se. Exempelvis finns viss information långt ned på sidan. Websidor från myndigheten för delaktighet, FUB och andra funktionsrättsorganisationers sidor nämns som goda exempel.

En viktig del av arbetet är att utbilda personal som arbetar med gruppen inom LSS eller annan personal som hjälper personer. De behöver kunna prioritera detta som en del av sitt jobb. Om personalen inte kan blir det inget stöd.

Digitala möten nämns också som en problematik, både inom kommunen och civilsamhället, eftersom vissa varken har kunskap eller ekonomi för att delta. Detta gäller även personer som vanligtvis inte får stöd från kommunen. I vissa fall erbjuds hjälp från föreningar eller bibliotek, men även transport för att ta sig till möten kan kosta mycket.

De som vill få stöd i arbetet med digital inkludering kan kontakta Funktionsrätt Uppsala kommun, Ge makten vidare eller kommunens brukarombud.

6. Reflektion och samtal kring dagens lärdomar

Sammanfattningsvis lyfts vikten av att bygga så alla får plats från början och tillämpa universell design. Bygger vi bra är det lättare för alla. Detta gäller även för digitala tjänster. Kommunen skulle kunna arbeta mer med att bygga för öppna standarder så verktygen och systemen kan användas oberoende av teknisk utrustning, webbläsare, hjälpmedel och liknande.

Kommunen vill gärna få in synpunkter när det inte fungerar gällande exempelvis felanmälan, färdtjänstbokning och parkeringshuset för cyklar.

En del av inkluderingsarbetet är också att det går att få kontakt med människor som man kan prata med, att det går att hitta e-postadress eller telefonnummer som kan användas vid frågor. En annan idé som lyfts är att arbeta ännu mer med öppna data. Exempelvis kan det handla om att dela med oss av data om var ledstråk och toaletter

finns så andra kan göra kartor över exempelvis toaletter, vägvisning för synskada och liknande. Kommunen behöver också tänka till innan vi digitaliserar tjänster som inte måste vara digitala.

Delaktigheten i projektet för bokning och bidragssystemet skapar stort värde och det är viktigt att involvera dem som det är till för när vi utvecklar tjänster. Detta är en viktig lärdom som ska vara med framöver.

Från Funktionsrätt Uppsala kommun framförs att tjänster behöver ses i sin helhet. Det kan ofta vara viktigt att det finns personal att fråga. I många fall ersätts personer a apparater med pekskärmar, QR-koder och utrop som kan hjälpa för vissa, men för personer med funktionsnedsättning kan det vara omöjligt att använda. Digitaliseringen kan minska personalbehov, men det kan också skapas nya behov. Vissa saker kan påverkas, exempelvis ekonomiska möjligheter att delta, men funktionsnedsättningarna består. Infrastrukturen och samarbetet mellan stat och kommun kan bli bättre. I vissa fall har vi tekniken, men lagstiftning och utanförskap står i vägen. Offentliga organisationer skulle kunna arbeta mer för att öka mångfalden bland de anställda. Åtgärder måste också vidtas för att arvodering inte ska krocka med välfärdssystemet.

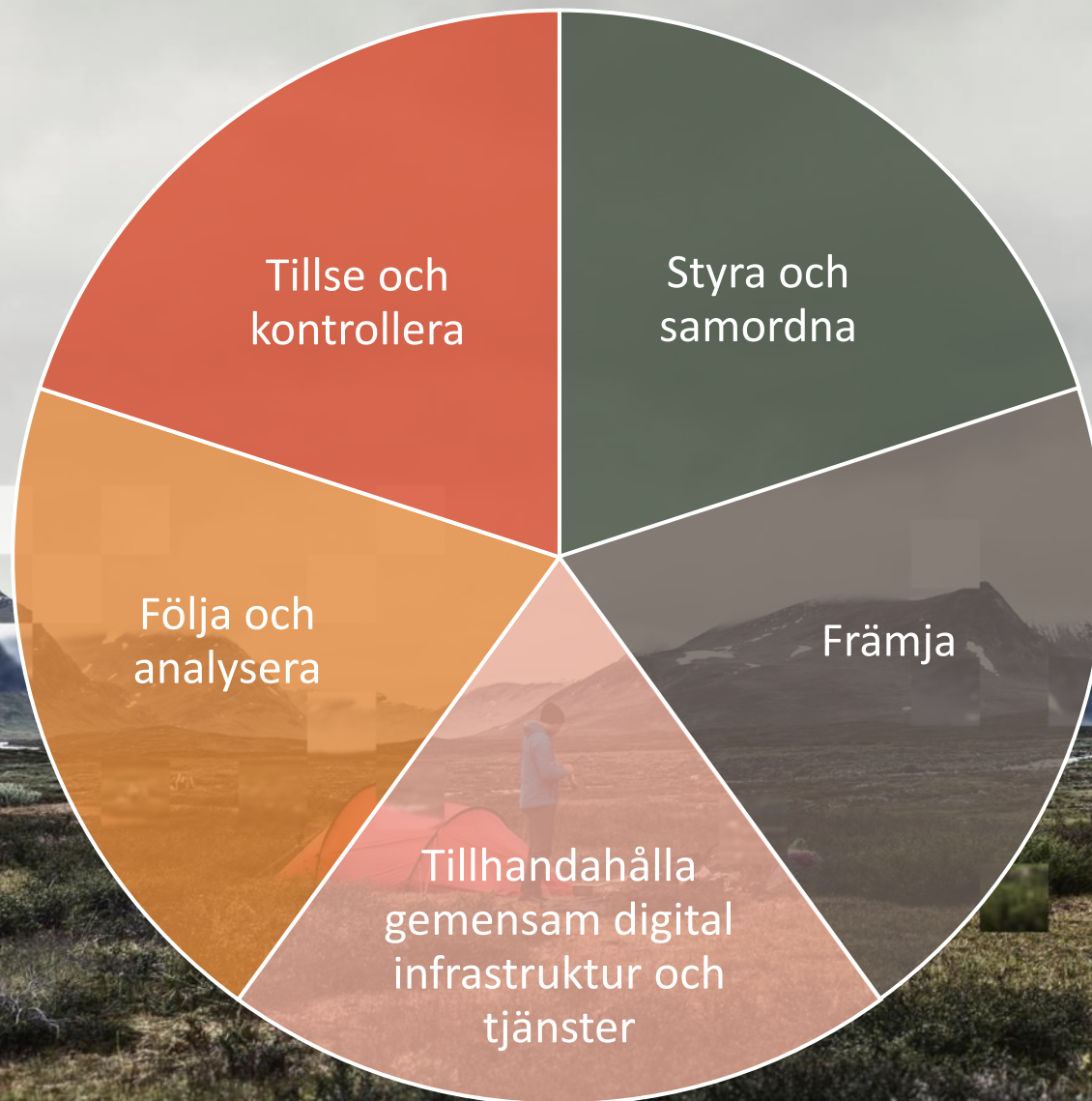
**MYNDIGHETEN FÖR
DIGITAL FÖRVALTNING**
Agency for Digital Government

Digital inkludering

DIGG:s främjande och tillsyn

Vad gör DIGG?

Digital inkludering

Användbarhet

Är det enkelt och naturligt att använda tjänsten?

Tillgänglighet

Kan jag tillgodogöra mig innehållet och funktionerna?

Åtkomst

Har jag möjlighet att använda tjänsten (fiber, BankID)?

Individuella förutsättningar

Har jag kunskaper, färdigheter, motivation, tillit och socioekonomiska förutsättningar?

Hur DIGG hjälper kommuner

- Vi svarar på frågor (info@digg.se)
  - om lagen
  - om digital inkludering
- Vi erbjuder utbildningar
  - introduktion till digital inkludering
  - för kommunikatörer
  - för utvecklingsteam
  - för utvecklare

Vad gör lagen för användaren?

- Rapportera brister
- Begära tillgängliggörande
- Anmäla till DIGG
- Begära bedömning av undantag för oskäligt betungande anpassning

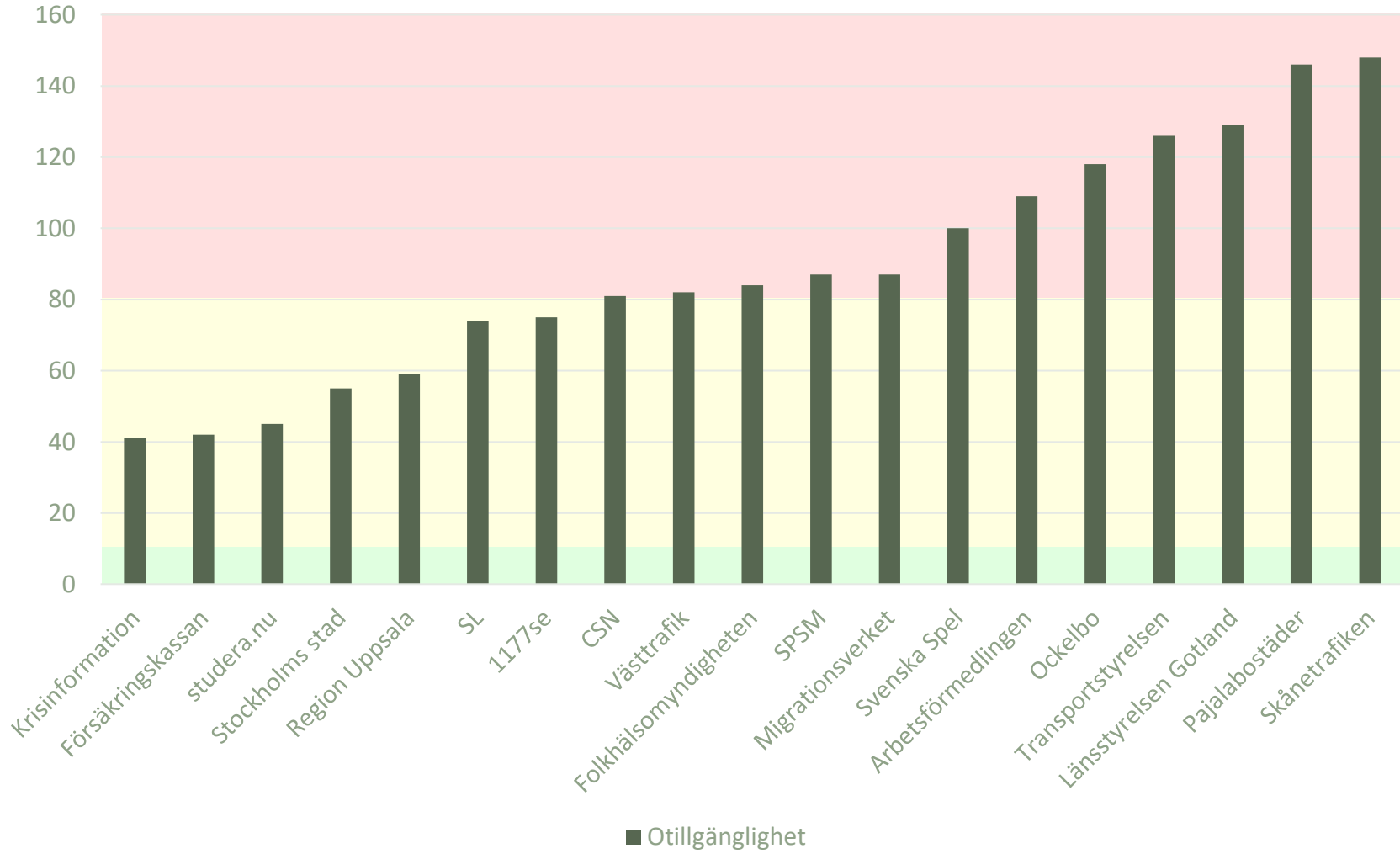
Övervakning

Uppdrag från EU

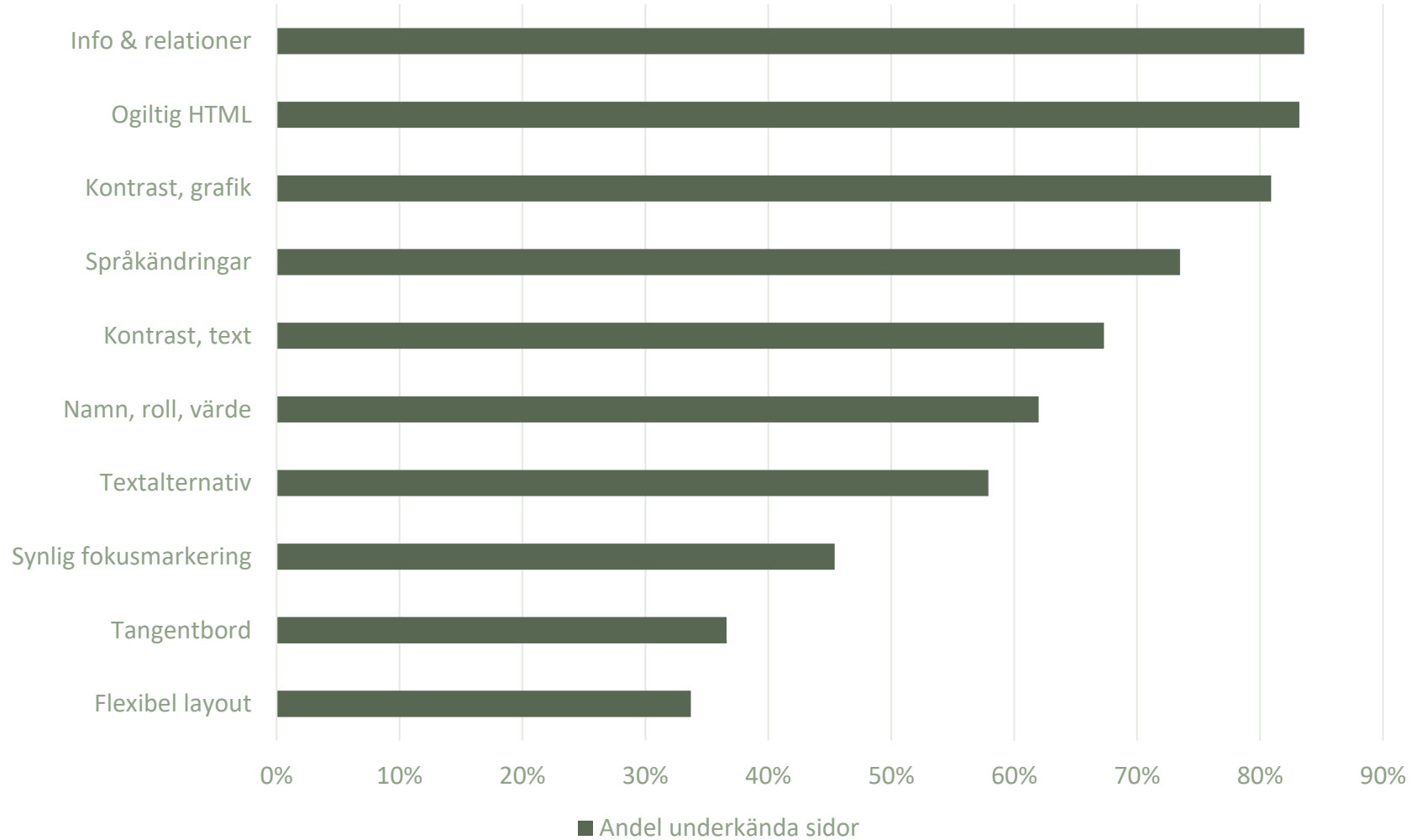
Service	Granskning	2020–21	2022	2023
Webbplatser	förenklad	283	284	390
	ingående	25	25	30
Mobila applikationer	ingående	6	17	17

Ingående övervakning

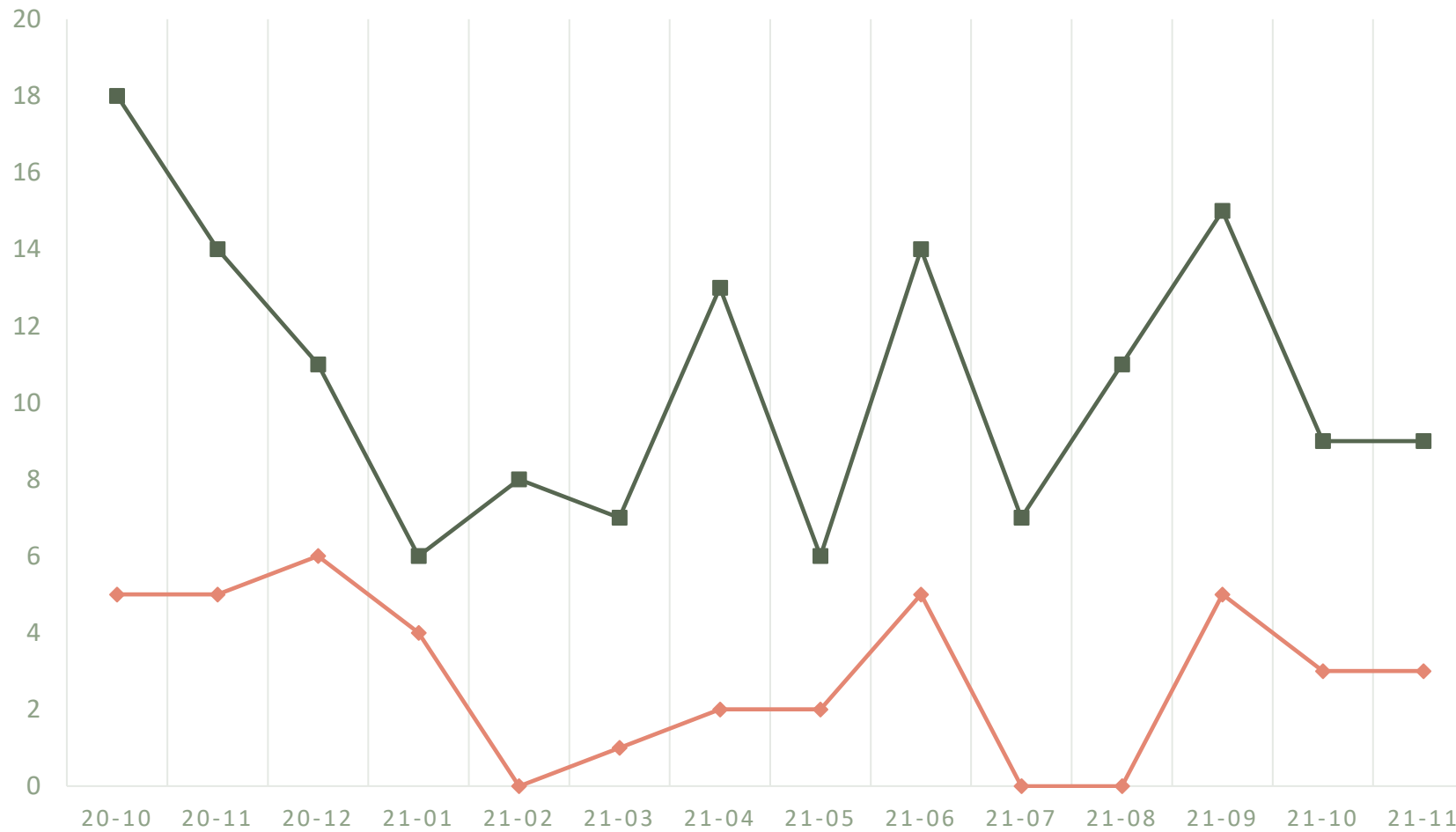

De 10 vanligaste bristerna

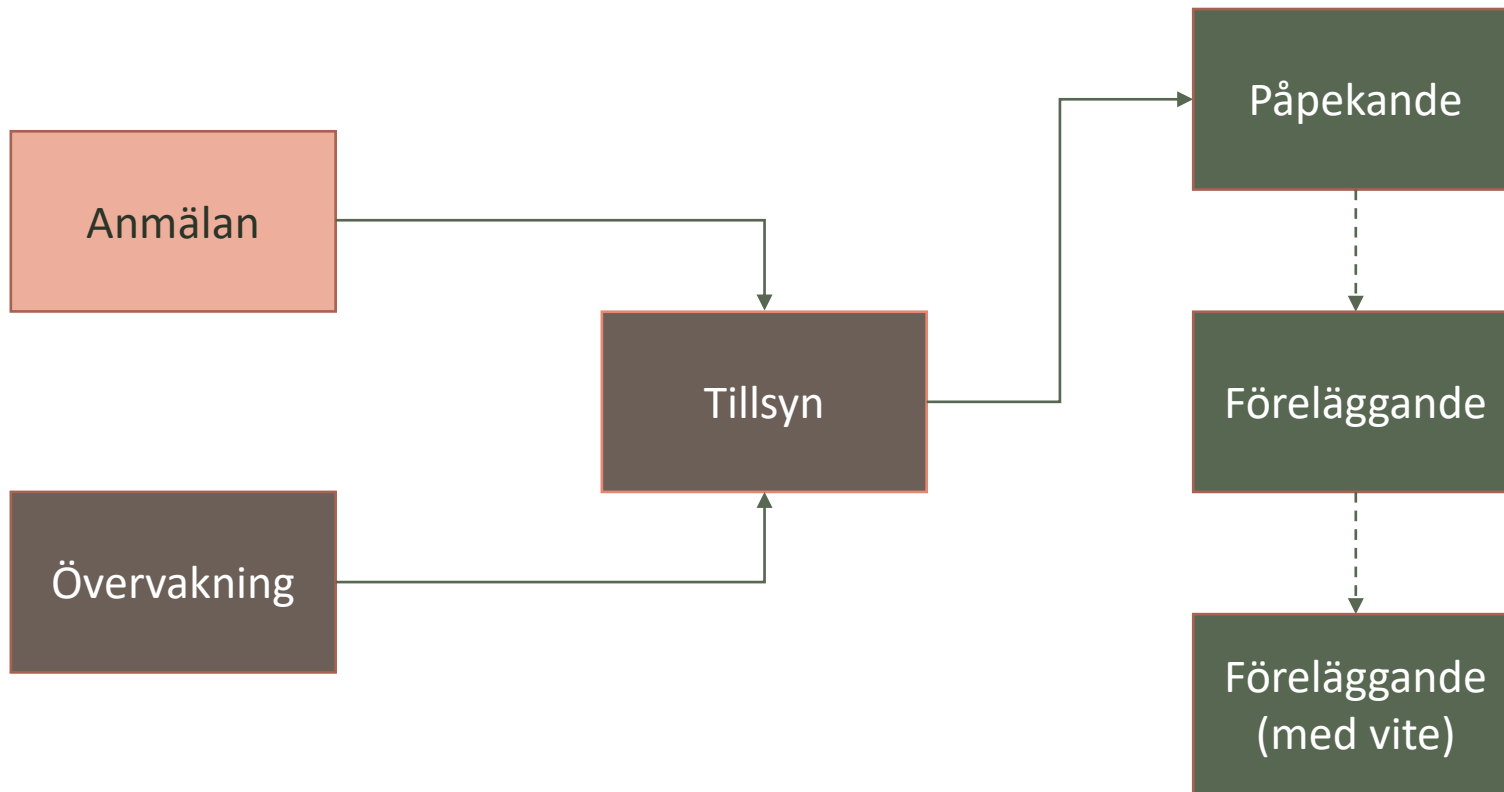

ANMÄLNINGAR

—◆— Giltiga —■— Totalt

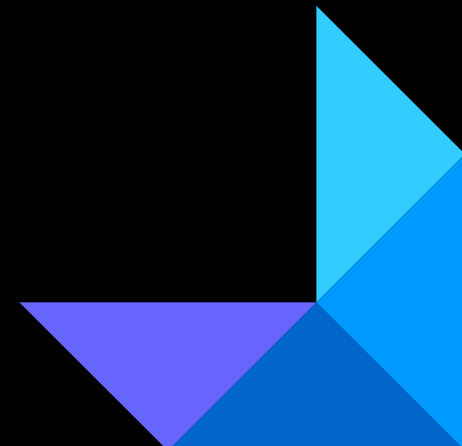

Vid bristande tillgänglighet

Digital inkludering – I ett digitaliserat samhälle

Pedro Landfors, Utredare på avdelningen för kunskapsstöd

”The Power of the Web is in its universality,
Access by everyone regardless of disability is
an essential aspect.”

- Tim Berners-Lee

Svenskarna och internet 2021 (länk)

9 av 10 använder internet varje dag

9 av 10 använder olika digitala samhällstjänster
(Skatteverket, vården eller bibliotek)

6 av 10 har en digital brevlåda

Svenskarna och internet 2021 (länk)

Var femte pensionär använder inte internet alls

Hos vissa saknas kunskap om nyttja internets olika funktioner

En del saknar helt kunskap om samhällsviktiga digitala tjänster

En del känner till men kan inte använda tjänsterna själva
(exempelvis bank-id)

Förtroende för digitaliseringen saknas hos många (säkerhet och integritet)

6%

Digitalt utanförskap

- Digitala tjänster behöver utformas så att alla kan använda dem och vi behöver säkerställa att alla kan få stöd och utveckla sin digitala kompetens och vara delaktiga i samhället oavsett om man har en funktionsvariation eller är en mindre van användare.

- Jannike Tillå

Digital omställning till följd av covid-19 (länk)

- Pandemin har lett till positiva effekter avseende ökad användning
- Behövs digital identifiering för alla
- Information behöver vara uppdaterad
- Satsningar behövs för att höja kompetens
- Alla har inte råd

För ett hållbart digitaliserat Sverige - en digitaliseringsstrategi (länk)

Alla ska kunna ta del av digitaliseringens möjligheter, oavsett förmåga och förutsättningar.

Tjänster, teknik och kommunikation behöver vara inkluderande och bidra till att alla kan vara delaktiga i samhället, oavsett förmåga och förutsättningar.

För ett hållbart digitaliserat Sverige

Fem delmål:

- Kompetens
- Trygghet
- Innovation
- Ledning
- Infrastruktur

De globala målen – Agenda 2030

”Spridningen av informations- och kommunikationsteknik samt den globala sammanlänkningen har stor potential att påskynda det mänskliga framåtskridandet, överbrygga den digitala klyftan och utveckla kunskapssamhällen...”

De globala målen – Agenda 2030

Mål 5 - Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt

De globala målen – Agenda 2030

Mål 9 - Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik

De globala målen – Agenda 2030

Mål 16 - Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter (digital delaktighet underlättar)

Länktips:

Om funktionshinderperspektivet i Agenda 2030
(Myndigheten för delaktighets webbplats)

Konventionen Artikel 9 – Tillgänglighet

Tillgång på lika villkor som andra till information och kommunikation, innefattande informations och kommunikationsteknik (IT)

b) information, kommunikation och annan service, däribland elektronisk service och service i nödsituationer.

Konventionen Artikel 9 – Tillgänglighet

9:2 Konventionsstaterna ska även vidta ändamålsenliga åtgärder för att:

g) främja tillgång för personer med funktionsnedsättning till ny informations- och kommunikationsteknik (IT) och nya system, däribland Internet, samt

h) främja utformning, utveckling, tillverkning och distribution av tillgänglig informations- och kommunikationsteknologi och -system på ett tidigt stadium så att de blir tillgängliga till lägsta möjliga kostnad.

Andra artiklar där det nämns

- Artikel 4:1 Allmänna åtaganden
- Artikel 21 d) om Yttrandefrihet
- Artikel 26 om Habilitering och rehabilitering
- Artikel 29 om deltagande i det politiska och offentliga livet

Länktips:

**Funktionsrättsguiden – Alla rättigheter – artikel för artikel
(Funktionsrätt Sverige)**

**Lär dig mer om konventionen (Myndigheten för delaktighets
webbplats)**

Offentliga aktörer med olika ansvar för digitaliseringen (länkar)

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)

Samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Post- och telestyrelsen (PTS)

Bevakar områdena elektronisk kommunikation och post i Sverige. Har bland annat som övergripande mål och se till att alla har tillgång till tillförlitliga och säkra elektroniska kommunikationsnät och tjänster.

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM)

I uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier och arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån var och ens förutsättningar.

Offentliga aktörer med olika ansvar för digitaliseringen (länkar)

E-hälsomyndigheten

Arbetar för att [Vision e-hälsa 2025 \(länk\)](#) ska bli verklighet. Samordnar regeringen satsningar inom e-hälsa och erbjuder produkter och tjänster till individer och professioner

Myndigheten för delaktighet (MFD)

Ska arbeta för att främja ett samhälle som ska vara användbart och tillgängligt för alla. Där ingår digitaliseringen som ett viktigt område.

Digitaliseringen i behov av tvärsektoriell behovsdriven utveckling

Frågan om digitalisering är både tvärsektoriell men också inom sektoriell.

Skär genom olika ansvarsområden och samhällssektorer.

Förutsätter en ökad samverkan och erfarenhetsutbyte inom offentlig sektor.

Måste utgå från medborgarnas behov

Idag finns ett fragmenterat ansvar, ingen centralt utpekad för att ha det övergripande ansvaret när det kommer till digital inkludering.

Saknas samtidigt en digital strategi gällande utanförskap

Vilka initiativ finns idag för att öka den digitala inkluderingen? (länkar)

Lagar:

[Lag \(2018:1937\) Om tillgänglighet till digital offentlig service – Om lagen på DIGG:s webbplats](#)

[Tillgänglighetsdirektivet – Vad innebär tillgänglighetsdirektivet \(Digin.nu\)](#)

Vilka initiativ finns idag för att öka den digitala inkluderingen?

På Europa nivå:

- Förslag till en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI)
- [Europeisk standard - EN 301 549 V3.2.1 \(länk\)](#)
- [Singel Digital Gateway – En gemensam digital portal till Europa \(länk till DIGG:s webbplats\)](#)
- [Utfärdande av en digital europeisk identitetsplånbok \(länk\)](#)

Vilka initiativ finns idag för att öka den digitala inkluderingen? (länkar)

[Deladigital.se](#)

Bidra till verksamhetsutveckling och förändringsarbete i hela offentlig sektor. Genom att dela utvecklingsidéer, metoder och verktyg och genom att bedriva utveckling tillsammans. Utvecklats av Sveriges kommuner och Regioner (SKR)

[eSam \(esamverka\)](#)

Medlemsdrivet program för samverkan mellan 35 myndigheter och SKR. Ta tillvara på digitaliseringens möjligheter och underlätta för privatpersoner och företag.

Vilka initiativ finns idag för att öka den digitala inkluderingen? (länkar)

Digital vård och omsorg

Sidan är en integrerad informations och stödportal som ger snabb spår in i den digitala transformationen av kommunal vård, omsorg och socialtjänst. Sidan upprätthålls av RISE i samverkan med Socialstyrelsen. E-hälsomyndigheten, MFD, SKR m.fl.

Hack for Sweden

Gick av stapeln i oktober 2021 och fokus låg på Digital inkludering. Anordnades av DIGG tillsammans med bland annat Myndigheten för delaktighet, Arbetsförmedlingen, E-hälsomyndigheten, PTS och SCB.

Vilka initiativ finns idag för att öka den digitala inkluderingen? (länkar)

Digin.nu

En informationswebbplats för frågor och utmaningar kopplat till digital inkludering och tillgänglighet. Fokus ligger på information, inspiration och vägledning.

Webbplatsen drivs gemensamt av myndigheterna Post- och telestyrelsen (PTS), Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), Myndigheten för delaktighet (MFD) och Myndigheten för tillgängliga medier (MTM).

Lanseras idag!

Offentligt

versus

Individuellt

- Digital värld
- Infrastruktur
- Digitala erbjudanden
- För alla innebär att tillgänglighet och användbarhet är en förutsättning
- God struktur motiverar

- **Min tillgång** – har med ekonomi och motivation att göra – bra att kunna testa
- **Min tillgänglighet och användbarhet** – är en förutsättning
- **Min kompetens** springer av glädje och kvalitativ användning – som kräver tillgänglighet

Länklista:

- [Digitalhjälpen – Post- och telestyrelsen](#)
- [Stöd för att arbeta med tillgänglig information](#)
- [Checklista för tillgängliga digitala möten](#)
- [Vägledning för webbutveckling - DIGG](#)

Tack för mig!

Digitaliseringens möjligheter och utmaningar

Thomas Ekvall

IT-Staben/Kommunledningskontoret

3 december 2021

Omvärld

Det var en gång...

Från stenålder till den fjärde
industriella revolutionen

Affärsmodellerna ställs på ända

Marknaden nås på nolltid

75 år

38 år

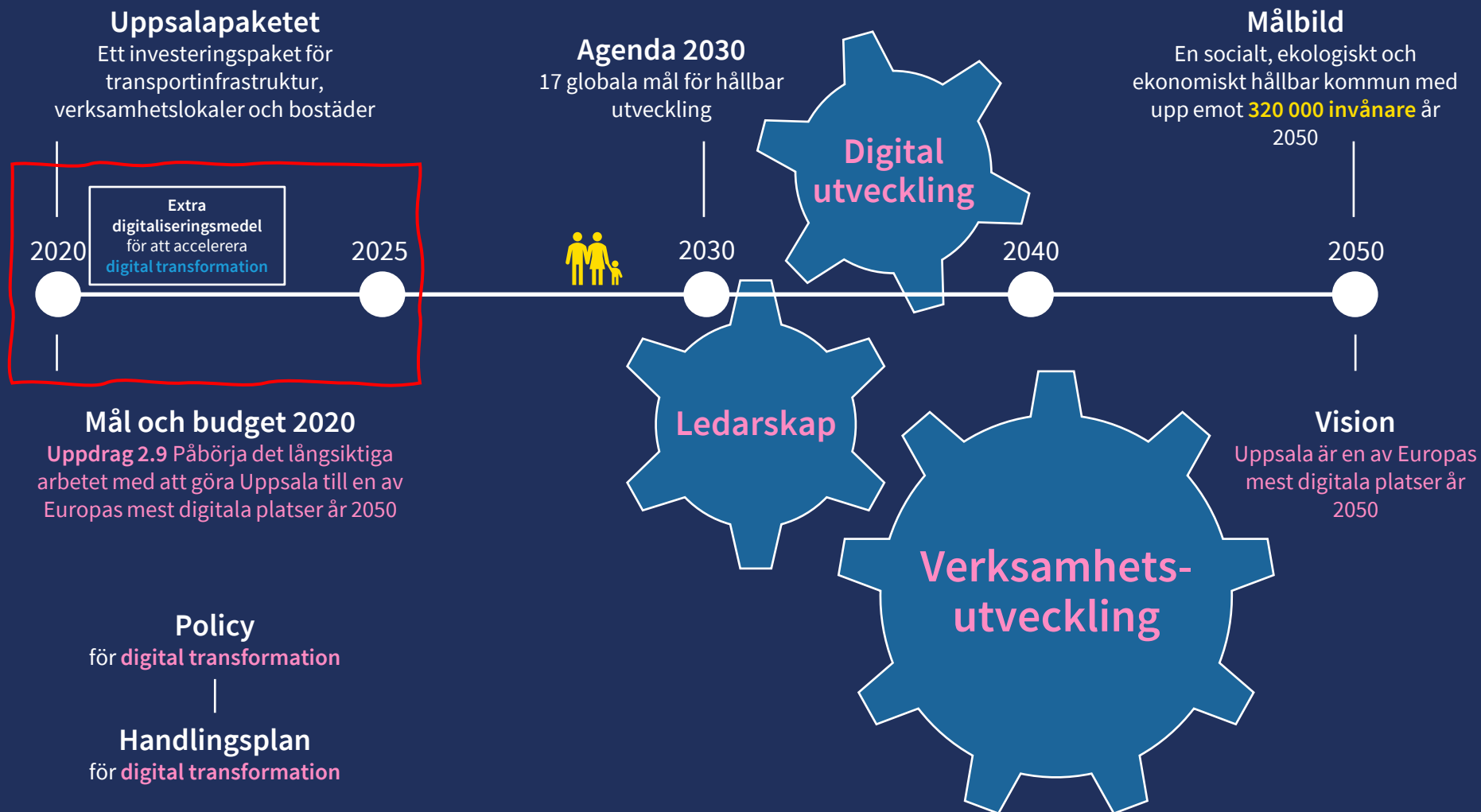
13 år

Verksamhetsutveckling

Digital transformation

verksamhetsförbättringar som är möjliga att genomföra med stöd av digital utveckling.

Policy för digital transformation

- Sammanhållen digital service
- Ledning, styrning och organisation
- Arkitektur och säkerhet
- Informationsförsörjning och digital infrastruktur

Hoten ökar

Miljonböter för säkerhetsbrister i journalsystem

Publicerad: 3 december 2020, 14:55

Datainspektionen har upptäckt brister hos sju vårdgivare och kräver nu
onsavgifter. Capio S:t Görans ska betala 30 miljoner

De får skulden för 1177-läckan - döms att betala miljoner

I februari 2019 avslöjade Computrace och Integritetsskyddsmyndighetens g...

Det har gått över två år sedan Co... lösenordsskydd och okrypterade...
Nu har Integritetsskyddsmyndigh... aktörer.

Så stoppade Lidingö virusattack - "It arbetade dygnet runt"

Publicerad: 30 september 2021, 09:58

Kameraövervakade hyresgäst - Uppsalahem måste betala straffavgift

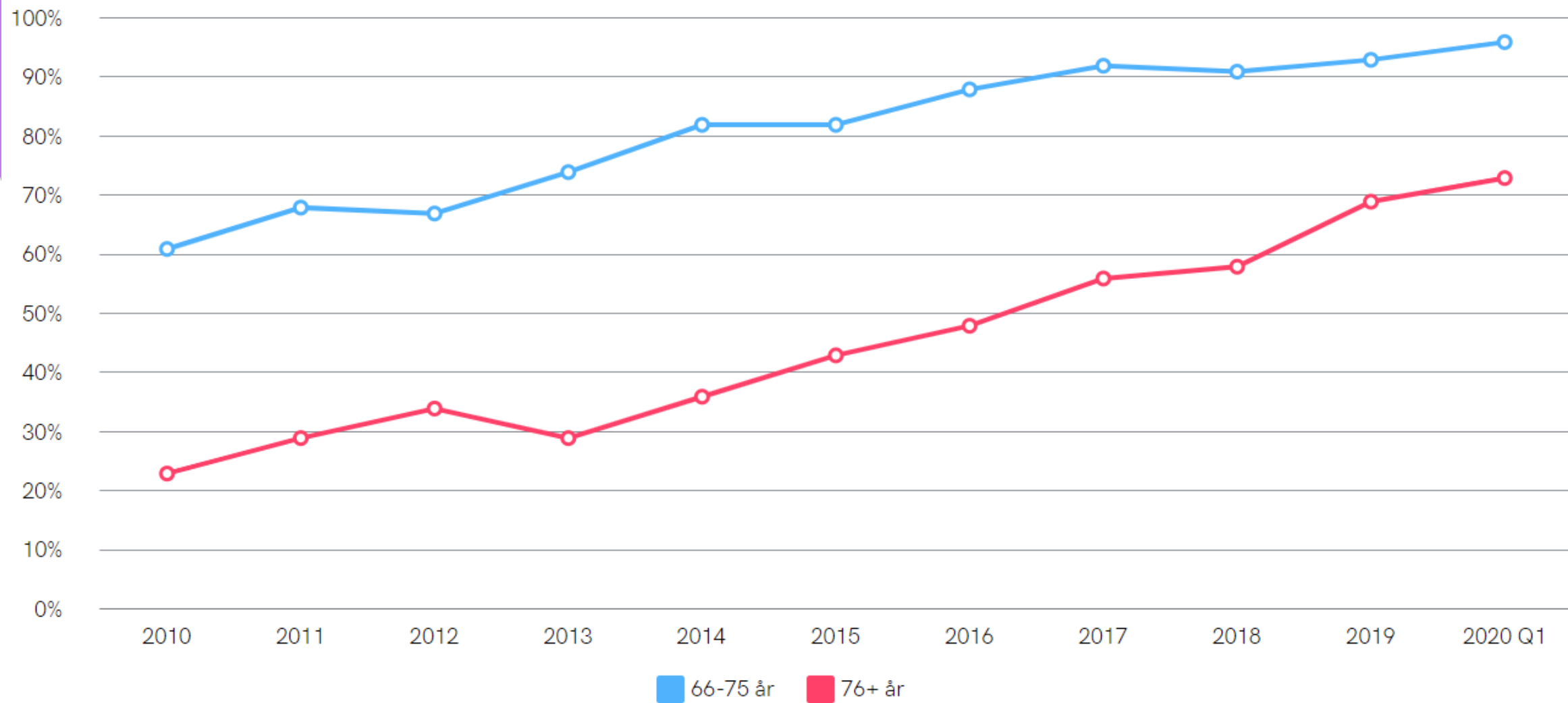
15 DECEMBER 2020 KL 13:20
UPPDATERAD 15 DECEMBER 2020 KL 13:29

Det var fel av Uppsalahem att kameraövervaka en trappuppgång i Sala backe. Det slår Datainspektionen fast i ett färskt beslut. Bostadsbolaget måste nu betala 300 000 kronor i sanktionsavgift.

Uppsalahem döms att betala 300 000 kronor i sanktionsavgift för att ha satt upp en övervakningskamera i ett trapphus i Sala backe. Foto: Datainspektionen/Monika Steczko

Hur motverka utanförskap?

Men vad gör vi för dom som av olika skäl inte kan eller har åtkomst till digitala tjänster?

Funk-IT Lyftet

Mycket i samhället kräver numera att man kan använda dator, surfplatta eller mobiltelefon.

Att betala räkningar, söka efter information, kontakta läkaren, eller köpa bussbiljett via mobilen kan vara svårt. På den här sidan kan du få hjälp med att använda digital teknik.

Nedanför hittar du guider som visar hur du gör. De kan även användas av personal för att ge stöd. Några guider är tänkta att vara ett stöd till samtal om det specifika ämnet.

Projektet är ett samarbete mellan Uppsala kommun och Post- och telestyrelsen.

[Läs mer](#) om samarbetet och hur du får använda materialet.

Vi har även samlat [tips på andra hemsidor](#) hjälper dig använda digital teknik.

10 000 frågor

Ett kontaktcenter

Behöver du hjälp att starta företag?
Eller har du frågor om färdtjänst eller
ansökan om förskoleplats och skola?

Du hittar många svar om Uppsala och kommunens
tjänster på [uppsala.se](http:// uppsala.se). Du kan även ringa 018-727 0000,
mejla [uppsala.kommun@ uppsala.se](mailto: uppsala.kommun@ uppsala.se) och ställa dina
frågor på Facebook. Om du är frisk kan du även
titta in till Kontaktcenter i Stationsgallerian.

Öppettider
måndag 7.30–17.00
tisdag, onsdag, fredag 8.00–17.00
torsdag 8.00–19.00

Många träffpunkter i Uppsala kommun

Till träffpunkterna kan du komma för att umgås eller delta i olika aktiviteter. Klicka på respektive träffpunkt för att få information om öppettider och program.

Vid några av våra träffpunkter talar vi flera språk. På Storgatan 11 och i Årsta pratar personalen svenska och finska. På träffpunkt Gottsunda pratar personalen svenska, persiska, turkiska, serbiska, kroatiska och bosniska.

3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Den förändrade demografin sätter press på kommunens ekonomi och finansieringen av välfärden. Den digitala teknikens roll för kommunens ekonomi och samhällets välbefinnande har vuxit snabbt och kommunen behöver dra lärdom av erfarenheter, skynda på och hitta rätt fokus i verksamhetsutveckling, innovation, samverkan och införande av välfärdsteknik. Behovet av nya digitala verktyg så som e-tjänster, artificiell intelligens (AI) och digitala lärplattformar är stort och

Leverantörernas produktutveckling

- Syn
- Hörsel
- Ögonstyrning (beta)

Uppsala
kommun

Tillgänglig digital kommunikation- styrdokument och digitala kanaler

Helena Smedfeldt och Anna Densjö

KLK, Utvecklingsenheten, Kommunikationsstaben

3 december 2021

Styrdokument för kommunikation som berör tillgänglighet

Policy, riktlinje och vägledningar

Vad står det i kommunikationspolicyn och riktlinjen samt vägledningen för medborgardialog?

Kommunikationspolicyn:

- Nå alla oavsett **funktionsnedsättning**
- Skriv texter på **klarspråk i alla olika sammanhang**
- Vid behov kan texter översättas eller tolkas till **teckenspråk**
- **Riktlinje för medborgardialog:**
- Ge möjligheter för människor med **olika förutsättningar** att delta

Vägledning för medborgardialog:

- **Gör kommunikationen tillgänglig**, vid behov med **andra metoder än tal och skrift**
- Förslag på digitala metoder – **digitala möten och events, enkät, film, kartor och sociala medier.**

Vad står det i andra vägledningar för kommunikation?

Vägledning för flerspråkig kommunikation och medborgardialog:

- Gör en **målgruppsanalys: Vilka behov** har de? I vilka **kanaler** nås de?...
- All information ska vara skriven på **klarspråk** och vid behov **lättläst svenska**.
- Komplettera gärna texter med **bilder, filmer, tryckt material** samt svara på **frågor per telefon** eller vid **fysiska besök**. En **mix av kanaler!**

Vägledning film:

- Alla filmer som publiceras på kommunala interna och externa webbplatser ska uppfylla kraven på tillgänglighet enligt webbtillgänglighetsdirektivet. Det handlar om att få med **undertextning** (beskriva dialog och andra ljud) och vid behov **syntolkning** (en förinspelad röst beskriver vad som händer i filmen om det inte redan framgår i det vanliga ljudet eller av en berättare).
- Beroende på filmens syfte, målgrupp och kanalval kan det vara bra att även överväga **teckenspråksstolkning** (med tolk på plats) **och teckenpråksversion** (inklippt version i en separat ruta).

Tillgänglig webb

Tillgänglighetsdirektivet, i korthet

- 2016: EU-direktiv
- 2019: Lagen om tillgänglighet till **digital offentlig service (DOS-lagen)**

Följande datum gällde för att leva upp till kraven:

- Nya webbplatser: 23 september 2019.
- **Befintliga webbplatser: 23 september 2020.**
- Mobila applikationer: 23 juni 2021.

Ingen användare ska hindras från att få tillgång till vår digitala service

Tillgänglighetskrav

- Vår digitala service ska vara möjlig att uppfatta och hantera, begriplig och robust
- Webbriktlinjerna **WCAG 2.1 nivå AA**
- Koden är skriven på ett korrekt sätt
- Färger, bilder och grafik har rätt kontraster
- Att text är korrekt uppmärkt och på klarspråk
- Länkar, tabeller, formulär, filmer etc.

Det här har vi gjort

- **Granskningar utförda** av oss själva 2020
- **Tillgänglighetsredogörelser** publicerade på alla webbplatser
- Möjlighet för **påtalande av brister och att begära ut information** i tillgängligt format
- **Rättat redaktionella och tekniska brister** – ett arbete som fortsätter kontinuerligt

En djupdykning i tekniska åtgärder

- Vi bryter ned riktlinjerna från webbriktlinjer.se till åtgärder i kod
- Våra webbutvecklare internt har hittills nästan **1000 timmar** på tillgänglighetsåtgärder - ett **arbete som inte alltid syns "utåt"**
- Ett arbete som aldrig tar slut, del av **daglig förvaltning av våra webbplatser och vid nyutveckling**

En djupdykning i tekniska åtgärder

30	Testa och skapa kort för tillgänglighetsåtgärder - Klimatprotokollet	Done	Web.Klimatprotokollet"	2
31	*Ta bort title-attribut där det inte tillför ytterligare info	New	Web.ModulWebb"	2
32	NY - Tillgänglighet klimatprotokollet, site improve och övriga fel på övergripande layout och head	New	Web.Klimatprotokollet"	
33	NY - Tillgänglighet klimatprotokollet, screen reader och html fixar på övergripande layout och head	New	Web.Klimatprotokollet"	
34	NY - Tillgänglighet klimatprotokollet, fixar på startsidan	New	Web.Klimatprotokollet"	
35	NY - Tillgänglighet klimatprotokollet, fixar på söksidan	New	Web.Klimatprotokollet"	
36	NY - Tillgänglighet klimatprotokollet, fixar på övriga sidtyper	New	Web.Klimatprotokollet"	
37	Tillgänglighetsfixar i headern	Done	Web.UppsalaBrandforsvar"	0.5
38	Ny - ändra färg på knappar+menu och tabbordning i menu	New	Web.UppsalaBrandforsvar"	3
39	Ny - Tillgänglighetsförbättringar på brandstationslistan	New	Web.UppsalaBrandforsvar"	3
40	Ny - Popup på brandstationssidan ska kunna stängas med tangentbord	New	Web.UppsalaBrandforsvar"	1
41	Content utanför landmarks	Done	Web.UppsalaBrandforsvar"	1
42	?? Sökfältet ska ha rätt aria-attribut för autocomplete på alla sidor	To Do	Web.Uppsala"	1
43	Övergripande test innan lansering (tillgänglighet)	Done	Timeboxed	
44	Det ska gå att markera innehållet i ett "kort" (klickbar yta)	New	Web.Uppsala"	2
45	Ge användarna möjlighet att justera tidsbegränsningar	Done	Web.Uppsala"	0.5
46	Erbjud alternativ till rörelsestyrning	Done	Web.Uppsala"	0.5
47	Märk upp vanliga formulärfält i koden	Done	Web.Uppsala"	1
48	Alt texter skrivs inte alltid ut för bilder	Done	Web.ModulWebb"	2
49	Skapa kortkommandon med varsamhet	Done	Web.Uppsala"	0.5
50	Visa var ett fel uppstått och beskriv det tydligt	Done	Web.Uppsala"	2
51	Se till att koden validerar	Done	Web.Uppsala"	1
52	Ange i kod vad sidans olika delar har för roll	Done	Web.Uppsala"	0.5
53	Se till att skräddarsydda komponenter fungerar i hjälpmedel	Done	Web.Uppsala"	1
54	Möjliggör röststyrning av knappar och kontroller	Done	Web.Uppsala"	2
55	Se till att hjälpmedel kan presentera meddelanden som inte är i fokus	Done	Web.Uppsala"	2
56	Se till att skräddarsydda komponenter fungerar i hjälpmedel	Done	Web.ModulWebb"	1
57	Se till att koden validerar	Done	Web.ModulWebb"	2

Bilden visar ett litet utdrag av vilka tillgänglighetsåtgärder som våra webbutvecklare arbetat med på "kod-nivå"

En djupdykning i tekniska åtgärder

Det kan handla om tekniska åtgärder som att

- kunna navigera bara genom **tab-tangenterna**
- att få **innehåll uppläst i rätt ordning** och ta bort det som är onödigt.
- eller skapa en funktion som tvingar redaktörerna att skriva en **alt-text**, beskrivande text om en bild innan den går att publicera

Arbetet framåt och på gång

- Vi har under året t ex deltagit i **FUNKA-nätverk** samt nätverk med andra kommuner
- **Utbildnings- och informationsmaterial** - ökad medvetenhet.
- Plan för framtida **gransknings- och rättningsarbete** pågår, t ex
  - Inklusive **rutin för nya webbytor & rutin för bibehållen tillgänglighet**
  - **Vägledning** för **redaktörer** i deras redaktionella arbete
  - Tillgänglighet light – ett dokument som beskriver hur man kan se över tillgänglighet i **kommunens förvaltningsobjekt** (it-system, webbplatser) på en lagom nivå
  - Tillgänglighet omfattande – en **granskningsmall** som används för att i detalj se över tillgängligheten för en sida/system.

Arbete framåt och på gång

- **Fortsatta rättningar** – men allra bäst, att göra rätt från början
Det sker manuellt men även via bl a verktyget Siteimprove
- **Nya tillgänglighetsgranskningar av Begripsam AB** (startad av forskaren Stefan Johansson)
  - **granska uppsala.se**. Hittills ser det bra ut!
  - en **referenswebbplats** i form av **verksamhetswebb**, Utbildnings- och jobbcenter
  - två **stickprov** Gottsundaskolan eller Katedralskolan, Konstmuseum
  - ge **förslag på åtgärder där vi brister**
  - **revidera vår tillgänglighetsredogörelse**.
  - **inspirationsföreläsning** med dragning av resultatet och för att väcka en medvetenhet för dessa frågor.

Andra tillgängliga kanaler

Sociala medier, digitala event, kanalval och kriskommunikation

- Även inom **sociala medier** har vi gjort rekommendationer efter tillgänglighetsdirektivet. Det handlar om att **syntolka alla bilder** genom att lägga till en alternativ text. Vid användning av filmer ska de följa regler för **undertextning och syntolkning**.
- **Digitala event** handlar till exempel om mer tekniskt avancerade seminarier eller medborgardialoger. Här satsar vi på en **hög teknisk produktion** med kamera och ljud. Med möjlighet till **chatt** och att få med **teckenspråkstolk**.
- Det pågår ett arbete med **målgrupper och kanalval**. Där har vi med målgruppen personer med funktionsnedsättning och **förslag på olika typer av kanaler för information, inspiration och dialog**.
- Vi tar även höjd för målgruppen i våra **nya dokument för kriskommunikation och olika berörda kanaler**.

Kontakta oss

Tillgänglighetsarbetet blir aldrig klart – men det är viktigt att bestämma vad som är en rimlig nivå. Det kan bara **användarna** av olika webbplatser och kanaler avgöra.

Vi **samarbetar** därför gärna med personer, t ex med funktionsnedsättning eller personer med intresse för området som kan ge oss input i tillgänglighetsfrågorna, t ex **testa** webbplatser .

Kontakta webbutveckling@uppsala.se

Påtala brister på uppsala.se via formuläret i sidfoten under [Om webbplatsen/Tillgänglighetsredogörelse på uppsala.se](#)

Uppsala
kommun

Hur ser Funktionsrätt på detta?

- Två exempel

---

*"GE MÄNNISKOR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING
FULL DELAKTIGHET OCH JÄMLIKHET PÅ
SAMHÄLLET'S ALLA OMRÅDEN"*

Dåligt exempel: Donationsstiftelsen

Utdelning från Uppsala kommuns donationsstiftelser

Uppsala kommun förvaltar donationsstiftelser som det är möjligt att söka pengar från. Stiftelserna delar ut pengar enligt ändamålet för respektive stiftelse, mer information finns nedan under "vilka sociala donationsstiftelser finns?". Utdelning av pengar från stiftelserna sker en gång per år.

Ansökningstiden är 1-30 september 2021. **Det går bara att ansöka digitalt.** Ansökan måste vara komplett och rätt ifylld för att vi ska kunna hantera den.

Vem som kan ansöka

För att ansöka om pengar från kommunens donationsstiftelser ska du

- vara privatperson
- vara folkbokförd i Uppsala kommun
- vara 18 år fyllda vid ansökningstillfället.

Ansökningsperiod

Ansökningsperioden är alltid på hösten. Vi annonserar på webben, i lokal media och på Facebook och Instagram när ansökningsperioden når. Vi tar bara emot ansökningar under ansökningsperioden.

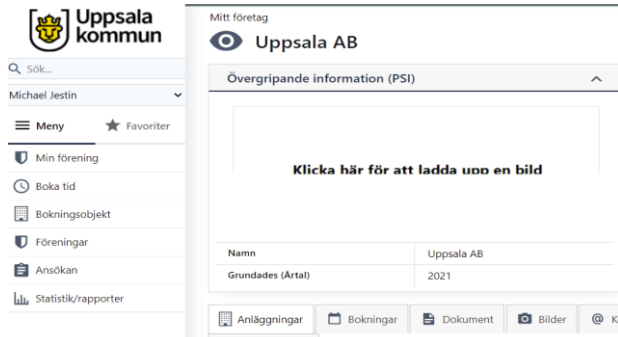
Tanken var att förenkla processen, spara tid samt undvika ofullständiga ansökningar.

- Ingen kontakt med funktionsrättsrörelsen.
- Många som inte kunde söka.
- Behövande personer som står utan stöd.

Vi tog kontakt och har nu påbörjat ett arbete inför nästa ansökningsperiod.

- Säkra hjälp!

Bra exempel: Bidrag och bokning

Satt med i upphandlingsprocessen.

- Vi kunde direkt ställa frågor och påpeka saker som var bra/dåliga.
- Bra oavsett syftet med verktyget.

Fick testköra produkten.

- Fem personer med olika funktionsnedsättningar fick testköra.
- Vissa tydliga hinder som nu åtgärdas.
- På så vis undviker man att utesluta grupper systematiskt.

	1. Person med hjärntrötthet. 2. Administratör. 3. Synskadad. 4. Rörelsehinder 5. Dyslexi	
Moment A: Ändra uppgifter om din förening Utförs av en representant för föreningen.	Kommentar	Resultat grön=OK, gul=frå
1. Logga in		
2. Navigera till föreningsinformation för din förening	föreningsinformationen. Var går man	
3. Fyll i uppgifter om föreningen/ändra befintliga	finnas en "ändra"-knapp och inte	
4. Spara ändringar		
5. Kontrollera att ändringarna införs		
Moment B: Söka bokningsobjekt med avancerade sökfält Utförs av en representant för föreningen.	Kommentar	Resultat grön=OK, gul=frå
1. Välj bokningsobjekt i vänstermenyn, sök bokningsobjekt, visa avancerade sökfält	bokningsobjekt, försvinner i	
2. Sök efter lämpligt objekt efter valda preferenser		
3. Gör flera bokningar på detta objekt eller valt underobjekt	bokningstider. Vet inte när en tid är	
4. Gör en bokning som utkast på detta objekt eller valt underobjekt		
4. Välj Visa schema och välj Visa utkast för att se bokningar inkl utkast		
4. Välj Bokningar i vänstermenyn och kontrollera dina bokningar		

Sammanträdesprotokoll

Plats och tid: Digitalt via Teams, 9.00-11.40

Närvarande ledamöter: Mohamad Hassan (L),
ordförande
Asal Gohari Moghadam (S)
Charlie Strängberg (F!)
Johanna Engström (C)
Fredrik Ahlstedt (M)
Hanna Victoria Mörck (V)
Lars Friberg (MP)
Angelica Larsson (L)

Övriga deltagare: **Från kommunledningskontoret:**
Näringsliv och Destination: Per Lundequist enhetschef Näringsliv,
etablering och Anna Lindström enhetschef Möten & Evenemang
Trygghet, brottsförebyggande och säkerhet: Ulrica Holmqvist,
utvecklingsledare och Bo Hammerin, säkerhetssamordnare
Hållbarhetsavdelningen: Milena Kraft, Kristina Eriksson och Tomas
Högberg, utvecklingsledare
Kansli: Åsa Tingström, handläggare
Externa gäster:
Anders Östlund, Kriminolog, Chef Verksamhetsutveckling/Analys, Polisen,
Region Mitt
Lisa Thörn, VD/Centrumutvecklare; Uppsala Citysamverkan AB

Utses att justera: Fredrik Ahlstedt

Paragrafer: 34–43

Justeringens plats och datum: Stadshusgatan 2, 20 december 2021

Underskrifter:

.....
Mohamad Hassan, ordförande

.....
Fredrik Ahlstedt, justerare

.....
Åsa Tingström, sekreterare

§ 34. Val av justeringsperson samt datum och plats för justering

Jämställdhetsrådet utser Fredrik Ahlstedt att justera protokollet tillsammans med ordföranden den 20 december 2021 på Stadshuset.

§ 35. Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställdes.

§ 36. Trygghet

Dödligt våld – en statistisk genomgång

Föredragande: Anders Östlund, Kriminolog, Chef Verksamhetsutveckling/Analys, Polisen, Region Mitt

Presentation om brottsstatistik och hur den kan användas och tolkas. Nya kategorier av brott läggs löpande till av Brottsförebyggande rådet (BRÅ) för att kunna göra fördjupade analyser, men det innebär också att det kan vara svårt att jämföra och följa statistiken över tid. Det kan också ha stor betydelse vilken typ av brott som räknas med när statistik ska jämföras.

Ett exempel som nämns är att om brott begåtts under en längre tid av samma gärningsperson mot samma offer kommer varje händelse att anmälas som ett enskilt brott, men registreras samma dag som anmälan kommer in. Har någon utsatts under en längre tid kan det handla om hundratals brott. Detta kan innebära att en ökning av antalet brott i statistiken i praktiken handlar om samma gärningsperson och offer. Våld mot kvinnor förekommer i hela landet och det går att bryta ned statistiken och identifiera specifika adresser där brott begåtts. Tidigare har det varit svårt att fånga upp om återkommande polisanmälningar sker från samma adress, nu har en ny arbetsmetod införts. När det gäller trygghet och frihet från våld konstateras att både resurser och debatten riktas mot insatser utomhus och på allmänna platser trots att huvuddelen av brotten sker i offrens hem. Det innebär att åtgärder riktas mot brott begångna av män mot andra män. Fokus borde ligga på brotten i hus och hem, också eftersom tillståndet i hus och hem påverkar livssituationen för samhällets mest utsatta. Det lyftes också att ansvaret för att ta kontakt med polisen ligger hos offren för våld i nära relationer till skillnad från andra brott, då polisen finns på plats och bedriver förebyggande arbete.

Presentationsbilder finns i **Bilaga 1**.

Kommunens trygghetsskapande arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Föredragande: Ulrica Holmqvist, utvecklingsledare och Bo Hammerin, säkerhetssamordnare; Trygghet, brottsförebyggande och säkerhet, Uppsala kommun

Presentation om resultaten från medborgardialogen om trygghet och hur kommunen arbetar med trygghetsfrågorna. Presentation finns i **Bilaga 1**.

Trygghet beskrivs som en individuell känsla och arbetet behöver därför utgå från individer. Arbeta sker genom trygghetsvandringar, medborgardialoger och samarbete med Polisen och ungdomsjouren för att hitta åtgärder. Trygghetskommunikation är också något som arbetas med.

Frågan ställdes hur man arbetar brottsförebyggande och trygghetsskapande utifrån det faktum att mycket av den grova brottsligheten sker i hemmet. I dagsläget har inte enheten något uppdrag att arbeta med detta, en stor del ligger på socialförvaltningen. Samarbete sker i samverkansforum och frågan kommer gissningsvis att hanteras mer strategiskt framöver med anledning av nollvisionen mot våld i nära relationer.

§ 37. Företagande

Om Citysamverkans trygghetsarbete för en jämställd handel

Föredragande: Lisa Thörn, VD/Centrumutvecklare; Uppsala Citysamverkan AB

Presentation återfinns i **Bilaga 1**. Lisa Thörn framhåller att en viktig trygghetsfaktor är att människor rör sig i city. Citysamverkan har genomfört en rad åtgärder, exempelvis belysning, musik, konstverk och arrangemang. Vikten av samverkan och samarbete med kommunen och civilsamhället understryks. Trygghetsvandringar, konstrundor och den nya lekplatsen vid Klosterparken nämns som goda exempel. Fler åtgärder planeras för att öka tryggheten. Helheten behöver ses och något behöver göras för att åtgärda problem istället för att förflytta dem från en del av staden till en annan.

Gällande jämställdhet lyfts vikten av bra ledare och bra chefer. Citysamverkan erbjuder utbildning för att öka kunskapen och skapa en bra och hållbar stadskärna i samarbete med kommunen. Kommunen uppmanas att tänka till kring restaurangbranschen eftersom problematiken bedöms som större där än inom handeln. Citysamverkan lyfter en levande stadskärna och lokala företagare som viktigt både för tryggheten, näringslivet, och skatteunderlaget.

Så stärker kommunen företagandet utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Föredragande: Per Lundequist enhetschef Näringsliv, etablering och Anna Lindström enhetschef Möten & Evenemang; Näringsliv och Destination

Per Lundequist och Anna Lindström berättar om hur kommunen arbetar för att stärka näringslivet samt evenemang. Presentationer återfinns i **Bilaga 1**.

§ 38. Utvärdering av jämställdhetsrådets event 25/11

Föredragande: Milena Kraft, hållbarhetsavdelningen

Presentation i **Bilaga 1**.

§ 39. Status – jämställdhetspris och hedersomnämning 2022

Föredragande: Milena Kraft, hållbarhetsavdelningen

Presentation i **Bilaga 1**.

§ 40. HBTQ – information

Föredragande: Milena Kraft, hållbarhetsavdelningen

Presentation i **Bilaga 1**.

§ 41. Sammanträdestider 2022

Jämställdhetsrådet fastställer följande sammanträdestider 2022:

- 12 januari 9.00-12.00
- 8 mars 10.00-12.00
- 9 maj 13.00-16.00
- 10 oktober 13.00-16.00
- 28 november 9.00-12.00

§ 42. Övriga frågor

Inga övriga frågor behandlades.

§ 43. Nästa möte

Nästa möte sker den 12 januari. Mötet ägnas åt Jämställdhetspriset.

Jämställdhetsrådet

Mötet startar 9.00

6 december 2021

Föredragningslista

§ 34. Val av justeringsperson samt datum och plats för justering

§ 35. Fastställande av föredragningslista

§ 36. Trygghet

§ 37. Företagande

§ 38. Utvärdering av jämställdhetsrådets event 25/11

§ 39. Status – jämställdhetspris och hedersomnämning 2022

§ 40. HBTQ – information

§ 41. Sammanträdestider 2022

§ 42. Övriga frågor

§ 43. Nästa möte

§ 36. Trygghet

36.1 Dödligt våld – en statistisk genomgång

Anders Östlund

Kriminolog

Chef Verksamhetsutveckling/Analys

Region Mitt

Anders Östlund

Kriminolog på Verksamhetsstyrning & Analys vid Regionskansliet
i Region Mitt

anders.ostlund@polisen.se

073-80 98 717

En kriminologs perspektiv

Att tänka på vid tolkning av brottsstatistiken

1. Anmäld eller faktisk brottslighet – två olika saker

Få anmälda brott inte nödvändigtvis bra

Anmälningsbenägenheten varierar – mellan grupper, områden och brottstyper

Polisen aktivitet påverkar

Statistiska/systemmässiga förändringar

- ✓ *Rattfylla, 200 ggr fler*
- ✓ *Butiksstöld, 50-100 ggr fler*
- ✓ *Misshandel, 4-10 ggr fler*
- ✓ *Bilstöld, 90% anmäls*
- ✓ *Bostadsinbrott, 90% anmäls*

Tolka brottsstatistiken med försiktighet, minnet är kort & all brottslighet varierar över tid

2. Samlingsrubriceringar för Relationsvåld

- Brott i nära parrelation (ÅM)
- Brott i nära relation (polisen)
- **Brott i parrelation**
- Misshandel i parrelation
- Våld mot kvinnor
- Våld i nära relationer (BRÅ)
- Grov kvinnofridskränkning
- Relationsbrott

Olika system=olika resultat
Inskrivningsdatum

1 044 *anmälda* brott i parrelation
644 *inkomna ärenden* brott i parrelation

1,6 brott per ärende

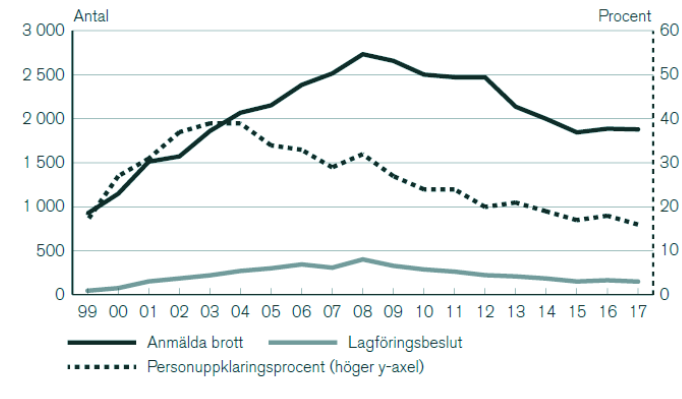
Polisen

3. Grov Kvinnofridskränkning

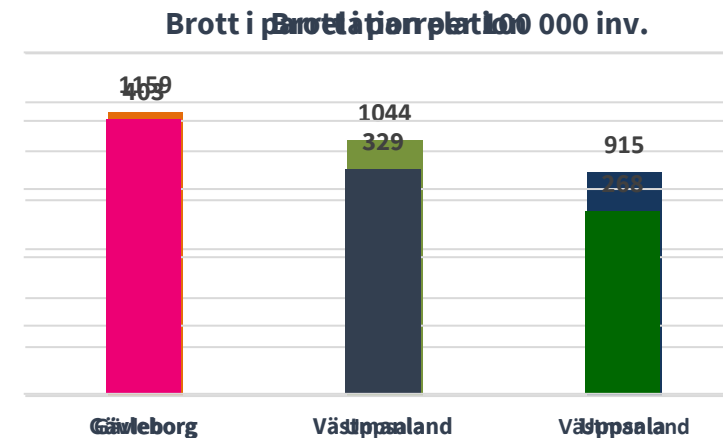
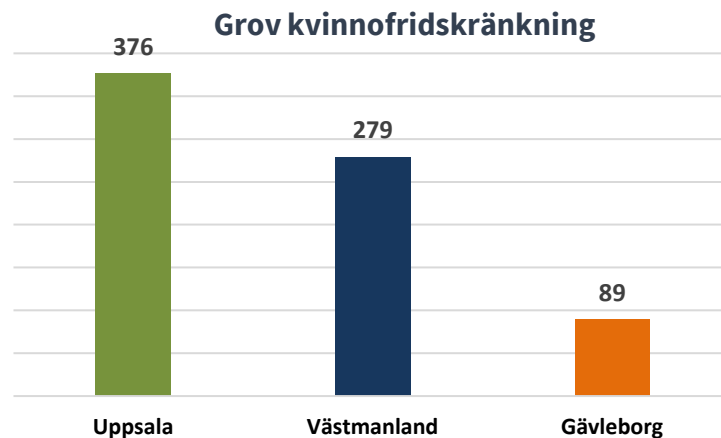
Färre brott registreras som grov kvinnofridskränkning
2019-06-14

Såväl anmälningar som uppkläring och fällande domar avseende grov kvinnofridskränkning har minskat under de senaste tio åren. Det beror bland annat på förändringar i registreringen av brottsanmälningar; en generell minskning av uppkläring gällande brott mot person och högre krav på stödbevisning för fällande dom. Det visar en ny rapport från Brå.

Grov kvinnofridskränkning

Förhållandet mellan anmälda grov kvinnofridskränkning & brott i parrelation

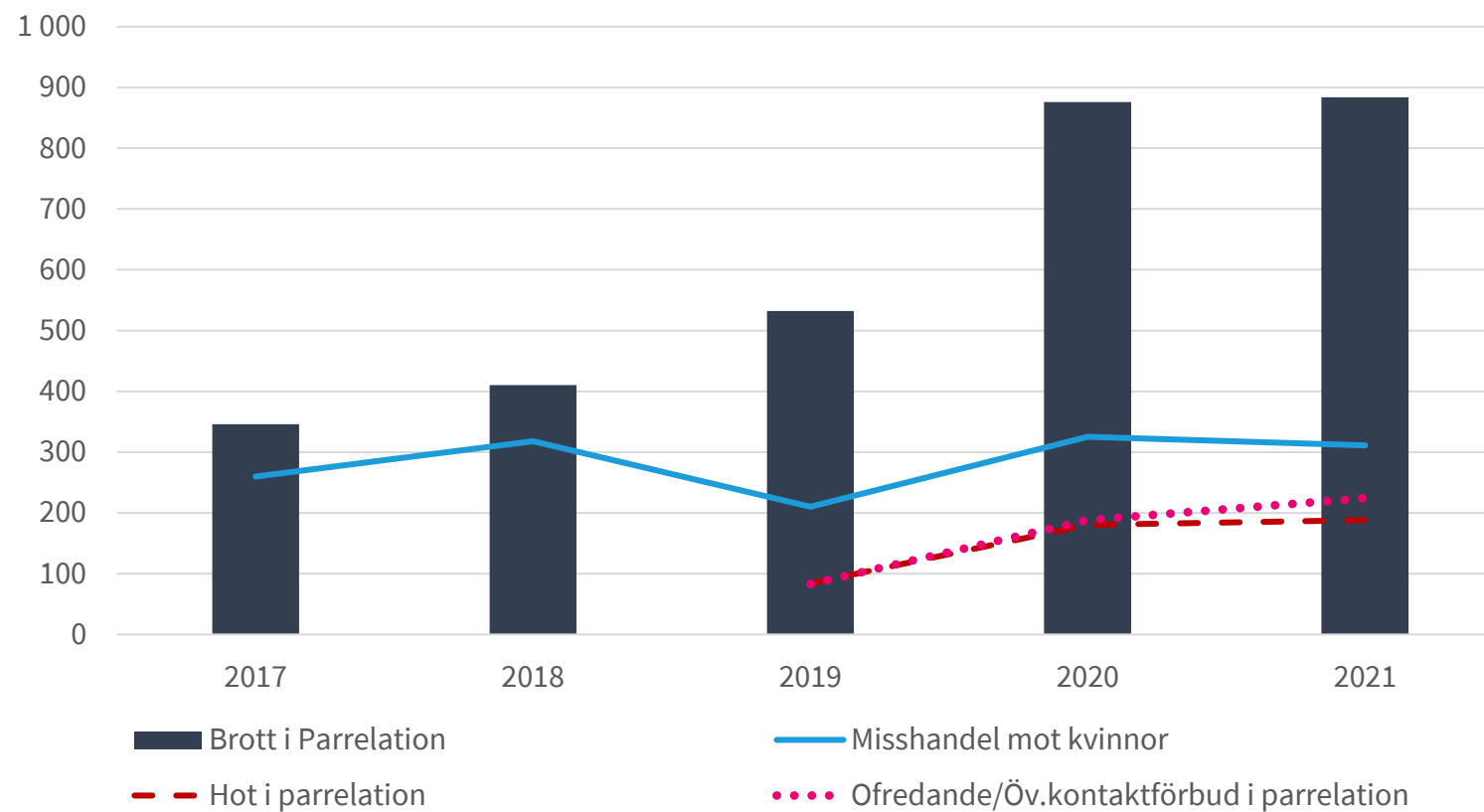

Anmälda våldsbrott mot kvinnor i PO Uppsala

Våld mot kvinnor

Brott i Parrelation

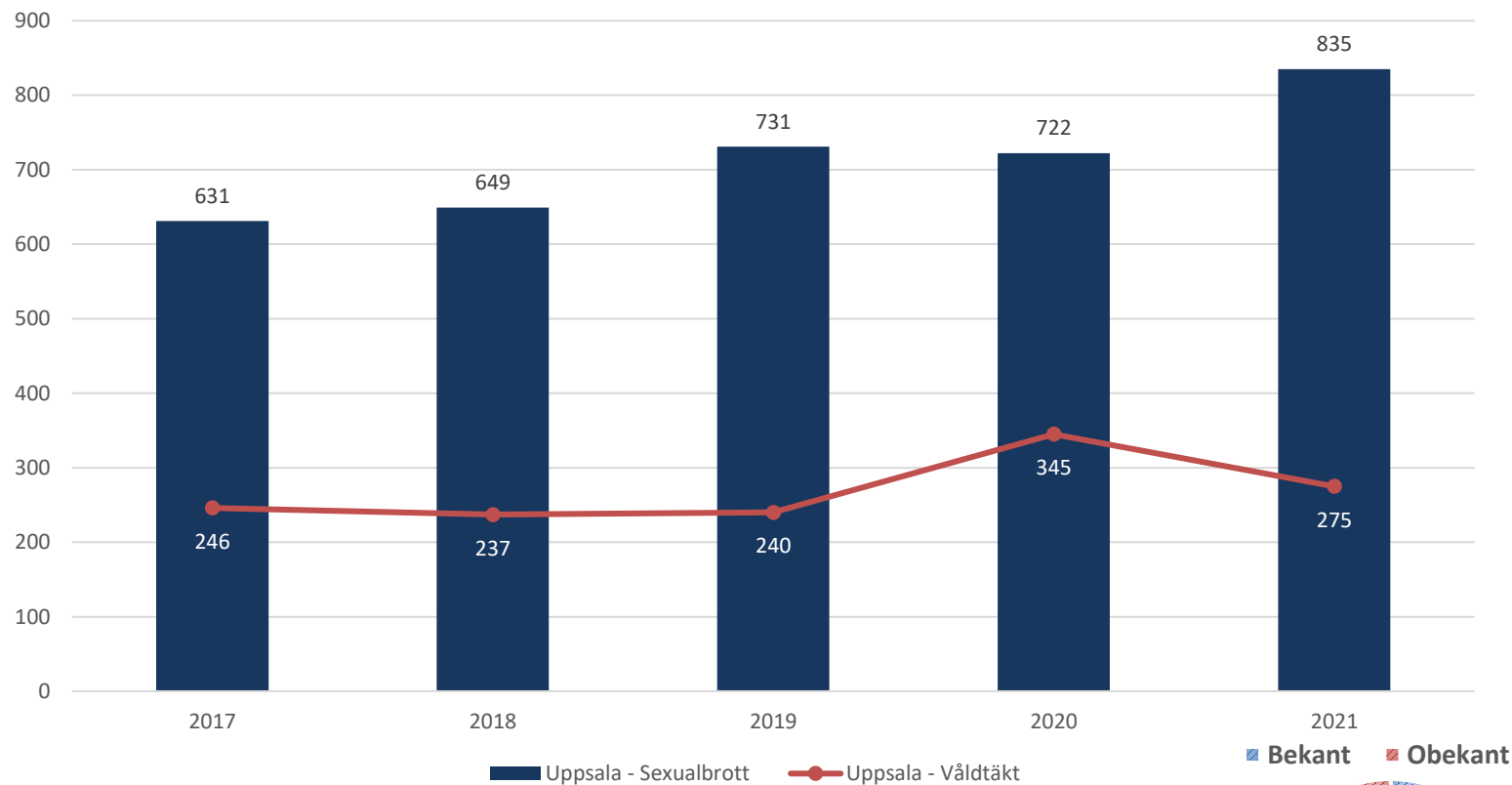
Jan-nov

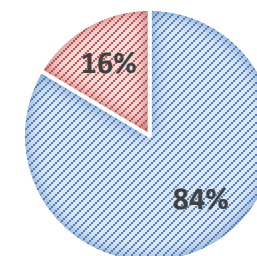
Våld mot kvinnor

Sexualbrott

Jan-nov

■ Bekant ■ Obekant

Särskilt utsatta brottsoffer

PO Uppsala, jan-okt

Polisen

	Brott i parrelation			Förändr.
	2019	2020	2021	20-21
Inkomna ärenden	353	636	644	1%
Ärenden redov. till åkl	59	90	111	23%
Utredningsandel	18%	18%	18%	0%
Öppna ärenden totalt	173	280	276	-1%

	Brott mot barn			Förändr.
	2019	2020	2021	20-21
Inkomna ärenden	1014	948	1050	11%
Ärenden redov. till åkl	105	150	139	-7%
Utredningsandel	18%	18%	18%	0%
Öppna ärenden totalt	361	284	261	-8%

	Våldtäkt mot vuxna			Förändr.
	2019	2020	2021	20-21
Inkomna ärenden	89	138	121	-12%
Ärenden redov. till åkl	13	23	8	-65%
Utredningsandel	18%	18%	18%	0%
Öppna ärenden totalt	43	68	56	-18%

Trygghet för vem och var

Polisen

Moderaterna

Gilla den här sidan · 23 september 2019 ·

FLER ORDNINGSVAKTER – FÖR TRYGGARE GATOR HÄR OCH NU

Du ska kunna gå över torget utan att behöva oroa dig för att bli rånad, misshandlad eller våldtagen.

👍 För att öka tryggheten på gatorna satsar

Oavsett politisk tillhörighet är nog alla överens om att de kriminella gäng som tror att de står över oss andra ska möta samhällets fulla kraft i form av poliser, rättsväsende, kontroll.

Stefan Löfvens jultal 2019

Socialdemokraterna

9 november 2017 ·

"VÅRA GATOR OCH TORG SKA VARA TRYGGA FÖR ALLA".

- Fler patrullerande poliser på gator och torg

Vi är hårda både mot brotten och brottens orsaker. Samhället är alltid starkare än gängen.

Stefan Löfven, Regeringsförklaringen den 21 januari 2019

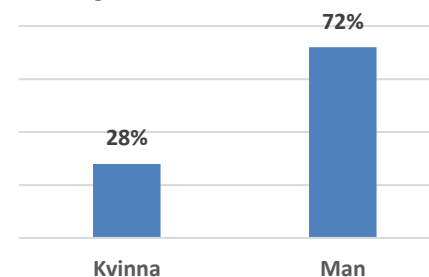

Trygghet på gator och torg

Slagsida i synen på vilken brottslighet som skapar otrygghet & utsatthet

Fokus på åtgärder som riktar sig mot *gator och torg* blir en jämställdhetsfråga eftersom åtgärderna fokuserar uteslutande på brott begångna av män mot andra män.

Könsfördelning av offer för utomhusvåld s.5 åren

Fokus på tillståndet i *hus och hem* påverkar livssituationen för samhällets mest utsatta

Samhället lägger ansvaret hos offren för våld i nära relationer av själva kontakta Polisen

Polisen

Till och med BRÅ ställer bara frågor om oro för utomhusmiljön

NTU:

"bostadsområdet"

"otrygghet vid utevistelse sen kväll"

"går ut ensam sent en kväll i området där du bor"

"avstår från att gå ut på grund av otrygghet"

Intrycket blir att allt hot kommer utifrån av okända gärningsmän

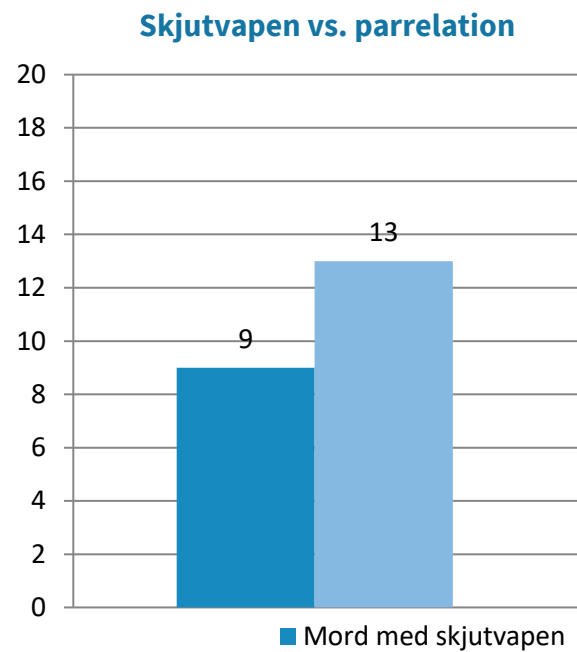

Mord & mordförsök

Mord med skjutvapen jmf. kvinnomord

Region Mitt

2017-2020

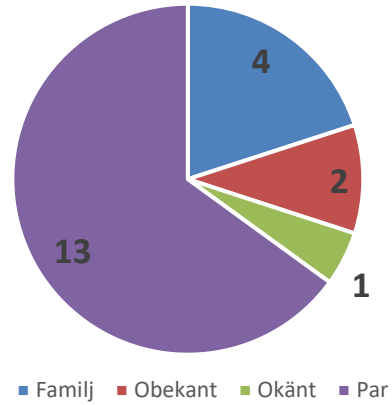

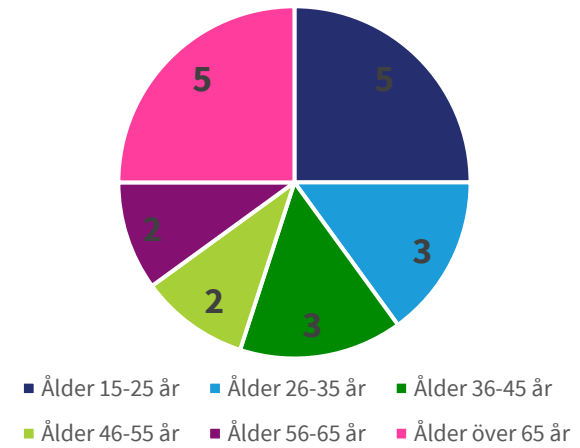
Polisen

Mordens kontext

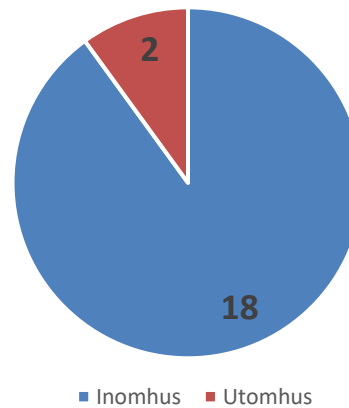
Relation mellan offer & misstänkt

Ålder på misstänkt

Plats för brottet

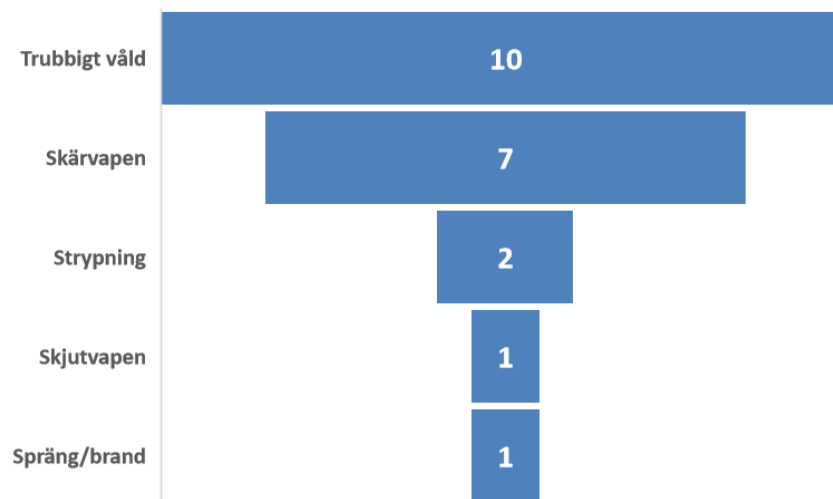

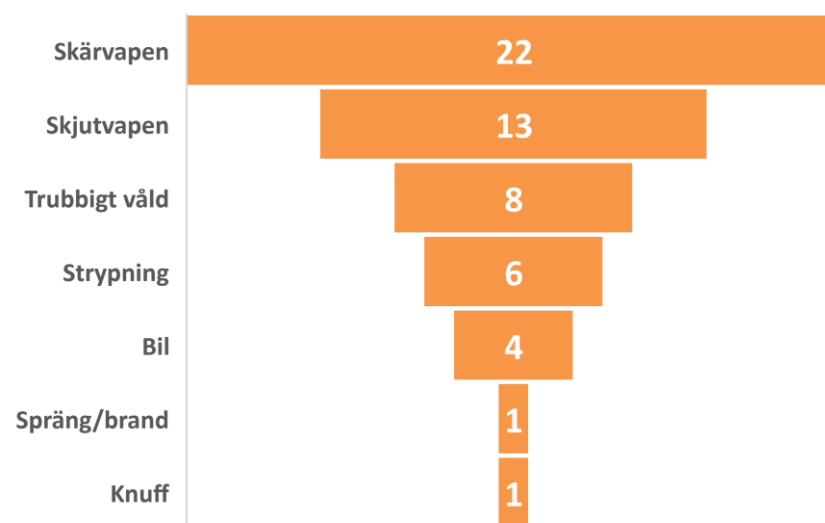
Polisen

Våldsmetoder

Mord

Mordförsök

Frekventa återkommande gärningspersoner

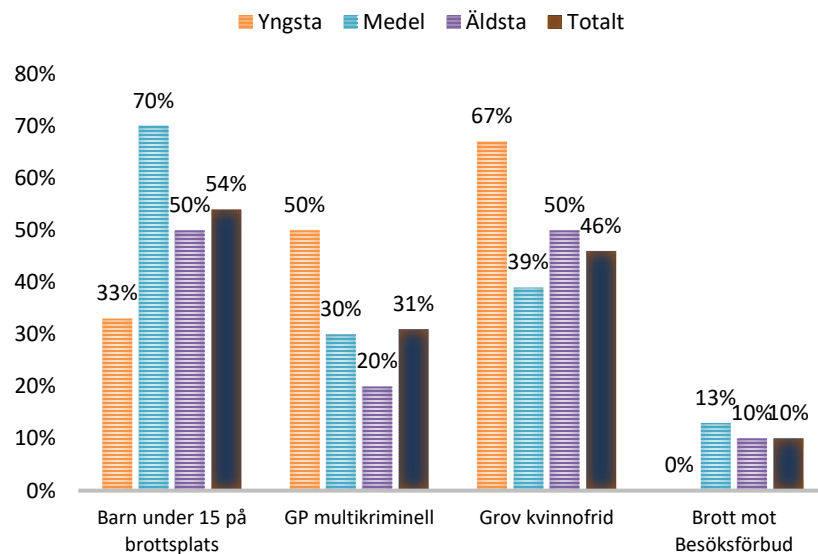
De 30 mest frekvent återkommande gärningspersonerna med störst våldskapital i region Mitt

Tre grupper utifrån ålder:

- 15% unga = 20-30 år (26)
- 59% medel = 33-49 (40)
- 26% äldre = 50-60 (53)

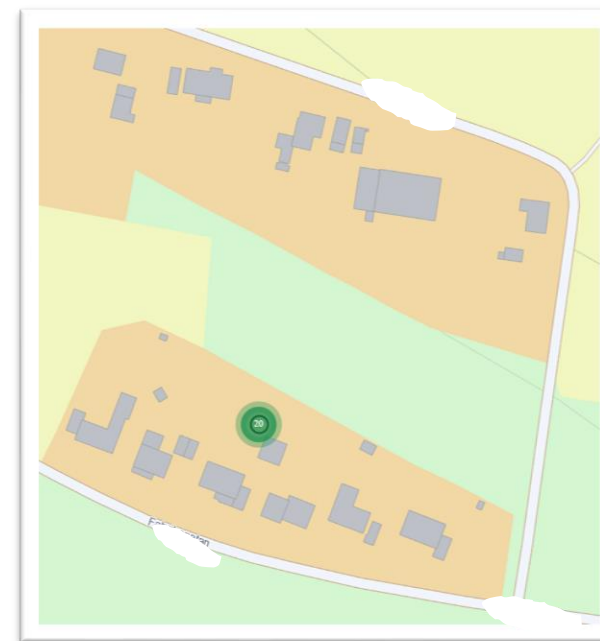
Boendeform

- Flerfamiljshus 71%
- Villa/radhus 21%
- Landsbygd 3%

Intressanta & viktiga fynd

- ❖ Brottsplatsen är som regel offrets hem

- ❖ I 70% av fallen bor inte offer & MT ihop vid brottet
- ❖ Det mest okontrollerade våldet i äldsta gruppen

Den geografiska spridningen av anmälda våldsbrott mot kvinnor 2019-2021 i Uppsala län

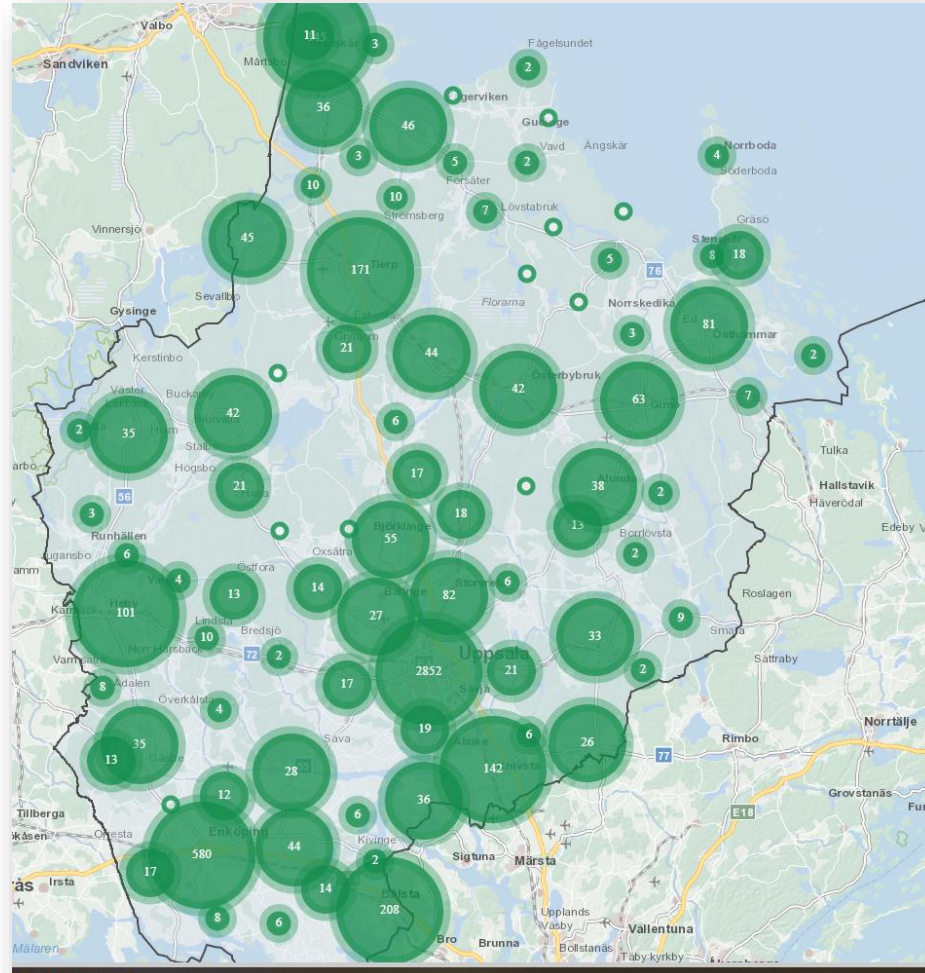

- *Länet*
  - *Uppsala kommun*
  - *Heby kommun*
    - *Morgongåva*
      - *Enskilda adresser*

Den geografiska spridningen av anmälda våldsbrott mot kvinnor 2019-2021 i Uppsala län

Polisen

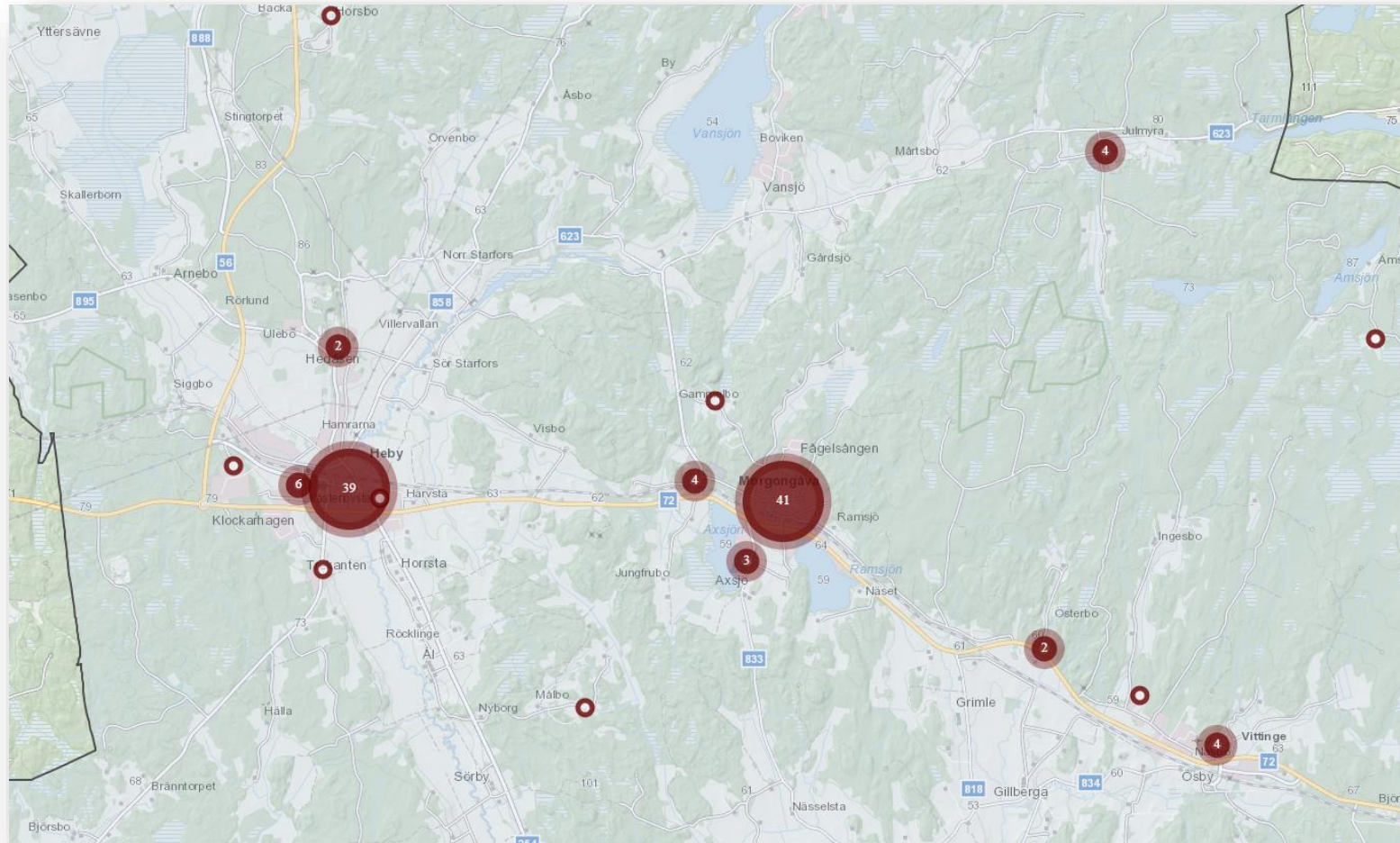

Den geografiska spridningen av anmälda våldsbrott mot kvinnor 2019-2021 i Heby kommun

Polisen

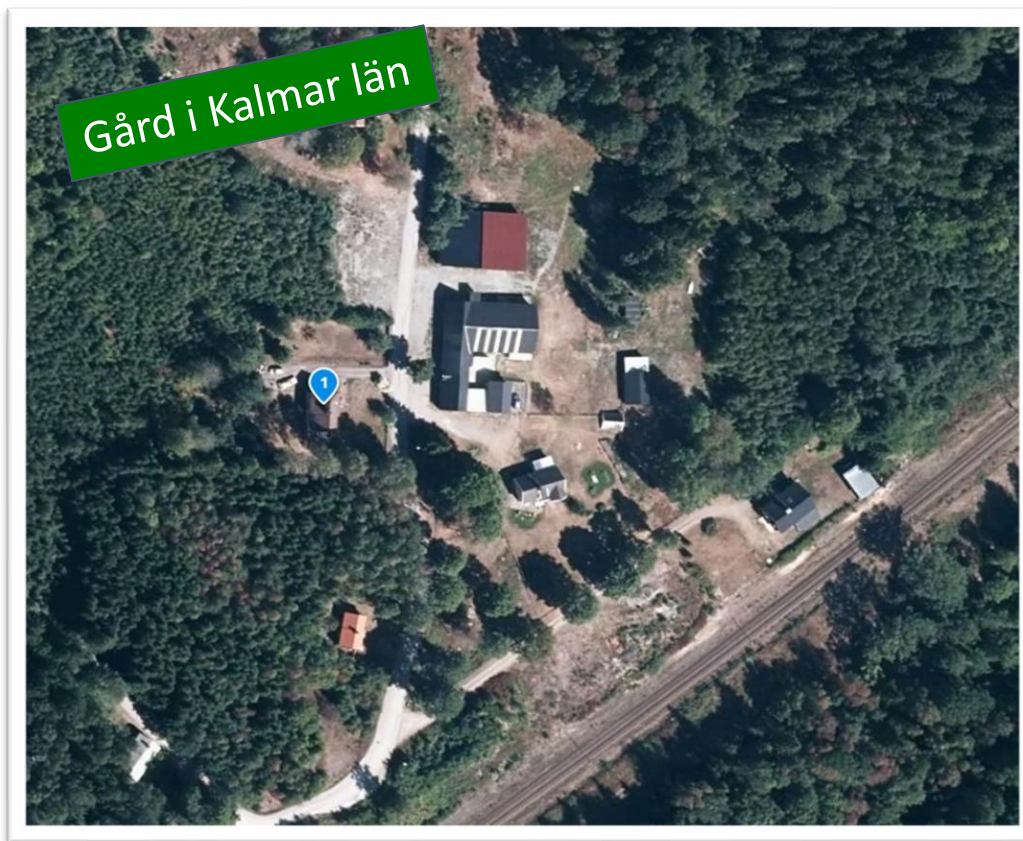

Exempel på anmälda våldsbrott på en enskild adress 2019

Polisen

- Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat
- Grov kvinnofridskränkning
- Grov fridskränkning mot flicka under 18 år
- Grov fridskränkning mot flicka under 18 år
- Grov fridskränkning mot man 18 år eller äldre
- Grov fridskränkning mot man 18 år eller äldre
- Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre
- Grov fridskränkning mot man 18 år eller äldre
- Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre
- Grov fridskränkning mot pojke under 18 år
- Olaga hot, mot grupp, ej internetrelaterat
- Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat
- Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre,
- Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat

Polisen

- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekanta, inomhus
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre
- Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre,

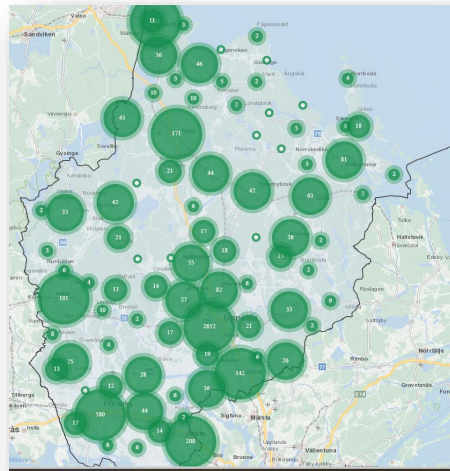
Polisen

Slutsatser

1. Hus & hem

Brottsförebyggande åtgärder som främst riktar sig mot gator och torg blir en jämställdhetsfråga eftersom åtgärderna uteslutande fokuserar på brott begångna av män mot andra män.

2. Trots det stora mörkertalet finns underlag att studera

§ 36. Trygghet

36.2 Kommunens trygghetsskapande arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Ulrica Holmqvist, utvecklingsledare och Bo
Hammerin, säkerhetssamordnare; Trygghet, säkerhet
och beredskap

Trygghet för alla i Uppsala – trygghet ur ett jämställdhetsperspektiv

Ulrica Holmqvist & Bo Hammerin

Enheten för trygghet, brottsförebyggande och säkerhet

2021-12-06

Uppdrag

Enhetens uppdrag är att i samverkan med interna och externa parter verka för ett tryggt och säkert Uppsala.

Enheten utvecklar och samordnar det trygghetsskapande, brottsförebyggande och säkerhetsförhöjande arbetet i kommunen.

Arbetet sker med och för dem som bor, verkar och vistas i kommunen samt kommunens medarbetare i sin yrkesroll.

Trygghet

Medborgardialog

- Trygghetsmätningar & analys

Medborgarlöften

- Samverkan mellan kommun & polis

Handlingsplaner

- Delansvariga i handlingsplaner och områdesarbete.

Trygghet är en rättighet för alla

Trygghet är en subjektiv upplevelse som handlar om frånvaro av oro för att utsättas för brottsliga handlingar och känna tillit till sina medmänniskor

I motsats till trygghet är upplevd **otrygghet** - som i det offentliga rummet kan leda till att människor aktivt undviker vissa områden eller platser

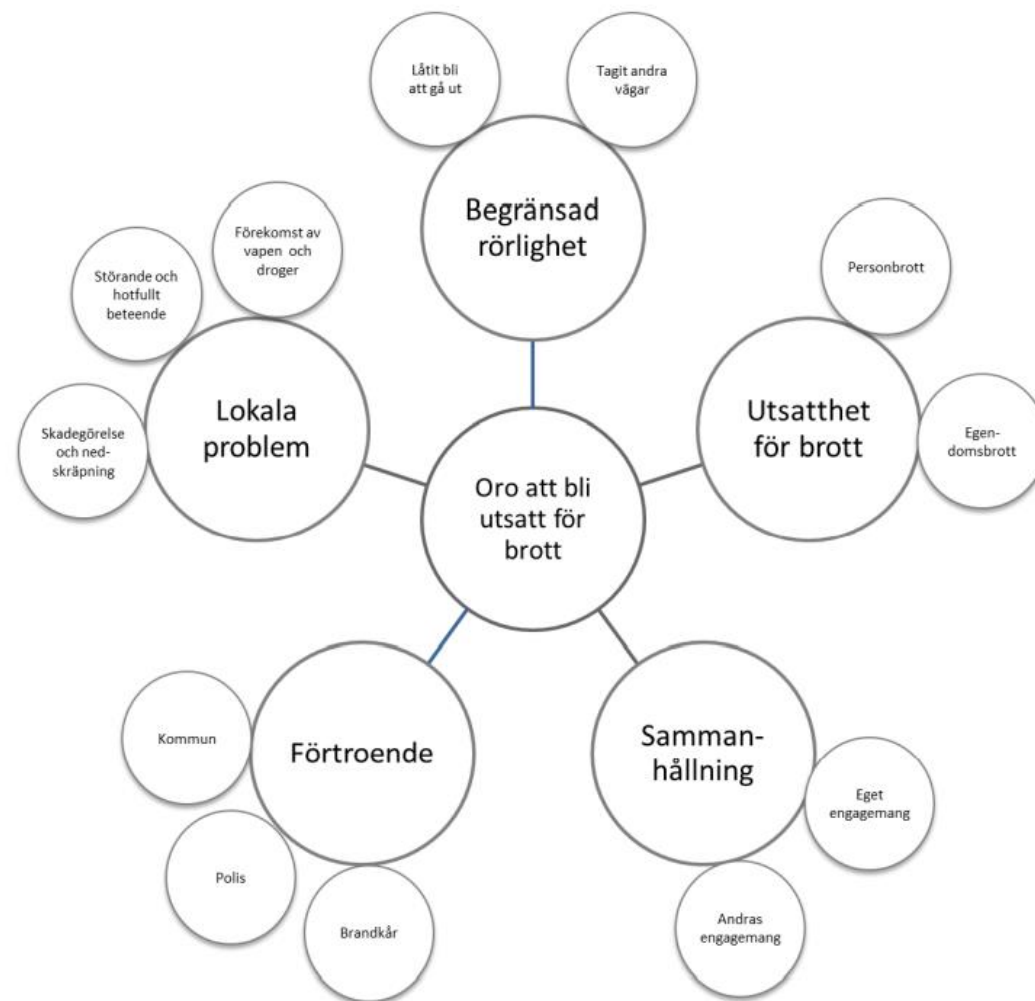
Säkerhet utgår från den faktiska risken att utsättas för brott

Uppsala kommuns trygghetsundersökningen år 2021

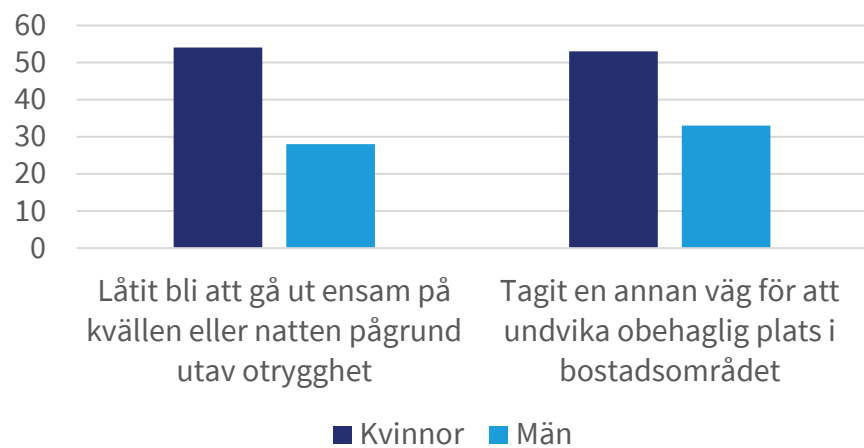
I undersökningen ser man **att fler kvinnor uppger att de begränsar sin rörlighet i jämförelse med männen**, genom att i större utsträckning **låta bli att gå ut på kvällen eller ta en annan väg på grund av oro**

Ett likande resultat ser man i den nationella trygghetsundersökningen, NTU, som genomfördes år 2021 av BRÅ

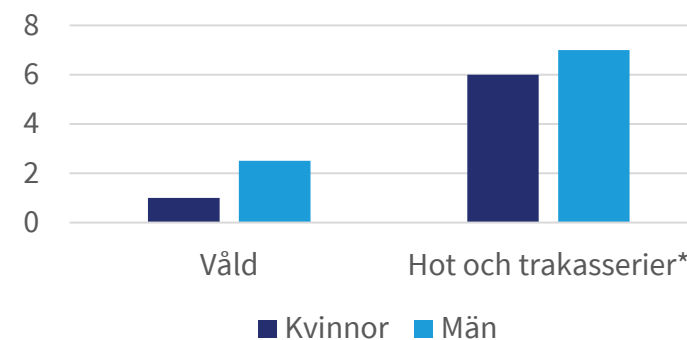

Uppsala kommuns trygghetsundersökningen år 2021

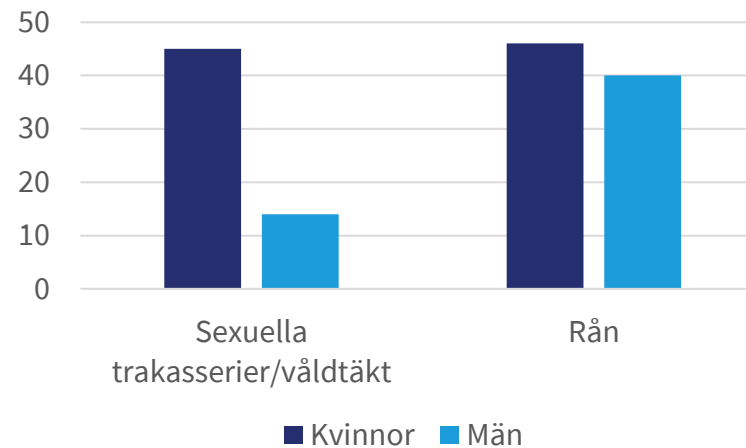
Begränsad rörlighet

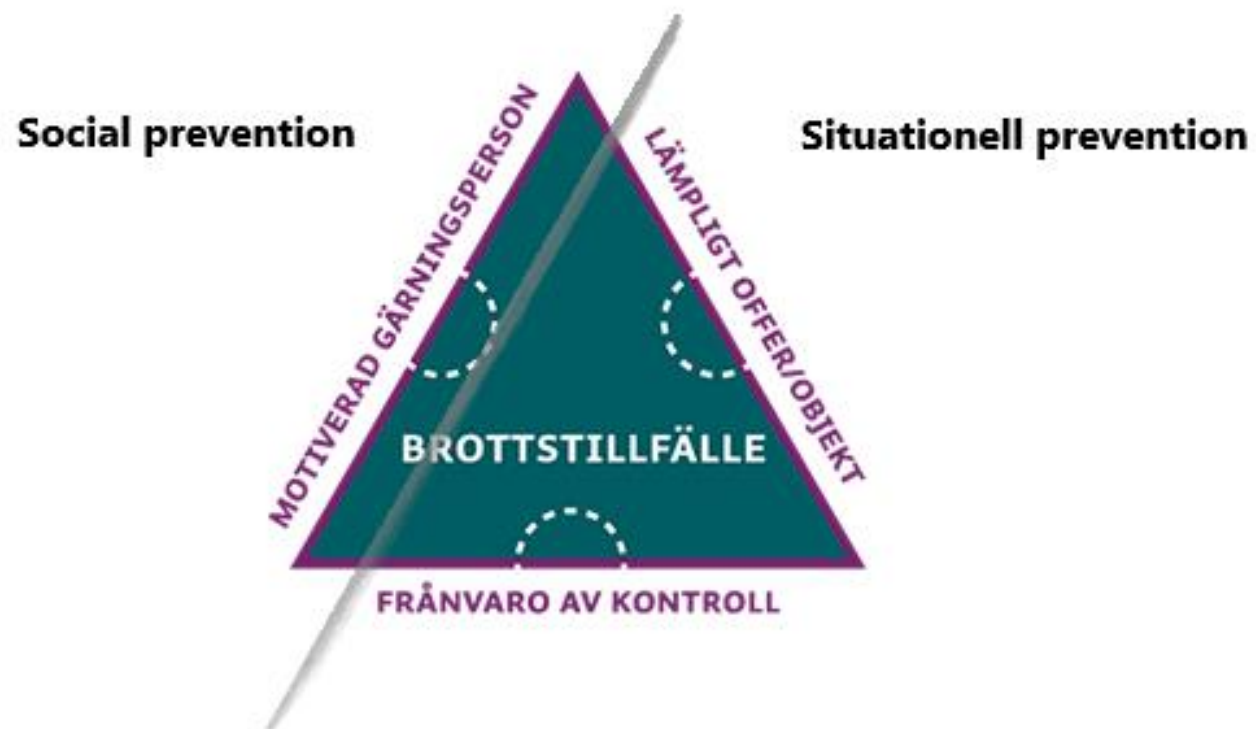
Egenrapporterad utsatthet

Orolig att utsattas för brott

Brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete

- Öka den upplevda tryggheten
- Förhindra eller försvåra att brott begås

Jämställdhet och trygghet i det offentliga rummet

- Offentlig miljö tenderar att blir mansdominerad och speciellt i marginaliserade områden
- Uppsala kommun arbetar utifrån konceptet **Botryggt2030** för att förbättra och skapa trygga offentliga miljöer

En mix av människor skapar trygga och attraktiva platser

- Viktigt att tänka på jämställdhet i bebyggelseplanering

Uppsala kommuns arbete och utveckling framåt

- Tillsammans med Boverket och Tryggare Sverige arbetar vi aktivt för att inkludera jämställdhet och trygghet i bebyggelseplanering och i byggskedet
- Representativitet vid planerade trygghetsvandringar
- EST – Effektiv samordning för trygghet, ett fördjupat lägesbilsarbetet för att identifiera otrygga platser och öka tryggheten i den offentliga miljön
- Arbetar med innovationsutveckling - för att främja nytänkande inom trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet

Uppsala
kommun

§ 37 Företagande

37.1 Om Citysamverkans trygghetsarbete för en jämställd handel

Lisa Thörn, VD/Centrumutvecklare; Uppsala
Citysamverkan AB

The logo for Uppsala City is centered in a blue speech bubble. It features the word "UPPSALA" in a white, uppercase, sans-serif font at the top. Below it, the word "City!" is written in a large, white, stylized serif font. The background of the slide is dark blue with a bokeh effect of colorful lights in shades of purple, red, and white.

UPPSALA
City!

- Om Citysamverkan, trygghetsarbete och jämställd handel

Samverkan för en levande stadskärna

**Fastighetsägarna + Uppsala handelsförening + Uppsala kommun
= Uppsala Citysamverkan**

Fokusområden Uppsala city

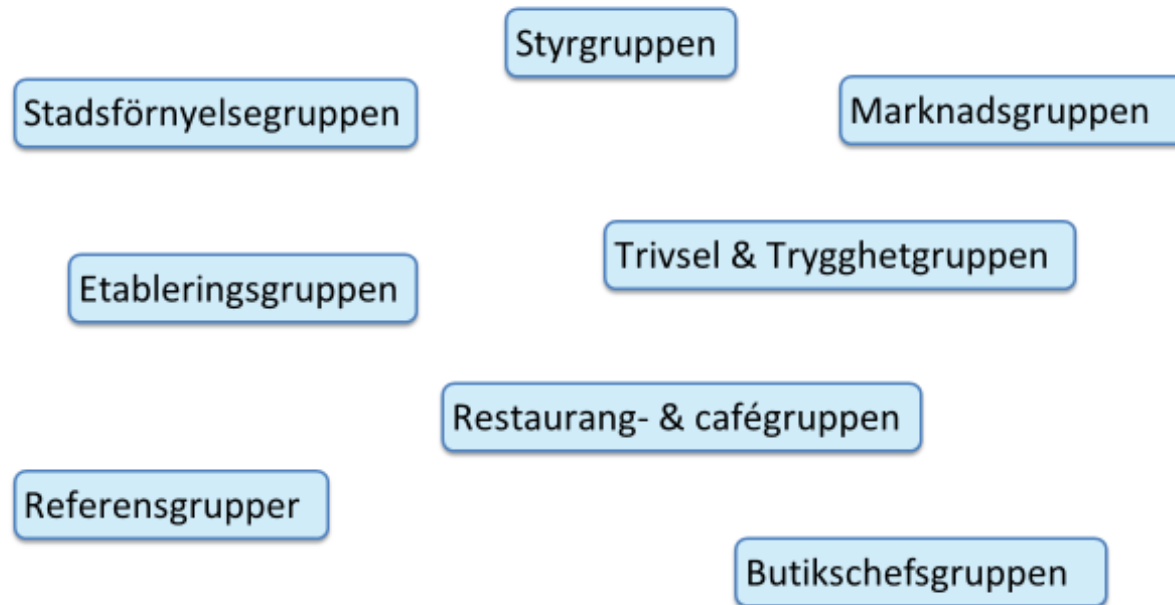
Målbild:

En attraktivare stadskärna 24 timmar med ett brett och varierat innehåll i en trygg och säker stadskärna vilket bidrar till att **"Alla vill till city"**.

Vilket leder till att man vill finnas här med sin verksamhet, äga och investera i fastigheter samt bo och leva här. Allt i Uppsala city.

Olika ansvar - samma mål

Jämställdhet i Stadskärnan

Tillgänglighet

Trygghet

Synbarhet

Erfarenhet

Jämställdhet i handeln

Stadskärnans ekosystem

Tillsammans gör vi något bra ännu bättre

Vi älskar vår stad. Historien, kulturen och allt det unika som gör Uppsala till Uppsala. Vi jobbar efter insikten att något bra alltid kan bli bättre och vill möjliggöra för olika aktörer att göra Uppsala city ännu mer attraktivt.

Vi vill hjälpa till att skapa ett varierat utbud av varor, tjänster, kultur och nöjen där mångfalden är en konkurrens-fördel. Där stadsmiljön blir en tillgång och där det skapas mötesplatser under dygnets alla timmar.

Tack!

Lisa Thörn, VD

**lisa@uppsalacity.se
0709-140080**

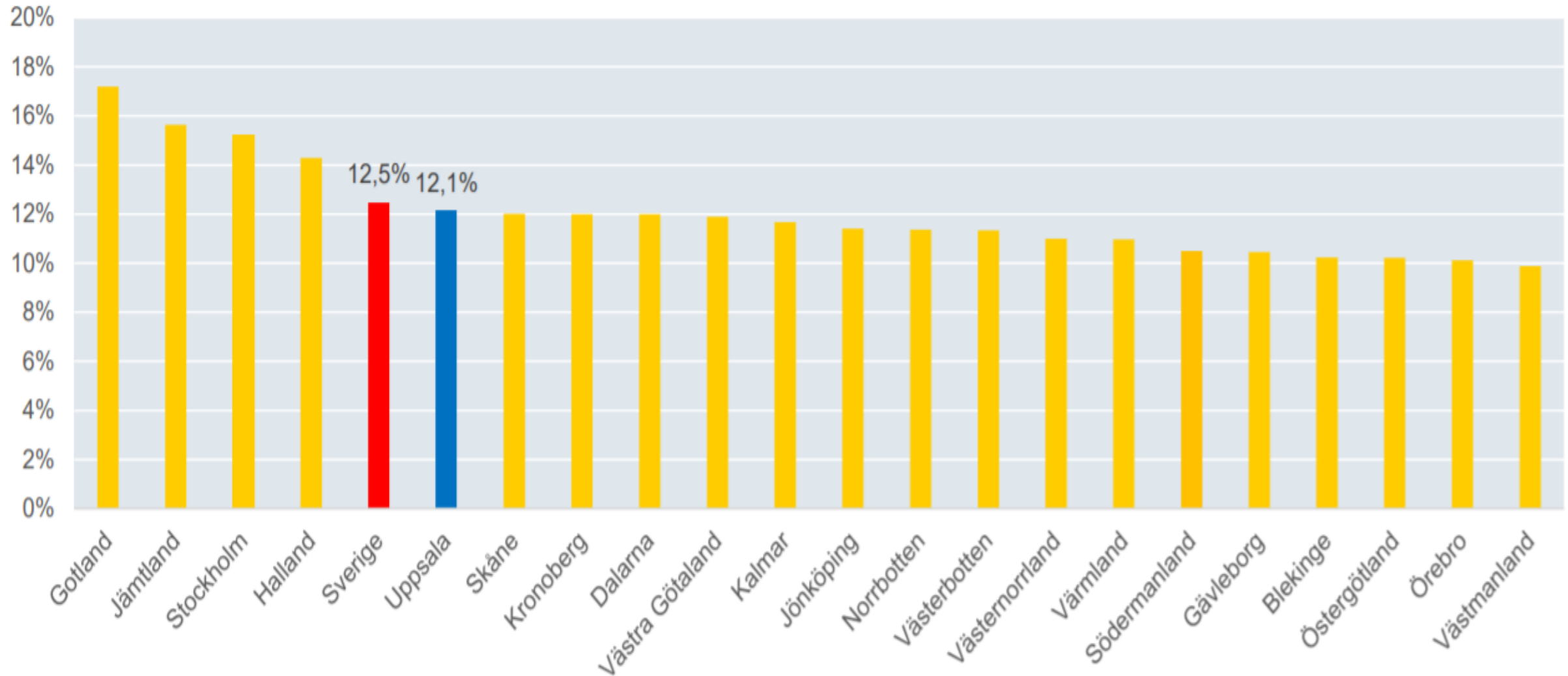
§ 37 Företagande

37.2 Så stärker kommunen företagandet utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Föredragande: Per Lundequist enhetschef Näringsliv,
etablering och Anna Lindström enhetschef Möten &
Evenemang; Näringsliv och Destination

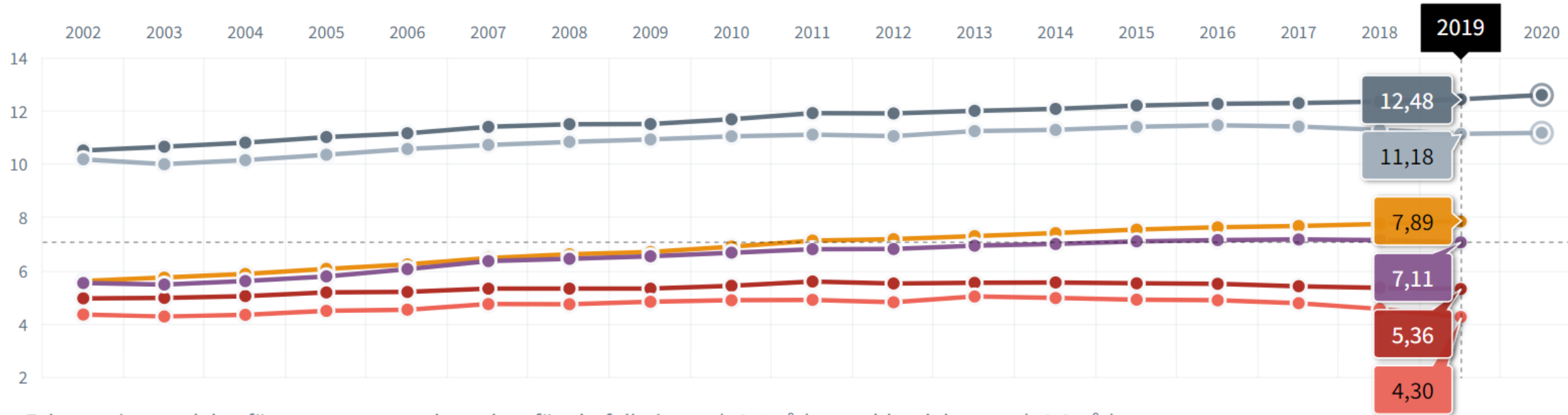
Länsjämförelser – företagssamheten

Andel företagsamma personer av befolkningen (16-74 år) per län, år 2019

Uppsala och riket – företagssamheten*

Företagsamhet

Faktorn visar andelen företagsamma av den arbetsföra befolkningen (16-74 år) samt bland de unga (16-34 år)

- Sverige (Andel företagsamma individer)
- Sverige (Företagsamma kvinnor)
- Sverige (Företagsamma unga)
- Uppsala (Andel företagsamma individer)
- Uppsala (Företagsamma kvinnor)
- Uppsala (Företagsamma unga)

*En företagsam definieras som en person som antingen har en F-skattsedel, är delägare i ett aktivt handelsbolag, alternativt är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag

Näringslivsprogrammet

1. Uppsala kommun ska vara en part som bidrar till företagens utveckling och tillväxt.
2. Uppsala kommun ska verka för att öka utbudet av mark och lokaler i kommunen.
3. Uppsala kommun ska bidra till att öka tillgången till kompetens på arbetsmarknaden.
4. Uppsala ska ha ett starkt platsvarumärke och vara en attraktiv kommun att bo, besöka och verka i.
5. Uppsala ska ha ett väl utvecklat näringsliv inom kunskapsintensiva näringar.

Handlingsplan 2021-2023

4.1 Skapa och bidra till samarbetsforum, **mötesplatser, nätverk** och annat som ökar dialogen och lyfter fram företagare och företagande i Uppsala.

4.2 Utveckla kunskapen och insikten i **småföretagens villkor** och förutsättningar för att främja utveckling och företagsklimatet.

7.1 Öka **samverkan** och kopplingen mellan de lokala **företags-och innovationsfrämjande aktörerna** tillsammans med nationella erbjudanden som finns för stöd, råd och finansiering och utgå från företagets behov, för fler etableringar, innovationer, tillväxt och nyföretagande

7.2 **Främja projekt** och aktiviteter som syftar till **ökat nyföretagande** och omställning av affärsidéer, med särskilt fokus på **kvinnor**, unga och utrikesfödda.

4. 1 Nätverk och mötesplatser

Samarbete kring att genomföra **Företagargalan**

- Lyfter årets företagare i olika kategorier

Samarbete kring priset **Bona postulata**

- Lyfter nya företag med goda framtidsutsikter.

Mötesplats entreprenörer, investerare m.fl. genom **UPPSTART**

- Lyfta tech-branschen i Uppsala

4. 2 Bemötande och företagservice

Utbildning i företagandets villkor för politiker och tjänstepersoner.

Arbeta för bättre företagservice och ha fokus på småföretagens situation.

Exportrelaterade affärstjänster

-
- Service myndighetsutövning
  - Service affärsutvecklingstjänster

Näringslivspyramiden

50 200 anställda i aktiebolagen år 2019

Ökat med 12 650 anställda 2010-2019 (+2,9% per år)

Omsättningstillväxt +5,9%/år

Företagsservice: affärsutvecklingstjänster

Företags- innovationsfrämjande aktörerna inom näringslivspyramidens segment

Exportindustri (life science)

- STUNS Life Science
- UIC – Uppsala Innovation Centre

Exportrelaterade affärstjänster (IT/tech)

- UIC
- Base10
- Connect
- Drivhuset
- UF – Ung Företagsamhet

Affärstjänster

- ALMI

Vardagliga verksamheter

- Nyföretagarcentrum
- Företagslabbet

UIC – exempel på konkret resultat

200-250 idéer per år utvärderas

Cirka 850 nya kunskapsintensiva jobb senaste tio åren

Andel kvinnliga företagsgrundare varit 27-31 procent.

Genomfört utbildning med inriktningen är jämställdhet och mångfald

Ändrat arbetssätt. Till exempel infört standardiserade frågor för att undvika olika frågor till kvinnor och män; träffar en kvinna och en man på UIC vid första besöket.

Trendbrott: För första gången är antalet manliga och kvinnliga företagare som antagits till UIC jämställt – 40% kvinnor

Nyföretagarcentrum

Rådgivning inför start och de första åren

15-20 procent av totala antalet startade företag

Vardagliga verksamheter:

- Detaljhandel, restaurang och café, hälsa och omsorg, hår, skönhetsvård, bygg och anläggning, hushållsnära tjänster

49% kvinnor 2021 (jan-aug) och 45% kvinnor 2020

Övriga företagsfrämjande organisationer

Drivhuset. Rådgivning och inspiration till att starta företag. Målgrupp under 30 år. Jobbar med aktiv rekrytering av kvinnor.

Connect. Matchar företag med kapital. Fokus fler kvinnor som både finansiärer och som företagare som jobbar med investeringar.

Entrepreneurs Academy. Anders Wall-föreläsning; Female startup day.

Ung Företagssamhet. Gymnasieelever erbjuds UF företagande. Fler än 4000 elever i länet per år. Fler än hälften av eleverna är kvinnor.

Covid-19 och dess
påverkan på mötesåret.
LÄS MER PÅ SIDAN 8

Bredden av idrotts-
evenemang i Uppsala.
LÄS MER PÅ SIDAN 16

Detta har UCB genererat
2013-2020.
LÄS MER PÅ SIDAN 29

MÖTEN OCH IDROTTSEVENEMANG I UPPSALA 2020

Meetings and sport events in Uppsala 2020

Destination
Uppsala.

En produkt av Uppsala Convention Bureau med partners.

Destination Uppsala AB ska gynna och skapa förutsättningar för tillväxt inom besöksnäringen. Däribland finns uppdragen att värva fler evenemang till Uppsala samt driva och utveckla evenemang i vår kommun.

Årligen arrangeras omkring 60 nationella och internationella mästerskap och större idrottscuper. Till Uppsala välkomnar vi ett varierat utbud av idrotter och evenemangsupplevelser. Tillsammans med det lokala föreningslivet uppmuntrar enheten Möten & Evenemang inom Destination Uppsala till mångåriga satsningar inom respektive idrott. Enheten värvar och verkar för evenemang som spänner över breddidrott såväl som arrangemang för eliten. Evenemang som speglar samhället med arrangemang för bägge könen, för unga såväl som senior och paraidrottare.

Sedan många år målsätter, mäter och följer enheten upp sitt arbete och utfallet för staden genom en publicerad årsrapport. Rapporten utvecklas kontinuerligt med nya mätningar och prioriterade områden att göra skillnad inom.

Sedan 2013 verkar man för att:

- **Aktivt värva idrottsevenemang med mål om jämställdhet** i dam- och herridrott samt åldersklasser. Av totala antalet värvade idrottsevenemang av UCB (sedan starten 2013) 79 % mixed, 13 % dam/flickor och 8 % herr/pojkar
- **Rapportera** kring ett varierat utbud av idrottsevenemang. **För att synliggöra skillnader i det fall mer ojämsställda idrotter skulle dominera**

Härtill verkar enheten på följande mål:

- Aktivt prioritera att **ge jämställt evenemangsstöd och marknadsföring** till dam- och herridrott.
- Utveckla Uppsala som mötes- och evenemangsstad samt bidra till kompetensutveckling. **Samordna utbildning** inom inkludering, tillgänglighet och hållbarhet för och med den lokala mötes- och evenemangsindustrin. Engagera och inspirera andra till ett förbättrat jämställdhetsarbete.

Destination
Uppsala.

Idrottsevenemang i Uppsala

Till Uppsala välkomnar vi ett varierat utbud av idrotter och evenemangsupplevelser. Vi uppmanar våra arrangörer till mångåriga satsningar inom respektive idrott, då vi med en flerårig evenemangsportfölj ser goda möjligheter för våra arrangörsföreningar att växa och utvecklas i rollen som evenemangsarrangörer.

I linje med Uppsalas evenemangsstrategi och UCBS värnningssuppdrag följer vi främst utvecklingen av idrottsevenemang med tillresta gäster. Vi har därför inte tagit med distriktsmästerskap/regionala mästerskap, enskilda matcher/seriespel eller cuper med färre än 1 000 deltagare. Vi har inte heller tagit med och analyserat publiksiffror.

Under perioden 2010–2013 var antalet idrottsevenemang konstant i antal, i snitt rörde det sig om 14 evenemang per år. Den stora utvecklingen såg vi i samband med årsrapporten för 2014, då 22 evenemang uppmättes.

Under evenemangsåret 2015 noterades en fortsatt ökning, främst av antalet SM-tävlingar. Under 2016 började vi se en ökning av evenemang i kategorin Elittour/cup, en trend som också höll i sig under 2017 och 2018. Dessa evenemang har dessutom haft en större snittstorlek än tidigare år, något som vi tror kommer av de senaste årens nya arenaetableringar. Den uppåtgående trenden fortsatte även under 2019, då en 10 % ökning av antalet idrottsevenemang uppmättes från året innan.

Nedan redovisas hur idrottsåret 2020 skulle ha sett ut. År 2020 skulle 64 mästerskap och större idrottscuper ha genomförts (2019: 53, 2018: 48, 2017: 40, 2016: 42, 2015: 33, 2014: 22, 2013: 19) och 9 idrottsmöten (2019: 5, 2018: 6 2017: 5). Majoriteten av dessa nio möten skulle ha genomförts på helgdagar.

Det som skulle blivit Uppsalas hittills starkaste evenemangsår, fick vi inte uppleva. Idrottsevenemangen 2020 skulle ha varit rekordmånga, 21 % fler än 2019.

21

elitour/cup

29

mästerskap

14 > 1000

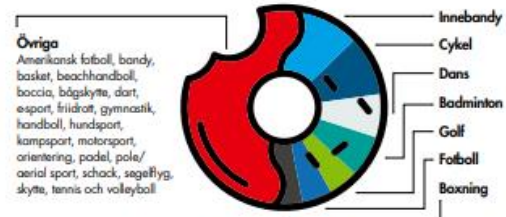
cuper deltagare

Jämställd idrott

I Uppsala verkar vi för evenemang som spänner över breddidrott såväl som arrangemang för eliten. Evenemang som speglar samhället med arrangemang för bägge könen, för unga såväl som senior och paraidrottare.

49 Mixed (damer och herrar)
4 Herr/pojkar
9 Dam/flickor
2 Parasport mixed

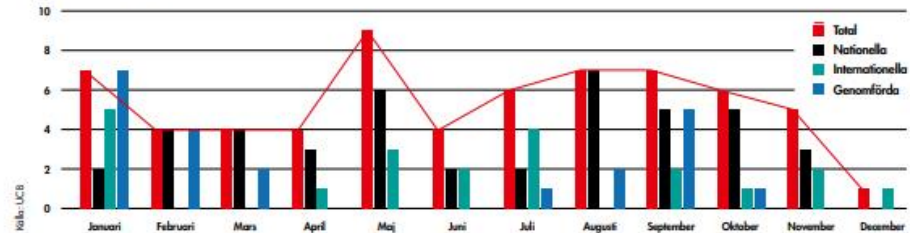

Uppsalas evenemangsmunk 2013–2020

Bredden av idrottsevenemang i Uppsala bidrar till goda möjligheter att upprätthålla intresset för enskilda idrotter. Det öppnar också upp för återkommande möjligheter för Uppsalaborna att uppleva och testa på nya idrotter. I vår evenemangsmunk ovan följer vi idrottens spridning av de idrottsevenemang som genomfördes åren 2013–2019 samt som var planerade för året 2020.

När på året?

Antal idrottsevenemang

Destination
Uppsala.

Uppsala
kommun

§ 38. Utvärdering av jämställdhetsrådets event 25/11

Några prel. siffror och tankar:

[\(Fruktbar medborgardialog med barnen - Uppsala kommun\)](#)

- Konstruktiva frågor från invånare samlades in inför via FB
- Bra svarshantering genom att flera verksamheter, funktioner och organisationer besvarade frågor i chatten
- 155 personer har sett den digitala sändningen i mer än 1 minut - den genomsnittliga tittartiden är 28 minuter
- Organisering och genomförande på plats proffsigt genomfört av alla inblandade

- Få besökande på plats → evenemanget kanske mått bra av att börja en timme senare, så att folk eventuellt hunnit ifrån jobbet

Vilka tankar och reflektioner har ni?
Vad tog ni med er från eventet?

På plats i parken tillsammans med förskolegrupperna hade teamet förberett ”sura” citroner och ”glada” apelsiner som barnen fick placera ut på olika platser och sedan förklara varför de lagt dem där och varför de var glada eller sura. I en andra del av dialogen med förskolan följde teamet med barnen till förskolan där de fick rita sin drömpark.

§ 39. Status – jämställdhetspris och hedersomnämnannde 2022

Milena Kraft, hållbarhetsavdelningen

Hedersomnämning

- Inkommen: 1 (Uppsala tjej- och transjour)
- Vem kan tilldelas hedersomnämningen?

Det finns inga bestämda kriterier för vilka som kan få ett hedersomnämning förutom att det kan ges till *en verksamhet eller en person som inte kan nomineras till jämställdhetspriset*. Hedersomnämning är med andra ord ett **tillfälle** för er politiker **att uppmärksamma verksamheter som inte är kommunala för ett bra jämställdhetsarbete**.

- Skicka förslag på kandidater för hedersomnämningen till milena.kraft@ uppsala.se senast 15/12

Nomineringar till jämställdhetspriset

- Inkommen: 0
- Uppmuntra gärna kommunala verksamheter som ni tycker gör ett bra jämställdhetsarbete **att nominera sig**, särskilt ni som sitter i nämnder
- Nomineringen stänger 10/12

Event 8 mars

- Lokal: troligtvis KF salen
- Tid: ca kl. 10-12
- Ny projektledare: Tomas Högberg
- Skicka gärna förslag och önskemål på talare till milena.kraft@ uppsala.se och/eller tomas.hogberg@ uppsala.se

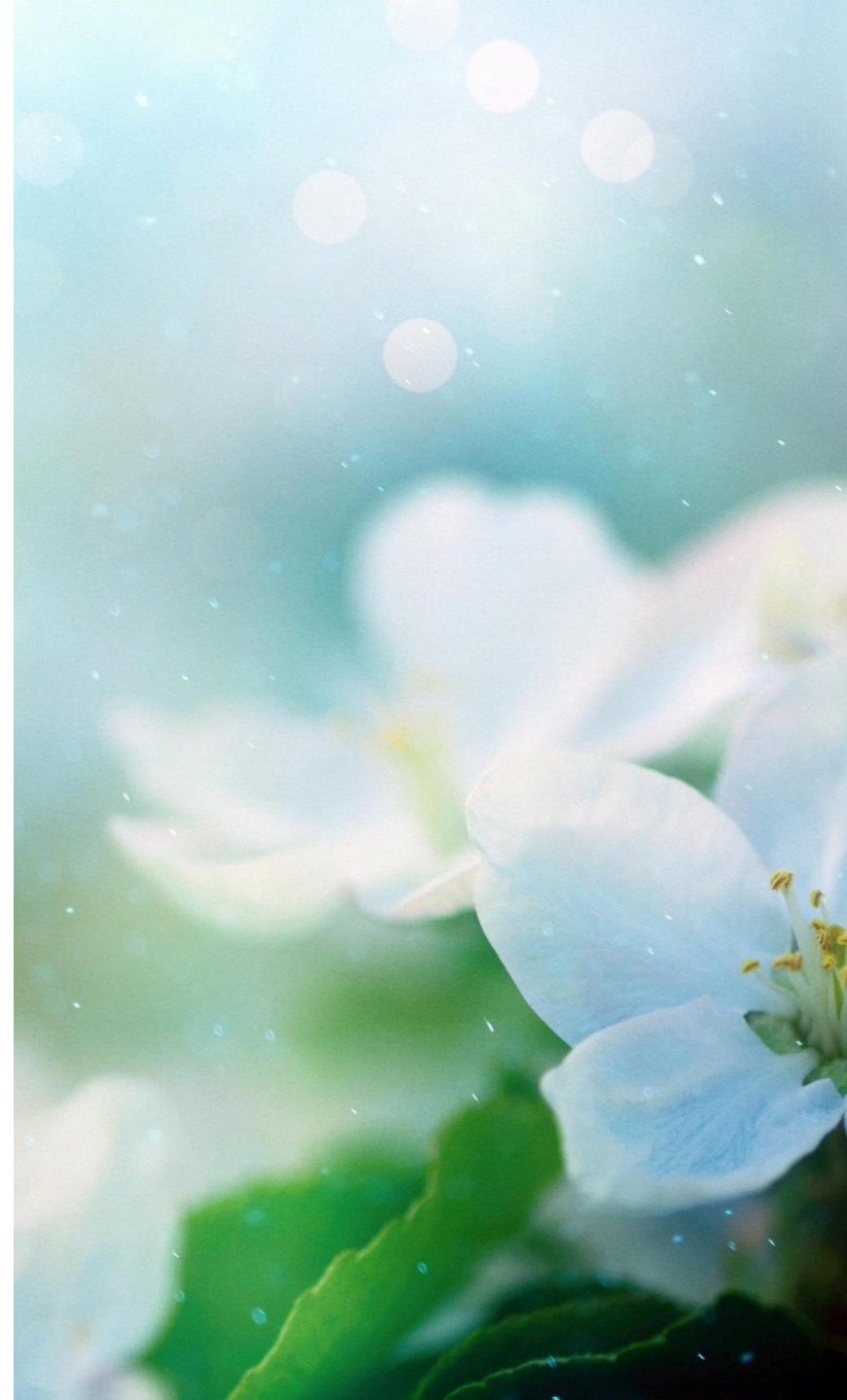
§ 40. HBTQ – information

Kommunstyrelsen beslutade 24 november:

- att bevilja RFSL Uppsala 252 150 kronor i verksamhetsbidrag för år 2022 samt 257 193 kronor för år 2023

§ 41 Förslag till sammanträdestider för Jämställdhetsrådet 2022

- 12 januari 9-12 – utse finalister och vinnare
- 8 mars - prisutdelning
- 9 maj 13-16 (tex Jämställdhetsbokslutet)
- 10 oktober 13-16
- 28 november 9-12

§ 42. Övriga frågor

§ 43. Nästa möte

Minnesanteckningar

Plats och tid:	Digitalt via Teams kl. 8.30-9.50	
Närvarande ledamöter:	Mohamad Hassan (L), ordförande Maria Patel (S) Helena Nordström Källström (MP) Leia Nordin (FI) Mathias Kullberg (M) Elin Venholen (C)	Erik Sallén, Maskin och Verktyg Torbjörn Wennberg, SH Bygg Pär Karlsson, Byggconstruct (8.30-9.30) Gustav Kullander Dammbro, Zellout Viktor Wadelius, PE Teknik & Arkitektur Dirk Kehr, Uppsala Stadsmission Dima Sarsour, Lokala Överenskommelsen (LÖK)
Övriga deltagare:	Susanne Afzelius, verksamhetschef Helena Sköld Lövgren, upphandlingschef Åsa Tingström, sekreterare	
Utses att justera:	Erik Sallén	Punkter: 1-12

Justeringens datum och plats: Stadshuset, Stadshusgatan 2, 20 december 2021

Underskrifter:

.....
Mohamad Hassan, ordförande

.....
Erik Sallén, justerare

.....
Åsa Tingström, sekreterare

1. Val av justerare och justeringsdag

Upphandlingsrådet utser Erik Sallén att tillsammans med ordföranden justera dagens minnesanteckningar den 20 december i Stadshuset, Stadshusgatan 2.

2. Fastställande av föredragningslista

Upphandlingsrådet beslutar att fastställa utsänd föredragningslista med följande tillägg:

11.1 Hur kommer kommunen hantera nya restriktioner?

3. Förslag från näringslivet och idéburna organisationer på verksamheter som kommunen kan tänkas upphandla (för expediering till berörd nämnd)

Flerstegsboendet lyfts som en verksamhet som skulle kunna upphandlas. Minnesanteckningar skickas till Socialnämnden och Mohamad Hassan kontaktar ordföranden för att framföra förslaget.

4. Inspel från näringslivet/idéburna organisationer

Inga inspel lyftes.

5. Statistik och på gång inom Upphandling

Föredragande: Helena Sköld Lövgren, upphandlingschef

Statistik presenterades gällande nöjd upphandlingsindex, NUI, antal upphandlingar och e-handelssystemet. Presentationsbilder återfinns i **Bilaga 1**.

Frågan ställs om hur prognosen ser ut framöver gällande mängden upphandlingar. Upphandlingsenheten väntar sig en fortsatt ökning och har stärkt verksamheten för att möta behovet. Enhetens uppdrag är främst att genomföra upphandlingar över upphandlingsgränsen, men stöttar även i mån av tid vid direktupphandlingar. Ett stort antal direktupphandlingar genomförs direkt av verksamheterna, de ingår inte i statistiken som presenteras.

Frågan ställs också om värdet av upphandlingarna ökar i samma takt eller ökningen beror på att upphandlingar delats upp. En önskan framförs om att ta fram liknande statistik gällande värdet av upphandlingarna till nästa möte.

6. Prisupphandling kontra kvalitetsupphandling

Föredragande: Helena Sköld Lövgren

Presentation återfinns i **Bilaga 1**. Synpunkter lyfts om att det finns en problematik inom exempelvis byggsektorn där ramavtalade timpriser ibland ligger betydligt lägre än en avtalsenlig lön. Frågor ställs kring hur det följs upp att avtal efterlevs och att sociala krav uppfylls. Problemen tenderar att vara fler längre ned i leverantörsleden. Kommunen samarbetar med Skatteverket för att upptäcka oegentligheter. Kommunen kommer att införa ett nytt systemstöd för uppföljning där både upphandlande verksamheter, upphandlare och avtalscontroller kan tilldelas uppgifter för att systematisera uppföljningen. Det kommer också gå att rapportera avvikelser via kommunens intranät Insidan. Kommunen har även genomfört pilotupphandling där antalet tillåtna underleverantörer begränsas och det har nu implementerats inom vissa områden.

Kommunen vill gärna få in tips och synpunkter om något inte verkar stämma. Det går att skicka e-post till upphandling@ uppsala.se. Det går att lämna information anonymt, men e-post som skickas in till kommunen är som regel allmänna handlingar. Det går också att kontakta Helena Sköld Lövgren via telefon.

Det konstateras att en oro finns för att anbud lämnas in som inte stämmer med verkligheten. En önskan framförs om att titta mer på hur kommunen arbetar med detta, formuleringar av krav i upphandlingar och uppföljning av avtalen.

En annan fråga som ställdes rörde frustrationen hos både beställare och leverantörer när upphandlingar dras tillbaka för att anbuden upplevs som för dyra. Det kan ofta vara stor skillnad mellan vad som beställs och vad som i slutändan levereras beroende på tilläggsbeställningar och ändrade förutsättningar under projektets gång. Detta är en av frågeställningarna som diskuteras på branschråden. En bättre dialog efterlyses, dels gällande estimerade kostnader, dels gällande vilka förutsättningar som ges och vad beställaren vill ha. En metod som skulle kunna användas är att sätta en kostnadsram och be om anbud inom den ramen för att se vad som kan erbjudas för pengarna istället.

Kommunen vill gärna förbättra och utöka dialogen med leverantörerna och arbetar även med att informera verksamheterna om att behov måste kommuniceras tidigt för att möjliggöra dialog tidigt i processen.

7. Revisionsrapporten, upphandling och inköp

Föredragande: Helena Sköld Lövgren

Presentation av brister som identifierats i revisionsrapporten samt planerade åtgärder. Presentationsbilder finns i **Bilaga 1**. Vad som kommer fram i stickprovskontrollerna samt resultat av åtgärderna som vidtas kan presenteras senare i vår på Upphandlingsrådet.

8. Uppföljning – Vad händer med avskrivna datorer

Föredragande: Helena Sköld Lövgren

Föregående möte efterfrågades vad som händer med kommunens datorer när de byts ut. Presentation finns i **Bilaga 1**. Under det branschråd som genomförts för IT kom många idéer upp om återbruk och återanvändning av produkter överlag som kommunen skulle kunna titta på och utveckla vidare.

Stadsmissionen har tidigare haft den här typen av verksamhet som aktiverade många unga, men den hindrades av att data behövde destrueras på ett svårhanterat sätt. Eventuellt skulle frågan kunna undersökas igen.

9. Dialog med leverantörer, Branschråd och Forum/nätverk för sociala företag

Föredragande: Helena Sköld Lövgren

Presentation återfinns i **Bilaga 1**.

De två första piloterna har genomförts; branschråd för bygg/anläggning och för IT. Förutom leverantörer deltog också kommunala verksamheter och bolag. Långsiktiga planer, utveckling och behov gicks igenom och leverantörerna framförde bland annat en önskan om en upphandlingsplan för att kunna förbereda sig och ge inspel samt tillsätta resurser för att möjliggöra anbud i kommande upphandlingar. Under branschrådet om bygg/anläggning diskuterades också hållbarhetsfrågorna, exempelvis vilka material som kan användas och vilka krav som kan ställas. Fortsatt dialog kommer att ske, det finns en vilja att ordna fysiska dialoger när det tillåts.

Branschrådet för IT genomfördes den 9 december och många bra diskussioner fördes. Dels diskuterades säkrandet av kompetensförsörjning, dels digitalisering, automatisering och hur vi långsiktigt kan se på digitaliseringen.

Branschråden har varit uppskattade och det har varit viktigt för verksamheterna att vara med och lyssna på leverantörerna. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Ett nytt dialogforum har också startats för sociala företag för att diskutera frågor som reserverade kontrakt, sociala krav med mera och även det arbetet fortsätter under 2022. Fler aktörer välkomnas och intresserade kan anmäla sig till Helena Sköld Lövgren eller Dirk Kehr.

10. Sammanträdestider 2022

Upphandlingsrådet fastställer förslag till sammanträdestider 2022;

- 21 januari 8.30-10.30
- 18 mars 8.30-10.30
- 16 september 8.30-10.30
- 11 november 8.30-10.30

11. Övriga frågor

11.1 Kommunens åtgärder med anledning av nya restriktioner

Som ett första steg har kommunen återgått till digitala möten och uppmaningar till distansarbete när det är möjligt. Smittspridningen är än så länge under kontroll i Uppsala län, men det kan ändras snabbt. Kommunstyrelsen är beredda att fatta nödvändiga beslut för att stötta det lokala näringslivet om fler restriktioner införs och situationen förvärras radikalt.

12. Nästa möte

Nästa möte sker den 21 januari klockan 8.30-10.30. Det blir förmodligen ett digitalt möte.

Ämnesförslag som framförts under mötet:

- Statistik över inköpsvolymen kopplat till antal upphandlingar
- Hur kommunen arbetar med anbud som har misstänkt låga priser, formuleringar av förfrågningsunderlag och uppföljning av avtalen.
- Vad som kommer fram i stickprovskontrollerna samt vilka åtgärder som vidtas.

Sedan tidigare har en ny workshop med upphandlarna önskats. Detta kommer att genomföras när möjlighet finns att träffas fysiskt igen. Ytterligare ämnen att ta upp kan föreslås till Helena Sköld Lövgren eller Mohamad Hassan.

Upphandlingsrådet - Välkomna!

1 oktober 2021

Föredragningslista

1. Val av justeringsperson samt datum och plats för justering
2. Fastställande av föredragningslista
3. Förslag från näringslivet och idéburna organisationer på verksamheter som kommunen kan tänkas upphandla (för expediering till berörd nämnd)
4. Inspel från näringslivet/idéburna organisationer
5. Statistik och på gång inom Upphandling
6. Prisupphandling kontra kvalitétsupphandling
7. Revisionsrapporten, upphandling och inköp
8. Uppföljning – Vad händer med avskrivna datorer
9. Dialog med leverantörer, Branschråd och Forum/nätverk för sociala företag
10. Sammanträdestider 2022
11. Övriga frågor
12. Nästa möte

3. Förslag från näringslivet och idéburna organisationer på verksamheter som kommunen kan tänkas upphandla (för expediering till berörd nämnd)

4. Inspel från näringslivet/idéburna organisationer

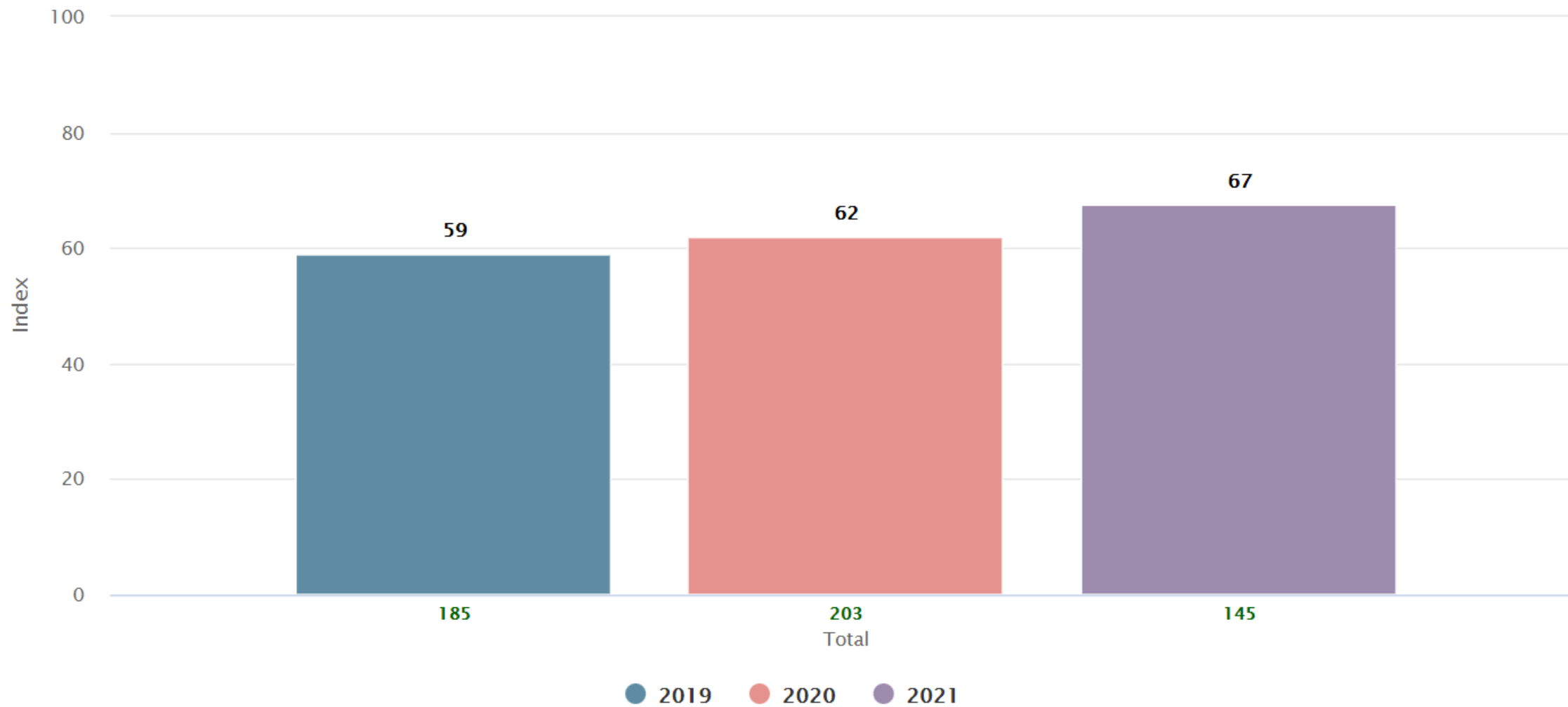
5. Statistik och på gång inom Upphandling

Upphandling – NUI

Uppsala, alla ärenden

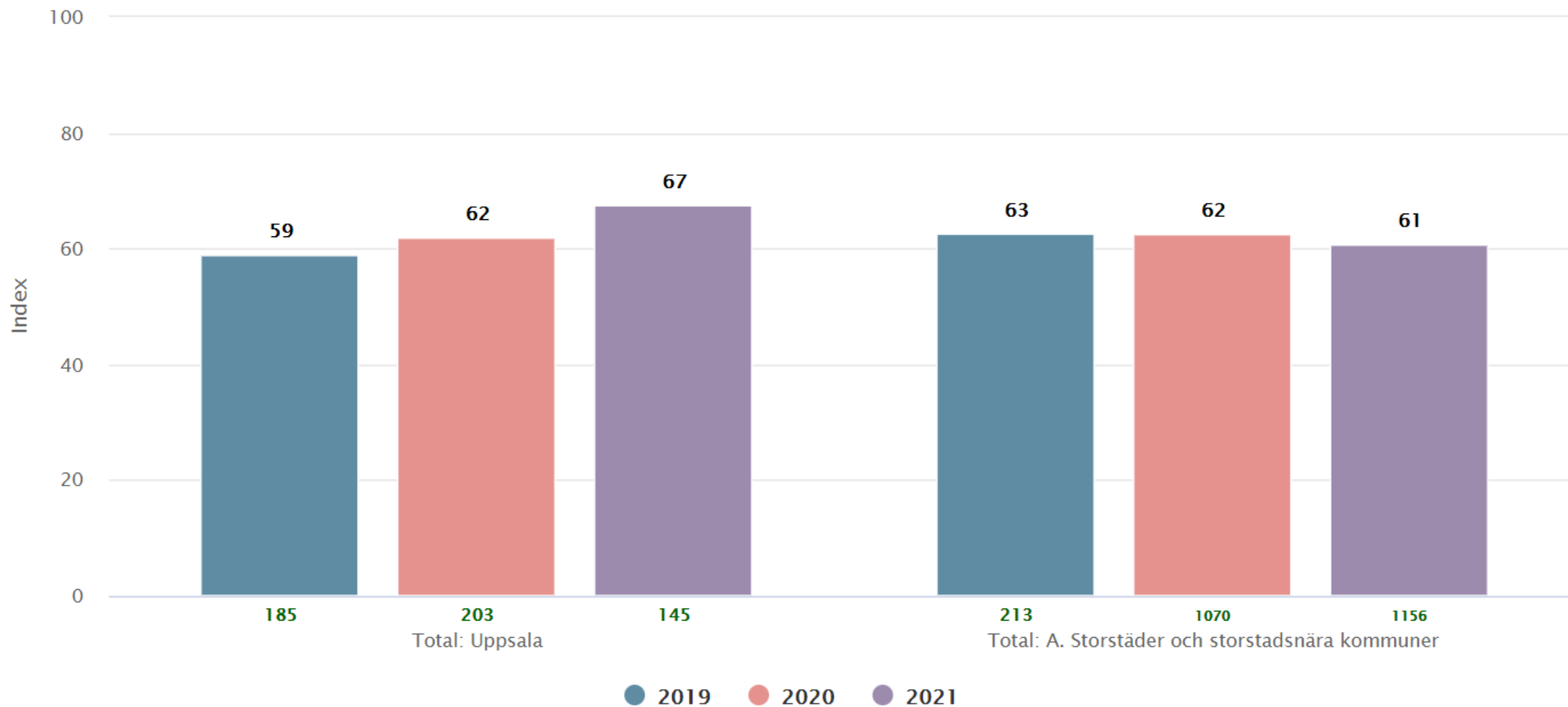

Upphandling - NUI

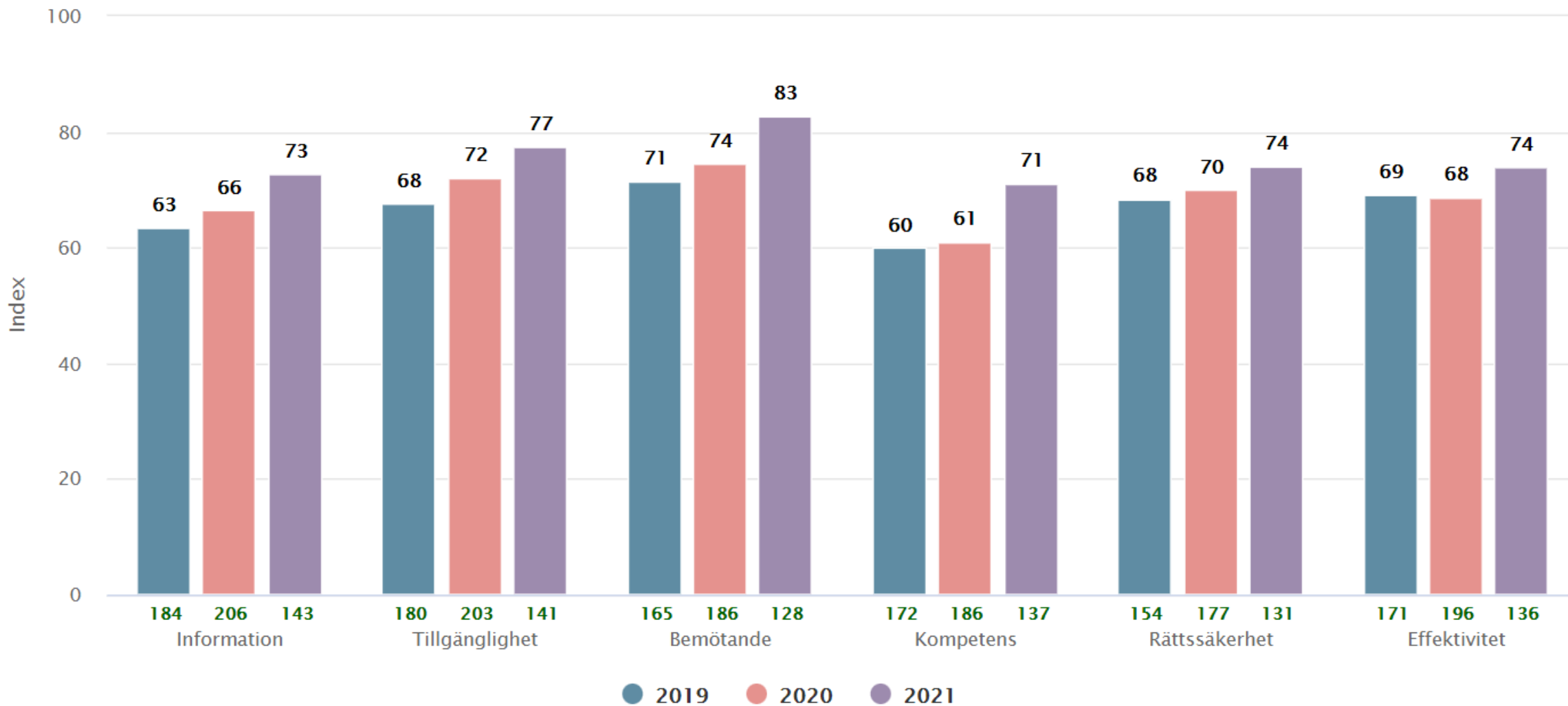
Uppsala, alla ärenden

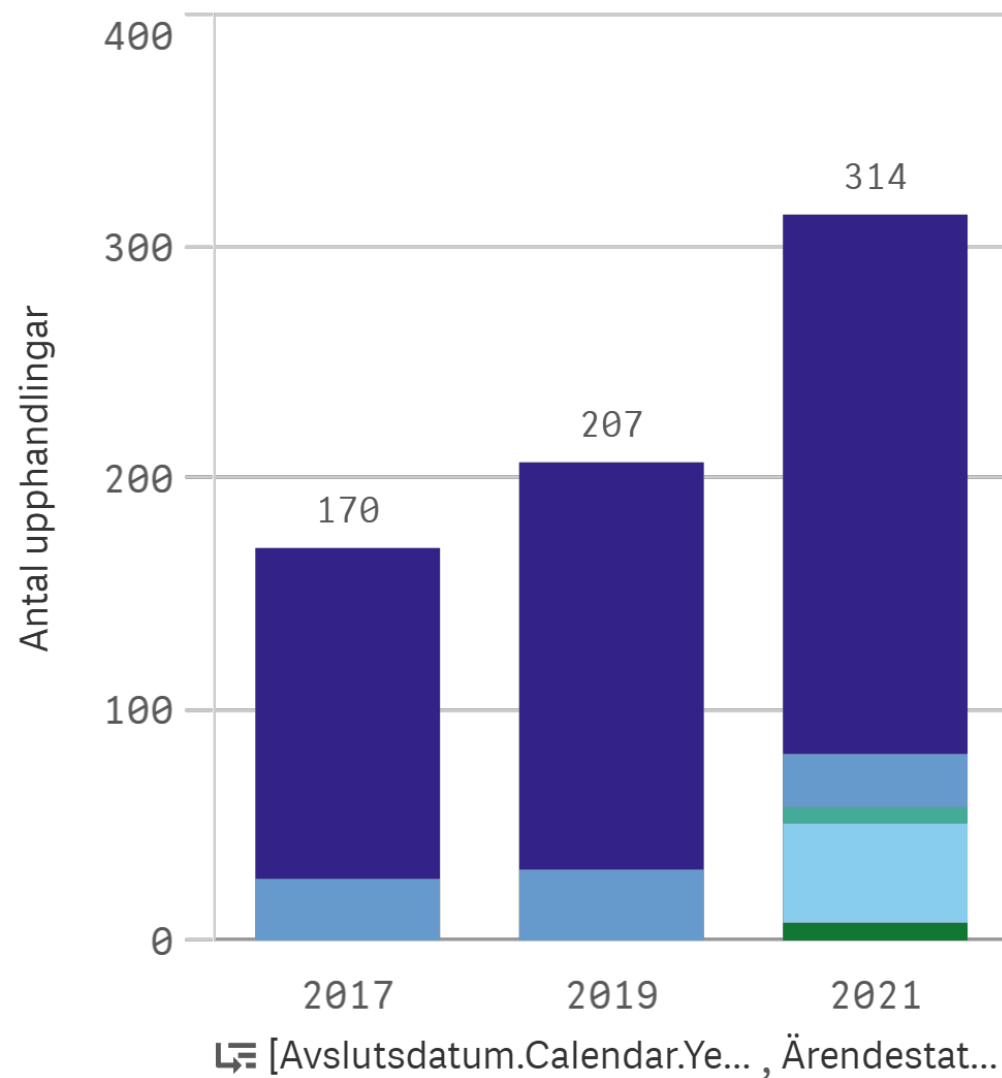
Upphandling – Serviceområden

Uppsala, alla ärenden, 2019–2021

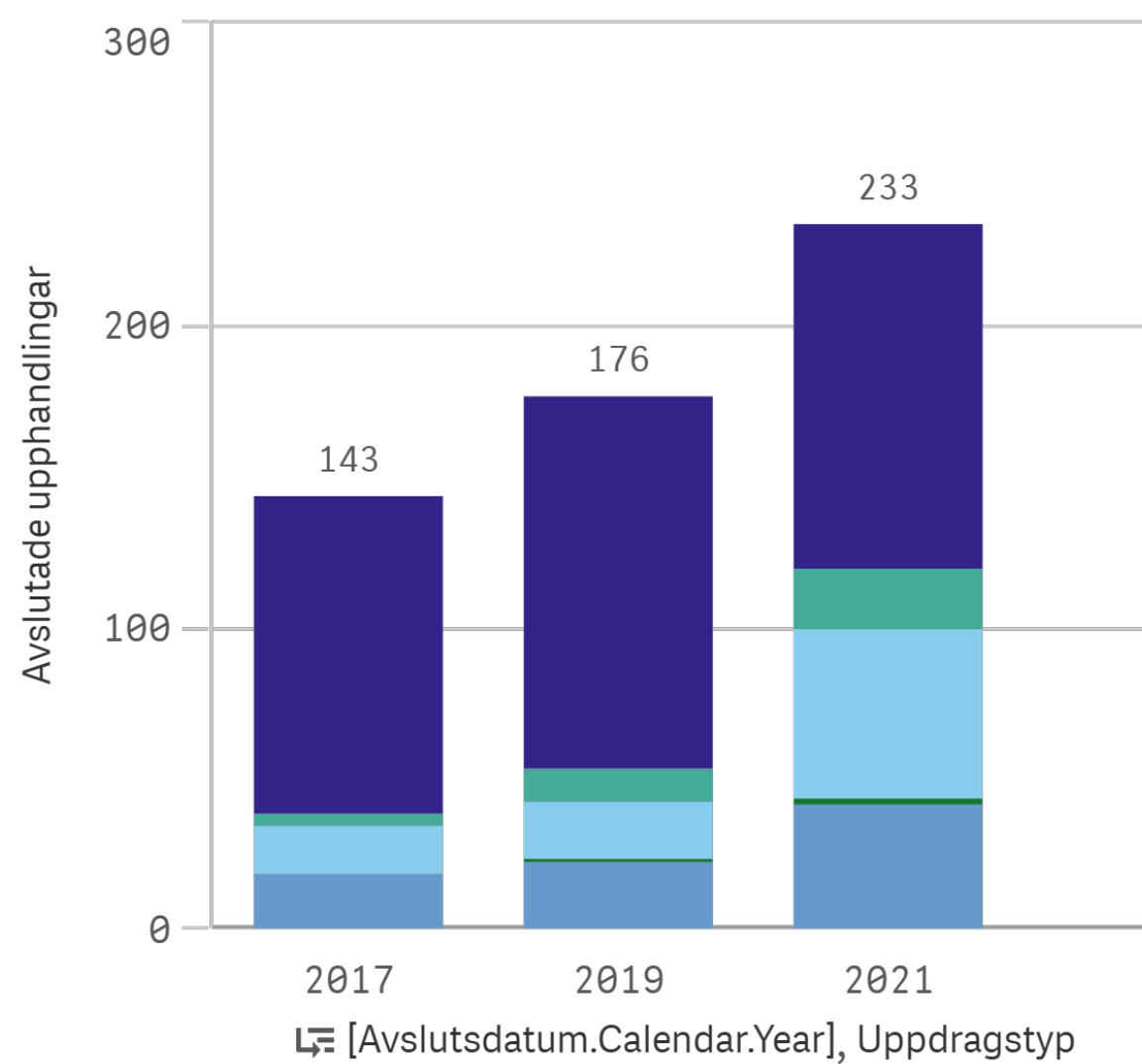
Antal upphandlingar (jämförelse mellan år)

Avslutsdatum.Calendar.Year: 2017, 2019, 2021

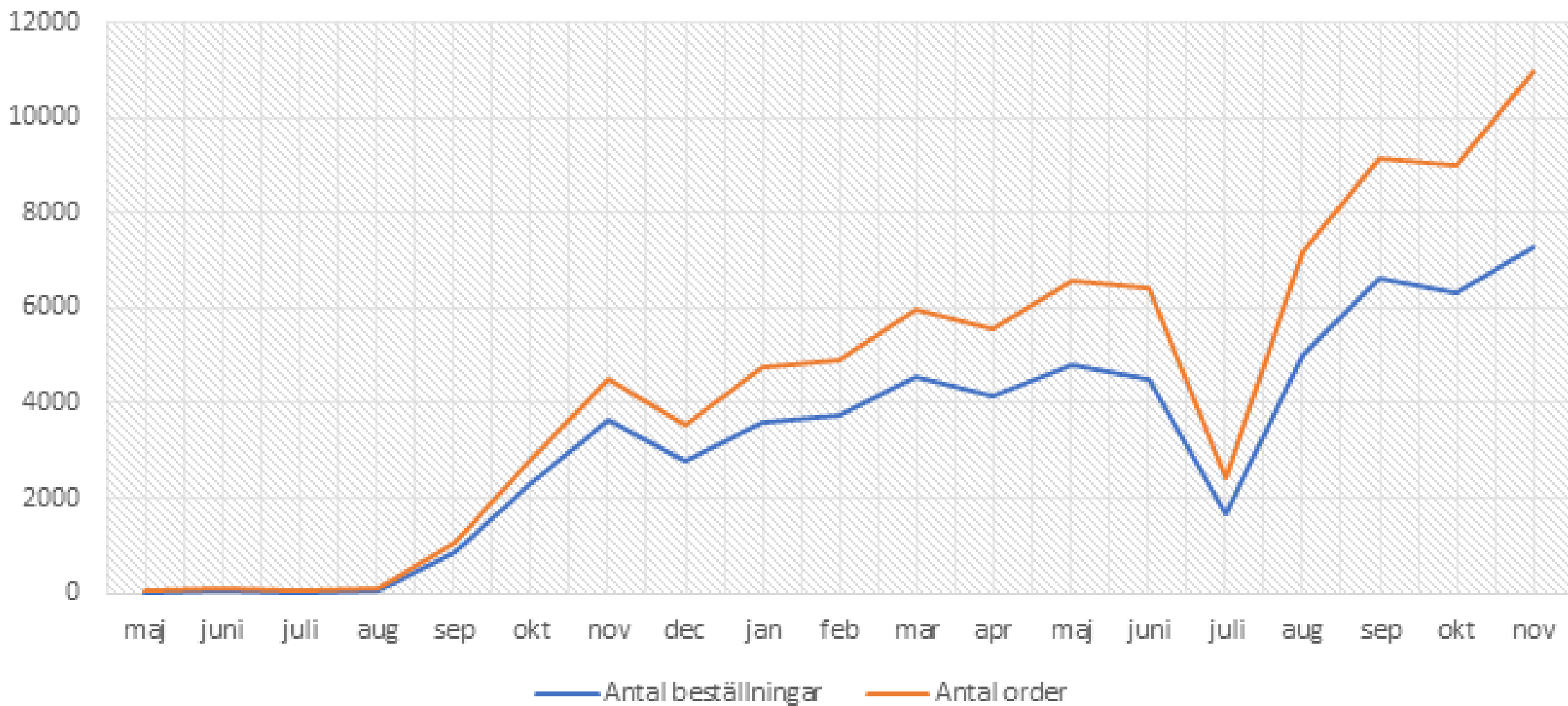

Antal avslutade upphandlingar per förfarande (jämförelse mellan år)

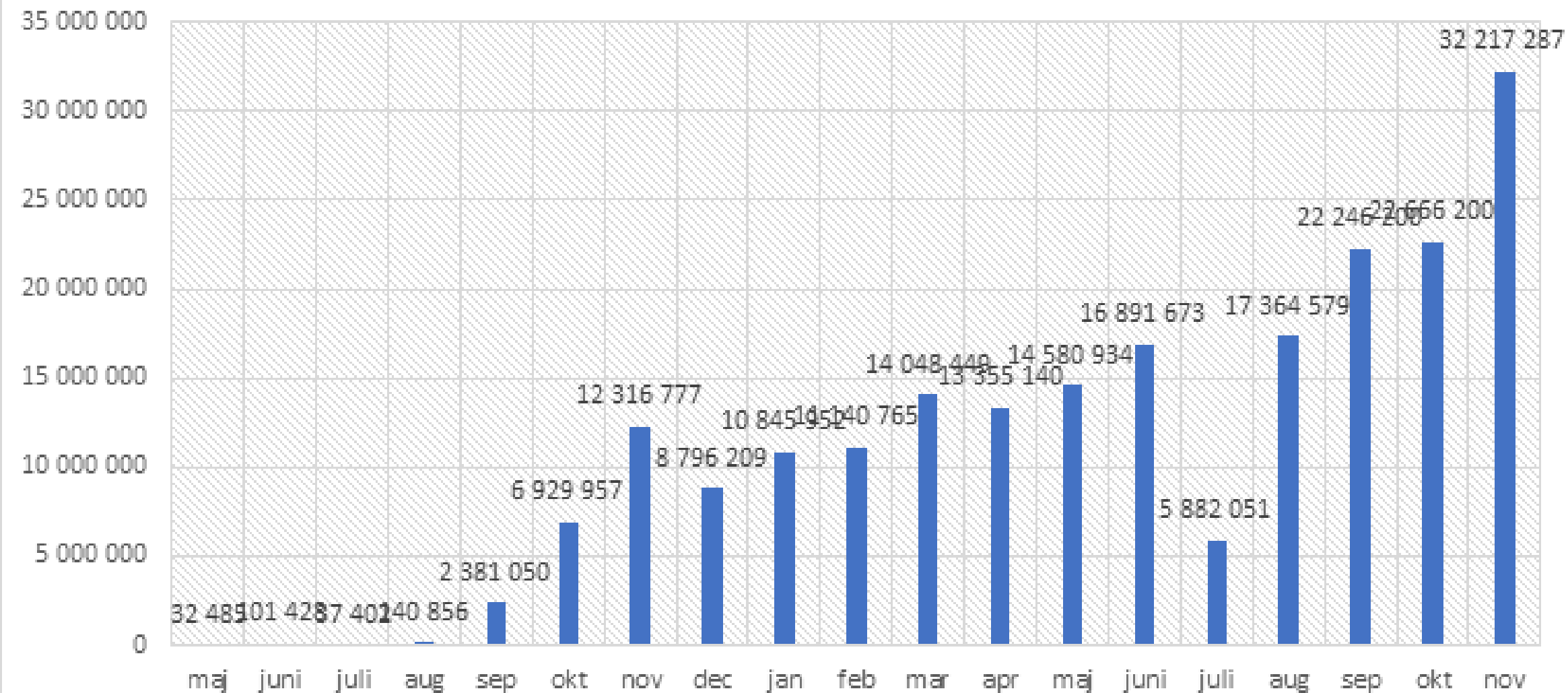
Avslutsdatum.Calendar.Year: 2017, 2019, 2021

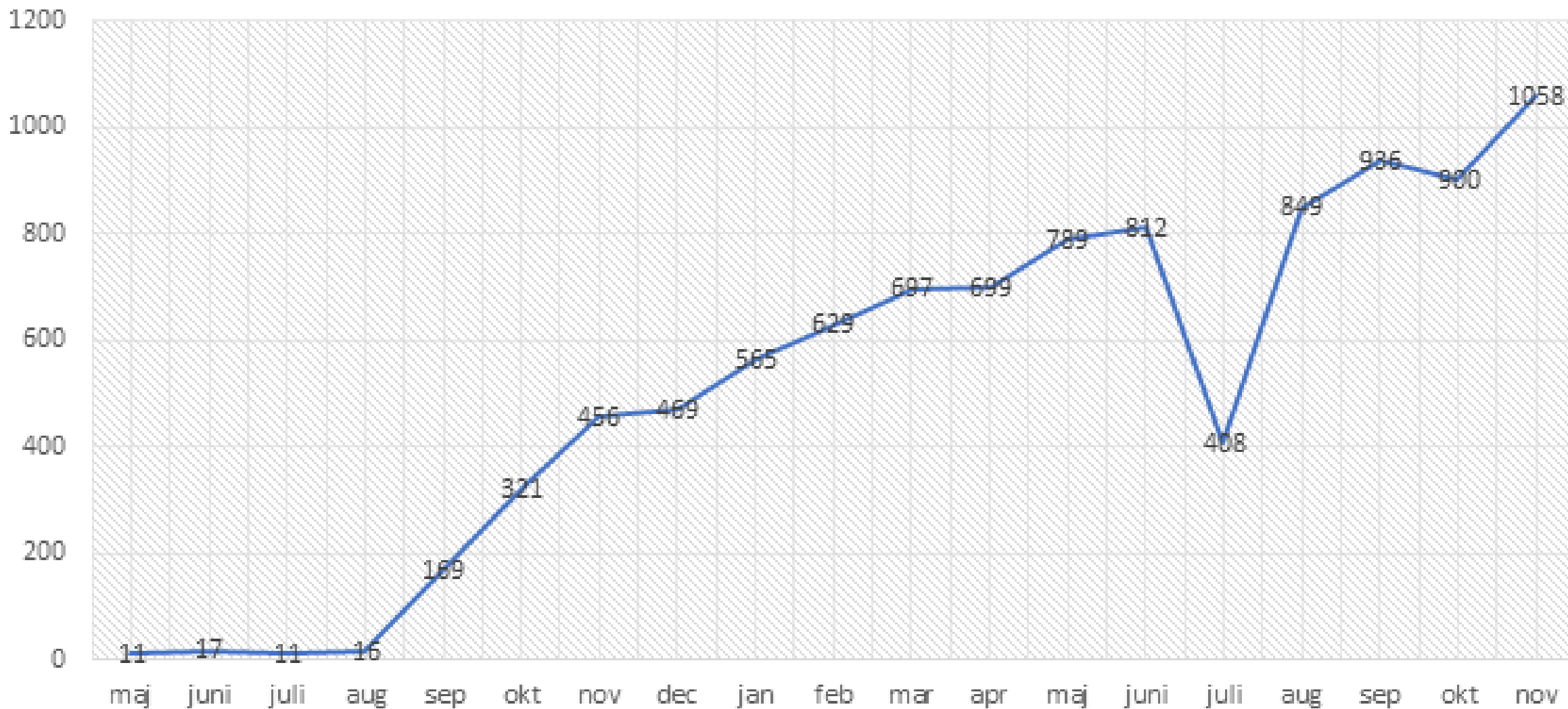
Antal beställningar/order

Beställt belopp ex moms

Antal beställare per månad

6. Prisupphandling kontra kvalitétsupphandling

Hur funkar det med pris/kvalité?

- Den upphandlande myndigheten har stor frihet att själv bestämma hur stor vikt (betydelse) respektive tilldelningskriterium ska få vid utvärderingen utifrån vad som är lämpligt i det enskilda fallet.
- Upphandlingar där enbart pris utvärderas har ofta höga kvalitetskrav som anbudsgivaren måste uppfylla – ofta gäller det de behov där upphandlande myndighet kan beskriva behovet detaljerat.
- Upphandlingar där kvalitét utvärderas kan inte upphandlande myndighet garanteras en hög kvalitét, leverantörer lämnar in förslag och myndigheten gör en bedömning – ingen uteslutning på bör-krav.

7. Revisionsrapporten, upphandling och inköp

Revisionsrapporten, upphandling och inköp

Rapporten visar att
Upphandlingsavdelningen
upphandlat ramavtal som
täcker verksamheternas behov

Rapporten visar brister på
följsamhet av upphandlade
avtal samt att inte
direktupphandlingar
dokumenteras i tillräckligt hög
grad

Åtgärder som sker från och med November 2021

- Direktupphandlingsformulär i Proceedo (förenklar för verksamheterna) – lanserades 1/12.
- Stickprovskontroller på avtalsleverantörer, samarbete med ekonomi, uppstartat i november.
- FKU i Proceedo, lanseras under Q1-22
- Presentationer för ledningsgrupper, leverantörstrohet, Inköp, e-handel, leverantörer utanför avtal, uppstartat i november.
- Texter på Insidan ses över

8. Uppföljning – Vad händer med avskrivna datorer

Avskrivna datorer

Cykeln för en CÄU-dator(CÄU=Centralt ägd utrustning) är 4-5 år.

- 1) IT tar in den om den går sönder eller om den bör bytas ut pga "ålder". Personen får en ny CÄU-dator eller den gamla lagas.
- 2) IT skickar den trasiga/gamla datorn till ATEA via GoITLoop, där den tas om hand enl. miljöåtervinning.

9. Dialog med leverantörer, Branschråd och Forum/nätverk för sociala företag

Dialogforum

Branschråd – Bygg och Anläggning 2/12

Branschråd – IT 9/12

Fortsättning under 2022 – områden

Nytt: Dialog forum sociala företag/upphandling

10. Sammanträdestider 2022

10. Förslag på sammanträdestider för Upphandlingsrådet 2022

- 21 januari   8.30-10.30
- 18 mars   8.30-10.30
- 16 september   8.30-10.30
- 11 november   8.30-10.30

11. Övriga frågor

12. Nästa upphandlingsråd - förslag på ämnen?

PROTOKOLL

Centrala samverkansgruppen (CSG) i Uppsala kommun

Datum: **19 januari 2022**
Plats: Microsoft Teams-möte

NÄRVARANDE

För arbetsgivaren

Anna Bittner, HR-direktör
Anna Lind, förhandlingschef
Jonna Berggren, biträdande förhandlingschef
Anna-Karin Rick, verksamhetssamordnare
Christian Dahlman, enhetschef omvärld och ledningsstöd (del av mötet)

För arbetstagarna

Maria Persson, Akademikerförbundet SSR/Sacorådet
Helena Ersson, Kommunal
Maria Ros, Vision
Kristian Hjertén, Vårdförbundet
Johanna Wallin, Sveriges Skolledarförbund
Helena Dübeck, Lärarnas Riksförbund
Louise Plobeck, Lärarförbundet
Magnus Rosenquist, Sveriges Veterinärförbund

Sekreterare: Anna-Karin Rick

DAGORDNING

1. Val av justeringsdag

Protokollet skickas till arbetstagarorganisationerna för påseende senast den 24 januari 2022. Eventuella synpunkter ska vara sekreteraren tillhanda via e-post senast den 25 januari 2022. Den 26 januari 2022 ska samtliga representanter som deltagit i mötet ha skickat ett svar till mötets sekreterare via e-post att protokollet godkänns enligt bilaga. Protokollet betraktas då som justerat.

2. Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställs efter tillägg av punkterna 4.6 och 4.7.

3. Föregående protokoll

Föregående protokoll läggs till handlingarna.

4. Informationsärenden enligt 19 § MBL

4.1 Presentation av Christian Dahlmann och information om ärendeberedningsprocessen i Uppsala kommun

Arbetsgivaren informerar om hur ärendeberedningsprocessen i Uppsala kommun fungerar samt hur det politiska läget påverkar processen och ärendegången.

4.2 Aktuella politiska ärenden

Arbetsgivaren informerar om ett aktuellt politiskt ärende som kan bli aktuellt att ta upp i samverkan längre fram beroende på utfall.

4.3 Rapport från utskott och råd

Arbetsgivaren har inget att rapportera.

4.4 Uppdatering covid-19

Arbetsgivaren informerar om att kansliet för ledning och samordning av covid har öppnat igen. Kansliets huvudsakliga uppdrag är att följa utvecklingen i och utanför kommunen, identifiera samverkansbehov inom kommunen och vid behov stödja verksamheterna i covid-relaterade frågor. Därtill informerar arbetsgivaren om att utskottet för huvudskyddsombuden aktiveras igen.

4.5 Avveckling av post-covid utskott

Arbetsgivaren informerar om att post-covid utskottet avvecklas. Arbetsgivaren återkommer när det blir aktuellt att aktivera utskottet igen. Sveriges Skolledarförbund lyfter vikten av att få in olika verksamheters perspektiv och erfarenheter i arbetet.

4.6 Konvertering av anställning

Arbetsgivaren föreslår att Carl Ljunggrens nuvarande anställning som fastighetschef konverteras till ett uppdrag som fastighetsdirektör. KS förväntas fatta beslut om detta den 8 februari. Den nya avtalskonstruktionen innebär inga förändringar för organisation eller medarbetare.

4.7 Process för mål och budget 2023–2025

Arbetsgivaren informerar kort om de olika stegen i processen samt tidsplan för arbetet med mål och budget 2023–2025.

5. Beslutsärenden enligt 11 § MBL

Inga beslutsärenden

6. Övriga frågor

Akademikerförbundet SSR/Sacorådet efterfrågar en genomgång av nya avtal. Arbetsgivaren noterar detta på agendan för mötet i mars.

JUSTERAS

Protokollet justeras genom att respektive representant från arbetstagarorganisationerna som deltagit i mötet godkänner protokollet via e-post. Samtliga e-postsvar biläggs protokollet, bilaga 1.

Bilaga 1

Inkomna e-postsvar från representanterna för arbetstagarorganisationerna som deltog i mötet – ersätter fysiska underskrifter på protokollet.

Maria Persson, Akademikerförbundet SSR/Sacorådet

VB: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Persson Maria (Akademikerförbundet SSR/SACO)
Till ● Rick Anna-Karin

Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19.pdf
88 KB

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-20 10:23

Akademikerförbundet SSR godkänner protokoll enligt bilaga

Vänliga hälsningar

 Akademikerförbundet SSR

MARIA PERSSON
Ordförande och huvudskyddsombud i Sacorådet och Akademikerförbundet SSR i Uppsala kommun

Helena Ersson, Kommunal

Sv: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Ersson Helena
Till ● Rick Anna-Karin

Kommunal skriver under protokollet från CSG 2022-01-19

Mvh

Helena Ersson

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-20 09:17

Maria Ros, Vision

Sv: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Ros Maria (Vision)
Till ● Rick Anna-Karin; ● Persson Maria (Akademikerförbundet SSR/SACO); ○ Ersson Helena; ● Kristian Hjertén; ● Wallin Johanna; ○ Dübeck Helena; ● Plobeck Louise (Fackförbund);
○ Magnus Rosenquist
Kopia ● Bittner Anna

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

mån 2022-01-24 07:40

Hej
Protokoll ok från Vision.

/Maria

Med vänliga hälsningar

Maria Ros
Ordförande

Kristian Hjertén, Vårdförbundet

Sv: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Kristian Hjertén <kristian.hjerten@vardforbundet.se>
Till ● Rick Anna-Karin

Protokollet okej från Vårdförbundet.

Med vänliga hälsningar,

Kristian Hjertén

Ordförande, avdelning Uppsala
Sjuksköterska

Vårdförbundet Uppsala
Övre slottsgatan 1
753 10 Uppsala
018-67 70 47
kristian.hjerten@vardforbundet.se
www.vardforbundet.se

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-20 17:20

Johanna Wallin, Sveriges Skolledarförbund

Sv: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19 (påminnelse)

Wallin Johanna
Till ● Rick Anna-Karin

Ok på protokollet.

Johanna

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-27 08:24

Helena Dübeck, Lärarnas Riksförbund

SV: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Dübeck Helena
Till ● Rick Anna-Karin

[i](#) Du svarade på det här meddelandet 2022-01-26 08:23.

Hej!

Ursäkta! Jag trodde jag redan skickat vårt godkännande.

LR godkänner protokollet enligt bilaga

Med vänlig hälsning

Helena Dübeck
Uppsala LR-förening
Föreningsombud & Ordförande
018-727 24 23

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

ons 2022-01-26 08:23

Louise Plobeck, Lärarförbundet

Re: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Plobeck Louise (Fackförbund)

Till ● Rick Anna-Karin; ● Persson Maria (Akademikerförbundet SSR/SACO); ● Ersson Helena; ● Ros Maria (Vision); ● Kristian Hjertén; ● Wallin Johanna; ● Dübeck Helena; ○ Magnus Rosenquist
Kopia ● Bittner Anna

Ok fr Lärarförbundet

//Louise

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-20 09:14

Magnus Rosenquist, Sveriges Veterinärförbund

RE: Protokoll från centrala samverkansgruppen, 2022-01-19

Magnus Rosenquist <magnus.rosenquist@svf.se>
Till ● Rick Anna-Karin

Ok från mig

← Svara   ← Svara alla   → Vidarebefordra   ⋮

tor 2022-01-20 11:47

SAMRÅDSUNDERLAG

UPPSALA VATTEN OCH AVFALL AB

Tillståndsansökan för Uppsala Vatten och Avfall AB:s biogasanläggning vid Kungsängens gård i Uppsala

Diarienummer: UVA-2021-01619

Fotograf: Stewen Quigley, Q-image

2.0

2021-12-10

MILJÖ INDUSTRI

Sweco Sverige AB

Julia Lundkvist
Emelie Johnson
Mats Lindgren

Sammanfattning

Uppsala Vatten och Avfall AB (hädanefter benämnt Uppsala Vatten) äger och driver biogasanläggningen vid Kungsängens gård i Uppsala. Biogasanläggningen behandlar årligen upp till 50 000 ton substrat enligt nuvarande tillstånd. Substrat som behandlas inom den befintliga verksamheten är kommunalt avfall (källsorterat matavfall och livsmedelsavfall från restauranger och storkök) och industriavfall (till exempel slakteriavfall och organiskt avfall från livsmedelsindustrin). Biogasen som framställs används framförallt som drivmedel, bland annat för Uppsalas stadsbussar i stället för fossila drivmedel. Biogödseln, som är en näringsrik gödsel med lågt klimatavtryck, används inom jordbruket i Uppsala med omnejd.

Uppsala Vatten ser en ökad efterfrågan på biogas inom regionen samt en potential i att kunna ta hand om mer substrat så som gödsel eller kommunalt avfall på anläggningen. Det finns även en ökad efterfrågan på biogödsel från bl.a. lantbrukare. Uppsala Vatten avser därför att ansöka om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken för biogasanläggningen, vid Kungsängens gård i Uppsala. För att klara kommande efterfrågan på biogas behöver villkoren för att ta emot mängderna substrat öka till 125 000 ton. Uppsala Vatten avser att uppgradera biogas motsvarande 105 GWh på anläggningen.

Verksamheten avses att utökas inom befintlig anläggning. Biogasanläggningen är placerad inom Kungsängens gård, som är belägen ca 2,5 km sydost från Uppsala centrum.

Innehållsförteckning

1	Administrativa uppgifter	1
2	Bakgrund	2
3	Samråd	2
4	Befintligt tillstånd	3
5	Ansökan avser	3
5.1.1	IED-verksamhet	3
5.1.2	Seveso	3
6	Förutsättningar och rådande miljöförhållanden	4
6.1	Lokalisering	4
6.2	Planförhållanden	5
6.2.1	Planerad verksamhets förenlighet med gällande detaljplaner	6
6.3	Skyddade naturområden och riksintressen	6
6.1	Grund- och ytvattenförekomster	9
7	Nollalternativ	9
8	Alternativ lokalisering	9
9	Verksamheten	9
9.1	Befintlig tillståndsgiven verksamhet	10
9.2	Planerad verksamhet	14
10	Miljöeffekter	15
10.1	Sammanfattning av miljöeffekter	15
10.2	Råvaror, kemikalier och avfall	15
10.2.1	Råvaror	15
10.2.2	Kemikalier	15
10.2.3	Avfall/restprodukter	16
10.2.4	Skyddsåtgärder	16
10.3	Utsläpp till luft	17
10.3.1	Utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar	17
10.3.2	Lukt	18
10.3.3	Skyddsåtgärder	18

10.4	Transporter	19
10.4.1	Skyddsåtgärder	19
10.5	Utsläpp till vatten	19
10.5.1	Skyddsåtgärder	20
10.6	Buller	20
10.6.1	Skyddsåtgärder	20
10.7	Energianvändning	21
10.7.1	Skyddsåtgärder	21
10.8	Vattenanvändning	21
10.8.1	Skyddsåtgärder	22
10.9	Risker	22
10.9.1	Skyddsåtgärder	22
10.10	Påverkan på skyddade naturområden och riksintressen	23
10.11	Friluftsliv och rekreation	23
10.12	Kulturvärden	23
11	Genomförda och planerade utredningar	23
11.1	Bullerutredning	23
11.2	Dagvattenutredning	23
11.3	Luktutredning	23
11.4	Miljöriskutredning	23
12	Förslag till innehåll i planerad miljökonsekvensbeskrivning	24
13	Referenser	26

1 Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare och sökande Uppsala Vatten och Avfall AB	Organisationsnummer 556025-0051	
Besöksadress Kungsängen 37:1	Utdelningsadress Uppsala Vatten och Avfall AB, Box 1444, 751 44 Uppsala	
Platsnamn Kungsängens gård	Anläggningsnummer 0380-60-013	
VD och juridiskt ansvarig: VD Sigrid De Geyter och styrelseordförande Rafael Waters		
Anläggnings/sektionschef Lennart Nordin	Telefon 018-7279371	
Miljöansvarig: Mikael Ekhamen	Telefon 018-7271801	E-postadress mikael.ekhagen@uppsalavatten.se
Verksamhetskoder Miljöprövningsförordningen (2013:259) 21 kap 5 § Tillståndsplikt B, verksamhetskod 40.15 29 kap 65 § Tillståndsplikt B, verksamhetskod 90.406-i		
Huvudsaklig BAT/BREF BAT/BREF för Avfallsbehandling (EU) 2018/1147		
Seveso Kemikalimängder, inkl. gas, uppgår inte till de kravnivåer som anges i Seveso-lagstiftning.	ISO-certifieringar ISO-9001	
Tillsynsmyndighet Miljöförvaltningen, Uppsala kommun	Tillsyn utförs av Miljöförvaltningen, Uppsala kommun	
Prövningsnivå Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Uppsala län	Prövningsmyndighet Länsstyrelsen för Uppsala län	

2 Bakgrund

Detta dokument utgör samrådsunderlag för avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken för ansökan om tillstånd för befintlig och utökad biogasproduktion vid Uppsala Vattens biogasanläggning vid Kungsängens gård i Uppsala.

I kapitel 12 i föreliggande samrådsunderlag finns en beskrivning av innehållet i planerad miljökonsekvensbeskrivning som kommer ingå i ansökan.

Vid Uppsala Vattens biogasanläggning vid Kungsängens gård produceras biogas och biogödsel från kommunalt avfall (källsorterat matavfall och livsmedelsavfall från restauranger och storkök) och industriavfall (t.ex. slakteriavfall och organiskt avfall från livsmedelsindustrin). Biogasen som framställs används framförallt som drivmedel, bland annat för Uppsalas stadsbussar i stället för fossila drivmedel.

Biogödseln som produceras är rik på växtnäringsämnen och används som gödselmedel av lantbrukare i Uppsalas omnejd. Biologiskt behandlat gödsel, dvs biogödsel, möjliggör mindre näringsläckage och metanutsläpp vid lagring och användning i jämförelse med obehandlad stallgödsel. I jämförelse med mineralgödsel binds mer kol in i marken vid användning av biogödsel, och dessutom undviks koldioxidutsläpp från den energikrävande mineralgödselproduktionen. (Energigas Sverige, 2019)

För att möta den ökade efterfrågan på biogas samt för att kunna omhänderta och ta tillvara på en större andel organiskt avfall önskar Uppsala Vatten att utöka verksamheten.

3 Samråd

Verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan (BMP), i enlighet med 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966). Undersökningssamråd har därför inte skett. Detta dokument utgör ett underlag för ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Enligt 6 kap. 29–30 §§ miljöbalken ska avgränsningssamrådet genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samråd ska ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med de övriga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden.

Samrådsunderlaget kommer att skickas via post till den samrådskrets som bedöms vara särskilt berörda av biogasanläggningen. I denna samrådskrets inkluderas företag och privatpersoner inom Kungsängens gård samt eventuellt berörda fastighetsägare och organisationer. Utöver utskick av detta samrådsunderlag kommer allmänheten att informeras om att samråd ska ske via annons i ortstidning med uppgift om att samrådsunderlaget finns tillgängligt på Uppsala Vattens webbsida samt var synpunkter och frågor på den planerade verksamheten kan skickas.

4 Befintligt tillstånd

Uppsala Vatten har, enligt beslut meddelat av Länsstyrelsen 1996-05-03 (diarienummer 242-5732-95), tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) för att uppföra och driva biogasanläggning inom fastigheten Kungsängen 37:1, vid Kungsängens gård (Lilla Ultuna) i Uppsala kommun.

Befintligt tillstånd omfattar årlig rötning av upp till 50 000 ton gödsel, slakteriavfall samt livsmedelsavfall och liknande från industrier, handel, storkök och hushåll.

Vissa ändringar av anläggningen har genomförts sedan det befintliga tillståndet trädde ikraft. Det har bl.a. tillkommit ny rötkammare, ny luftrening, ny förbehandlingslinje, och tillkommande tankstation med trycksänkingsenhet. Det finns även vissa tillkommande anläggningsdelar som planeras att byggas under nästa år, år 2022. Det gäller bl.a. ny rötkammare och cykloner. Samtliga ändringar av anläggningen har hanterats via anmälningar inom ramen för tillståndet.

5 Ansökan avser

Uppsala Vatten avser att ansöka om tillstånd till att bedriva miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken för biogasanläggningen, vid Kungsängens gård i Uppsala. För att klara kommande efterfrågan på biogas behöver villkoren för att ta emot mängderna substrat öka till 125 000 ton. Uppsala Vatten avser att uppgradera biogas motsvarande 105 GWh på anläggningen.

5.1.1 IED-verksamhet

Verksamheten vid biogasanläggningen vid Kungsängens gård är en så kallad industriutsläppsverksamhet. Enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF, innebär det att verksamheten omfattas av bestämmelserna i industriutsläppsförordningen och särskilda bestämmelser i bland annat miljöbalkens tillstånds- och tillsynsbestämmelser som införts med anledning av EU:s industriutsläppsdirektiv (2010/75/EU), IED.

Att verksamheten är en IED-verksamhet innebär bland annat att BAT-slutsatser för avfallsbehandling (BAT-WT) är tillämpliga samt att en statusrapport ska bifogas ansökan.

En statusrapport för mark och grundvatten har tagits fram under hösten 2021 och kommer att bifogas ansökan. Till ansökan kommer också att bifogas en redovisning av hur verksamheten tillämpar relevanta delar av BAT-slutsatserna.

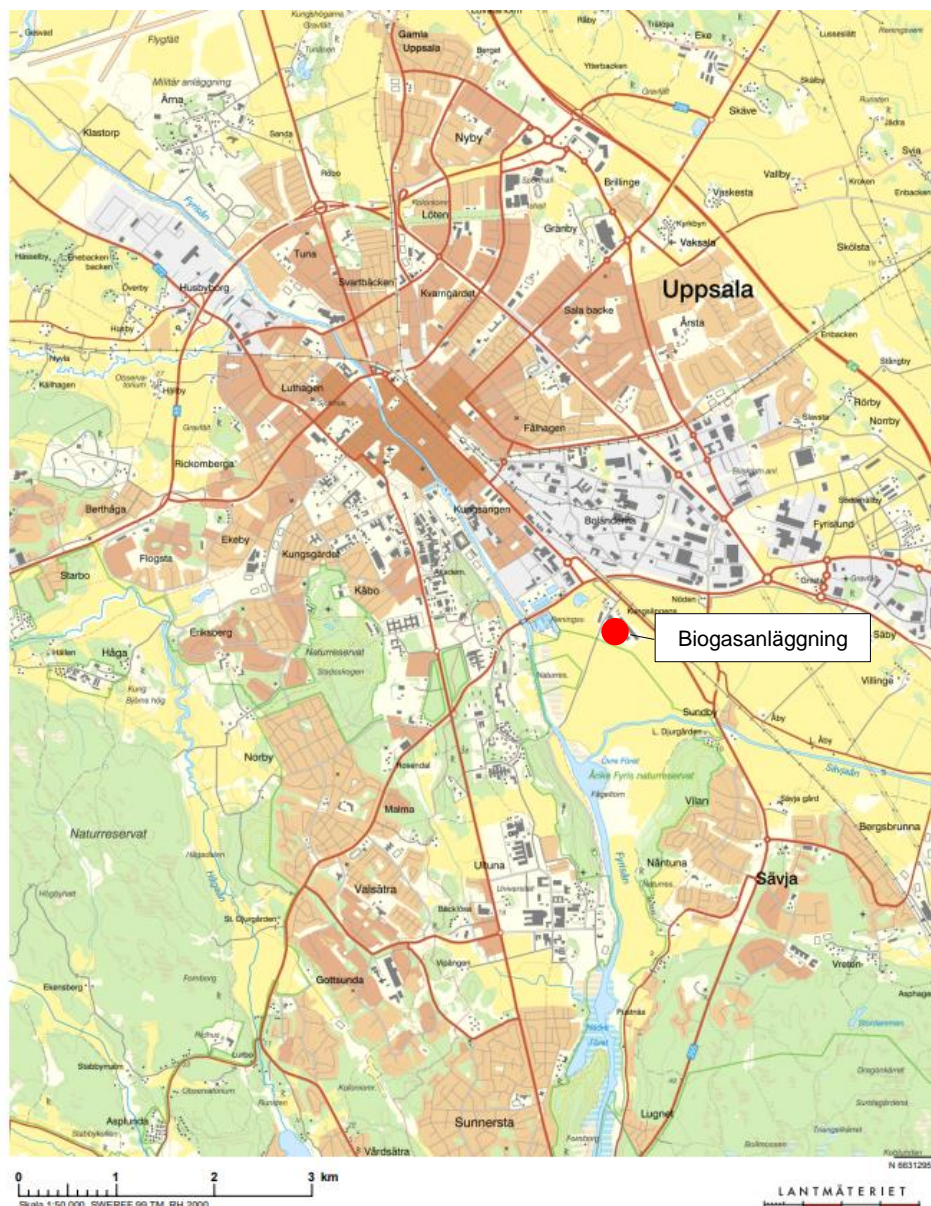
5.1.2 Seveso

Befintlig verksamhet når idag inte upp till den lägre kravnivån för att omfattas av Sevesolagstiftningen och kommer inte heller att göra det med ansökt verksamhet. Sevesolagstiftningen omfattar lagen (1999:381), förordningen (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, samt miljöbalken (1998:808), lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och plan- och bygglagen (2010:900).

6 Förutsättningar och rådande miljöförhållanden

6.1 Lokalisering

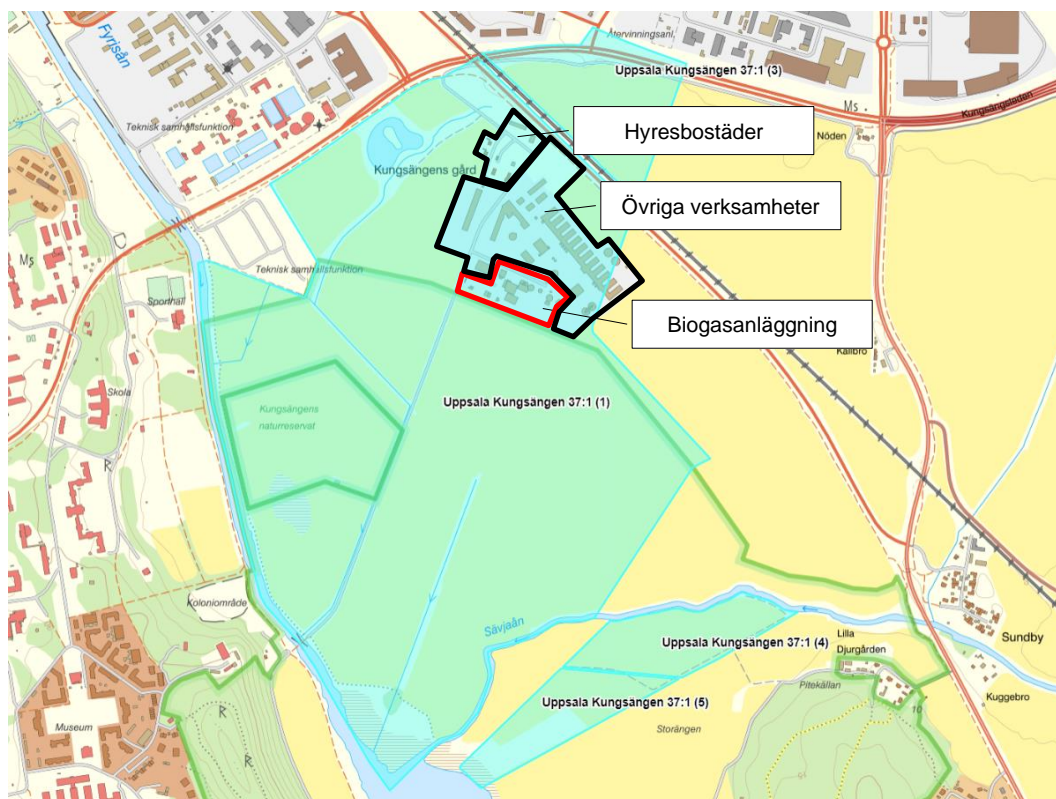
Befintlig biogasanläggning är belägen cirka 2,5 km sydost om Uppsala centrum, se Figur 1.

Figur 1. Lokalisering av biogasanläggning vid Kungsängens gård i Uppsala, se rödmarkerad cirkel. Källa karta: Lantmäteriet.

Befintliga biogasanläggningen är placerad inom fastigheten Kungsängen 37:1, på Kungsängens gård i Uppsala. Fastigheten Kungsängen 37:1 upptar en yta motsvarande cirka 180 ha och ägs av Sveriges lantbruksuniversitet (hädanefter benämnt SLU). Delar av fastigheten, främst inom området för Kungsängens gård, arrenderas av bl.a. Uppsala Vatten samt småföretag. SLU hyr även ut bostadshus belägna inom gårdens norra del. I Figur 2 nedan redovisas biogasanläggningens placering inom fastigheten samt övriga verksamheter och boende vid Kungsängens gård.

Figur 2. Befintliga biogasanläggningens placering inom fastigheten Kungsängen 37:1. Område markerat i turkos färg motsvarar hela fastigheten Kungsängen 37:1. Källa karta: Lantmäteriet.

6.2 Planförhållanden

Fastigheten Kungsängen 37:1 (se Figur 2) omfattas inte av gällande detaljplaner eller planprogram. (Uppsala kommun, kommunkarta) Det finns heller inga pågående detaljplaner inom fastighetens västra, östra eller södra delar. Inom den norra delen av fastigheten, cirka 200 meter nordväst från anläggningen, pågår detaljplanering gällande båtuppställningsplats. (diarienummer PLA 2012–020219)

I Uppsala kommuns översiktsplan ingår fastigheten i område med landskapsbildskydd gällande Fyrisåns dalgång (söder). (Uppsala kommun, 2016a)

I kommunens översiktsplan går även följande att läsa:

På Kungsängens gård finns Uppsala Vattens biogasanläggning. Anläggningen beräknas expandera i framtiden. Om bostäder tillåts alltför nära avfallsanläggningen finns en stor risk att det uppstår mycket svårlösta konflikter. Bostäder eller annan störningskänslig verksamhet bör därför inte tillåtas så att funktionen som plats för avfallshantering respektive biogasverksamhet försvåras. (Uppsala kommun, 2016b)

6.2.1 Planerad verksamhets förenlighet med gällande detaljplaner

Biogasanläggningen är placerad utanför planlagt område och strider därför inte mot några gällande detaljplaner eller planprogram. Det finns heller inga pågående detaljplaner eller planprogram för området i direkt anslutning till Kungsängens gård.

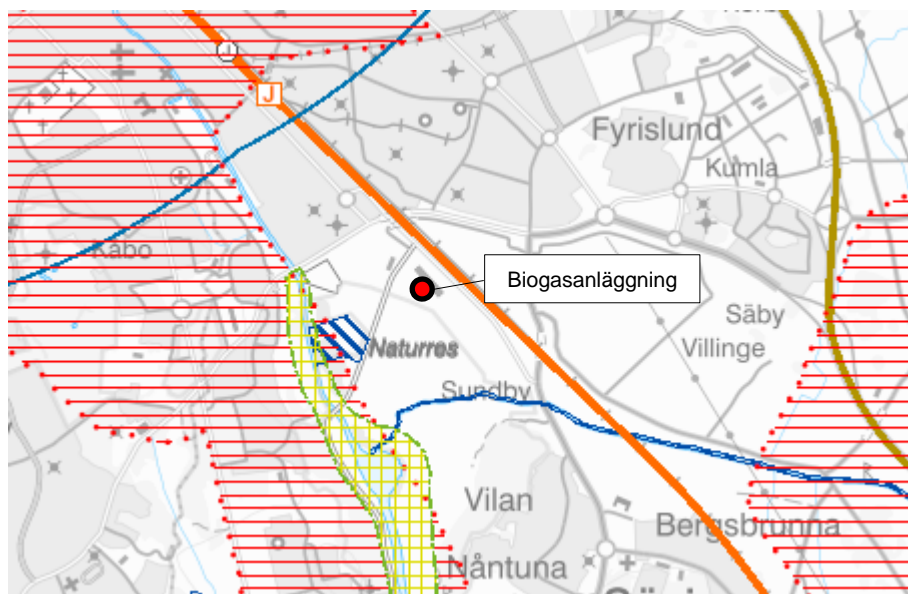
6.3 Skyddade naturområden och riksintressen

Försvarmaktens intressen

Fastigheten Kungsängen 37:1 ingår i område utpekade med riksintresse för Försvarmakten och är inom influensområde för luftrum (Minimum Sector Altitude-yta för Uppsala flygplats) samt stoppområde för höga objekt.

Kulturvärden

Ca 500 meter väster om fastigheten finns område utpekade med riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken gällande Uppsala stad, se Figur 3.

Figur 3. Karta över riksintressen i området för biogasanläggningen. Rödstreckat område redovisar utpekade områden för riksintresse kulturmiljövård. Gulrutiga områden är utpekade med riksintresse för friluftsliv. Blåstreckade områden är Natura 2000-områden. Röd linje visar riksintresse för befintlig järnväg. Källa karta: Boverkets webbgiskarta, Riksintressen.

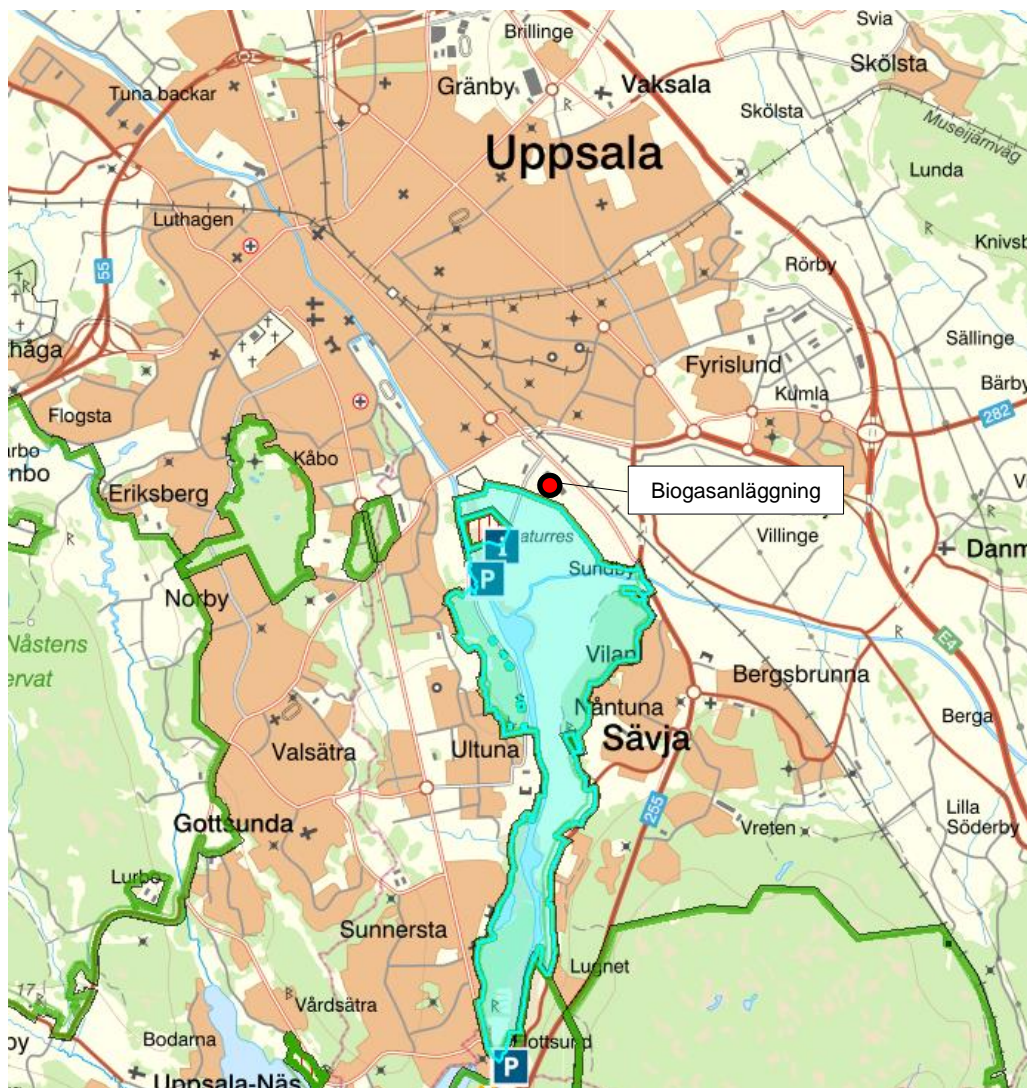
Friluftsliv

Ca 500 meter väster om fastigheten finns ett utpekade område för riksintresse gällande friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, se Figur 3. Riksintresset för friluftsliv gäller området Södra Mälaren samt Norra Mälaren och nedre delarna av tillflödena Fyrisån och Hågaån.

Naturreservat och Natura 2000-områden

Ca 500 meter väster om fastigheten ligger även Kungsängens naturreservat, ett område utpekade som Natura 2000-område och av riksintresse i sin helhet enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. (Boverket, Riksintressen) Se Figur 3 och Figur 4.

Natura 2000-området Kungsängens naturreservat ingår i ett större naturområde, det nyligen bildade naturreservatet Årike Fyris. Årike Fyris är ett stort område i södra Uppsala och sträcker sig från Kungsängsleden i norr till Flottsund i söder, på båda sidor av Fyrisån. För att komma till den östra sidan av naturreservatet passeras Kungsängens gård från väg 255. (Länsstyrelsen Uppsala län, 2018)

Figur 4. Årike Fyris naturreservat, se turkost markerat område. Kungsängens naturreservat är markerat med rødstreckade linjer i kartan. Källa karta: Länsstyrelsernas webbgiskarta, Reservatskartan.

Järnväg

Ca 350 meter öster om fastigheten finns utpekad riksintresse för befintlig järnväg, se Figur 3. (Boverket, Riksintressen) Den så kallade ostkustbanan mellan Uppsala och länsgränsen mot Stockholm planeras även att byggas ut till fyra spår. (Trafikverket, 2021)

6.1 Grund- och ytvattenförekomster

Grundvattenförekomster

Fastigheten Kungsängen 37:1 ingår i område med grundvattenförekomst för Sävjaån-Samnan.

I området direkt väster om Kungsängens gård finns grundvattenförekomst redovisad för Uppsalaåsen-Uppsala.

Nämnda grundvattenförekomster är sand- och grusförekomster med otillfredsställande kemisk status. Grundvattenförekomster uppnår ej god kemisk status med hänsyn till enskilt ämne av bekämpningsmedel samt PFAS 11. Kvantitativ status för grundvattenförekomster är god. (VISS)

Fastigheten ingår även i ett vattenskyddsområde. (Uppsala kommun, kommunkarta)

Ytvattenförekomster

Fastigheten ingår i huvudavrinningsområdet Norrström, avrinningsområde för ytvatten Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån samt delavrinningsområde ovan Sävjaån i Fyrisåns vattendragsyta.

Norrström, som slutligen mynnar ut i havet, är en vattenförekomst klassad med otillfredsställande ekologisk status och ej god kemisk status.

Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån är klassad med måttlig ekologisk status och ej god kemisk status. (VISS)

7 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att verksamheten bedrivs enligt gällande tillstånd. I nollalternativet ingår även ändringar av anläggningen samt tillkommande anläggningsdelar som har anmälts till kommunen. Anmälningar har hanterats inom ramen för tillståndet.

8 Alternativ lokalisering

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken anges att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Alternativa lokaliseringar för utökad verksamhet kommer att behandlas i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

9 Verksamheten

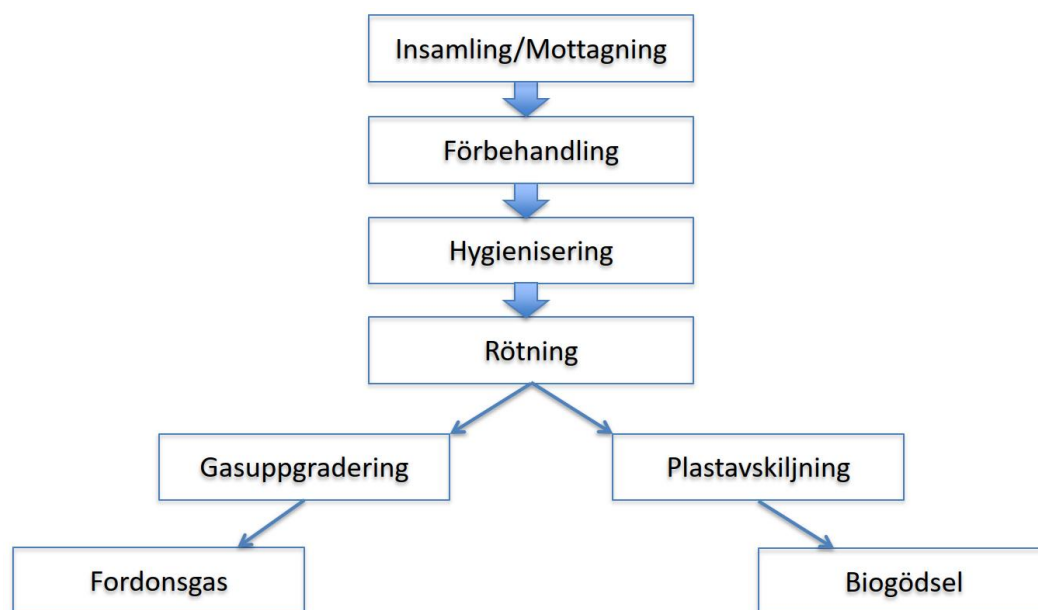
Befintlig och planerad verksamhet beskrivs nedan. En mer detaljerad beskrivning av befintlig och planerad verksamhet kommer att bifogas ansökan i form av en teknisk beskrivning.

9.1 Befintlig tillståndsgiven verksamhet

På biogasanläggningen vid Kungsängens gård behandlas olika typer av organiskt avfall och omvandlas till biogas och biogödsel. Biogasen används som drivmedel, bland annat för Uppsalas stadsbussar. Biogödseln som produceras är rikt på växtnäringsämnen och används som gödselmedel av lantbrukare i Uppsalas omnejd.

Biogasanläggningen behandlar olika typer av organiskt material genom rötning. De råvaror som kommer in till anläggningen delas in i följande kategorier: kommunalt avfall (bestående av källsorterat matavfall, livsmedelsavfall från restauranger, storkök och handel) och industriavfall (bestående av slakteriavfall och avfall från livsmedelsförädling med mera).

Processen består av insamling/mottagning av substrat, förbehandling, hygienisering och rötning. Från rötningen bildas rågas som behandlas vidare till biogas i en gasuppgradering samt rötrest som blir till biogödsel, se Figur 5. En översikt av biogasanläggningen och dess delar visas i Figur 6.

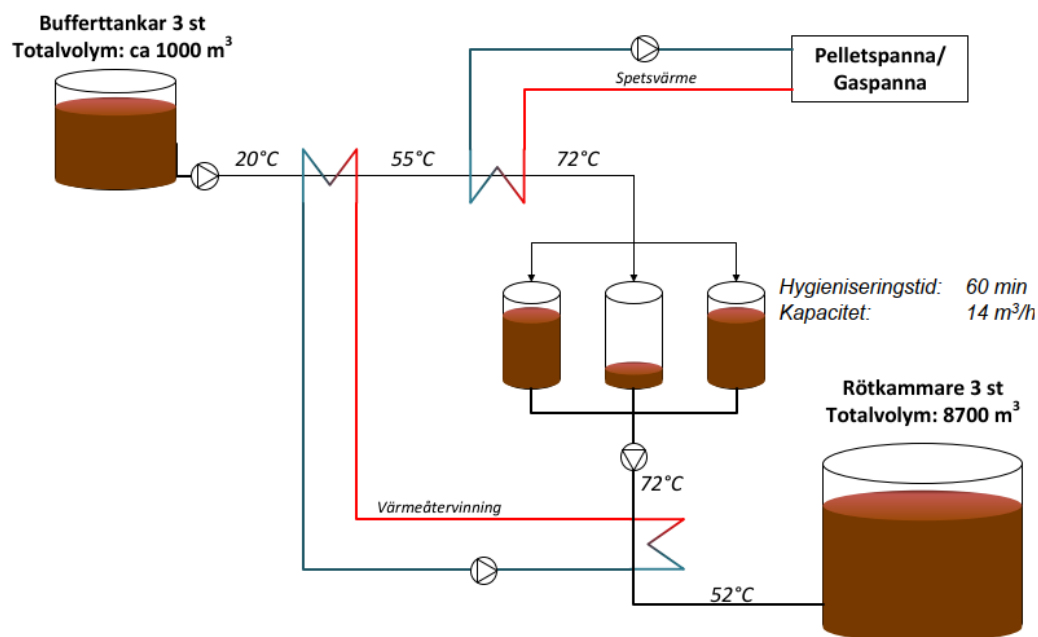
Figur 5. Processtegen för produktion av biogas och biogödsel.

Figur 6. Översikt över biogasanläggningen.

Substratet transporteras till biogasanläggningen med renhållningsfordon och lastbilar. Substratet tippas i första hand direkt ned i två tippfickor som är belägna inomhus för att undvika luktspridning. En ficka för mottagning av slakteriavfall med mera är placerad utomhus. Förpackat material genomgår en förbehandling för bl.a. avskiljning av plastemballage innan det pumpas till bufferttankar i väntan på hygienisering och rötning. Slakteriavfallet späds för att det skall bli pumpbart och därefter sönderdelas det i en dispergeringsmaskin och leds till bufferttankar för lagring innan vidare behandling.

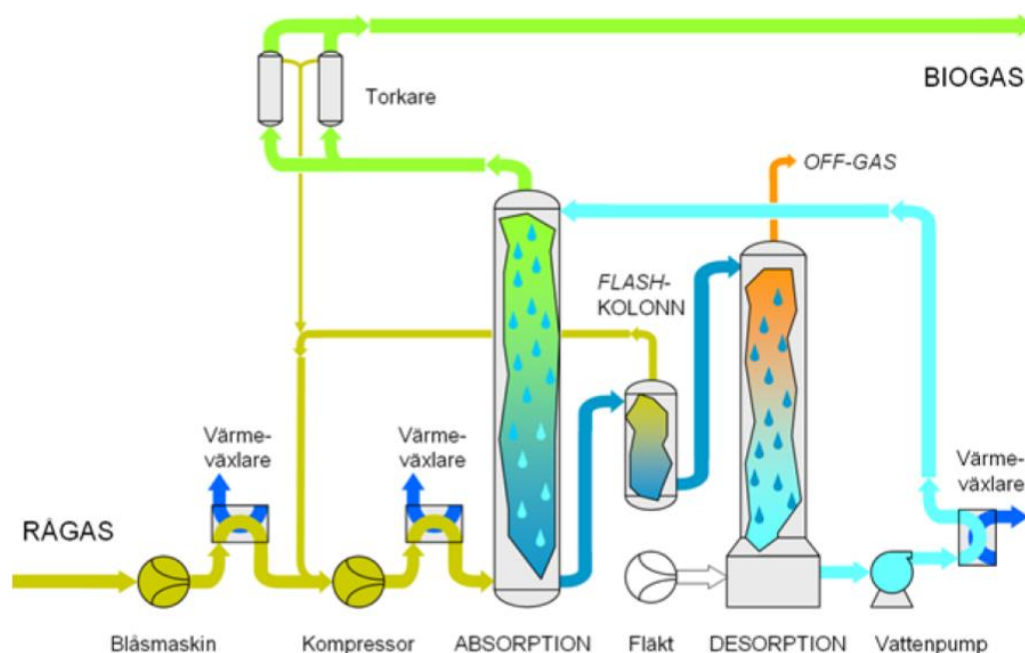
Från bufferttankarna pumpas materialet via värmeväxlare till tre hygieniseringstankar (som körs växelvis) för avdödning av sjukdomsframkallande mikroorganismer genom hygienisering vid 70 °C i minst en timme, se Figur 7. Material leds kontinuerligt vidare till tre rötkammare där det rötas termofilt vid 52 °C. Vid rötningen bildas rågas (en blandning av metan och koldioxid) och rörest som levereras som biogödsel till lantbrukare.

Figur 7. Översikt av hygieniseringsprocessen.

Rågasen leds till en gasklocka och därefter vidare till anläggningen för gasuppgradering där gasen uppgraderas genom avskiljning av koldioxid, se Figur 8. Gasuppgraderingsanläggningen avskiljer koldioxid genom absorption. De metanrester (metanslipp) som följer med koldioxiden förbränns i en termisk förbränningsanläggning. Den uppgraderade gasen leds vidare till tankstationer för fordon. En liten del av biogasen används för att producera värme vid Uppsala Vattens anläggningar. Biogödseln lagras i en tank innan det hämtas med lastbil och transporteras till lantbrukare.

Figur 8. Processbild över gasupptraderingen.

På biogasanläggningen finns en gasfackla där rågas kan förbrännas vid driftstörningar på övrig utrustning, till exempel problem med gasupptraderingsanläggningen. I facklan sker förbränning vid hög temperatur som säkerställer fullständig förbränning av den metan som finns i gasen.

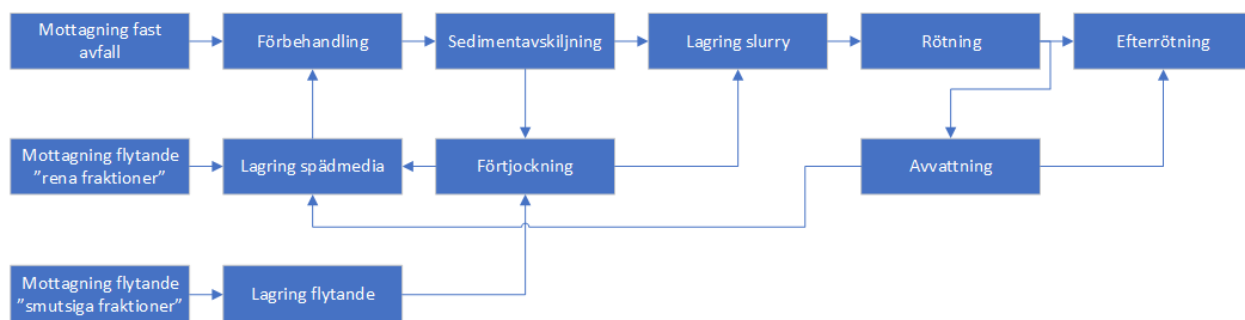
Tankstationen vid Kungsängens gård är kopplad till ett gasnät för fordonsgas. Den komprimerar gasen med hjälp av kompressorer och lagrar gasen i ett stationärt gaslager. Från detta gaslager kan fordon sedan tanka på någon av dispensrarna. Tankstationen är även utrustad med ett system för att hantera mobila gasflak. Den kan både fylla mobila gasflak och ta emot gasflak som trycksänks och sedan töms in på gasnätet.

Under hösten 2020 driftsattes en ny gasledning till den nybyggda bussdepån för stadsbussarna i Fyrislund. Från och med 6 februari 2021 tankas alla stadsbussar i Fyrislund. En gasledning finns även mellan Kungsängens gård och Kungsängsverkets avloppsreningsverk.

Det finns vissa planerade förändringar inom ramen för tillståndet som har anmälts till tillsynsmyndigheten. Detta är exempelvis utrustning för avskiljning av partiklar samt en ny efterrötkammare.

9.2 Planerad verksamhet

För att möta den ökade efterfrågan på biogas och biogödsel i regionen, samt för att utnyttja den potential som finns att behandla mer substrat än vad som görs idag, vill Uppsala Vatten utöka sin verksamhet. Med planerad verksamhet kommer mängden substrat som tas emot för behandling att öka till 125 000 ton per år. Planerad verksamhet kommer i stort att bedrivas på samma sätt som befintlig verksamhet men för att hantera ökade mängder och göra anläggningen mer flexibel för olika typer av fasta och flytande substrat planeras ett antal åtgärder. Flödet i anläggningen visas i Figur 9.

Figur 9. Flödet i anläggningen för planerad verksamhet.

Åtgärder och ombyggnationer som kan komma att bli aktuella för planerad verksamhet är:

- Ombyggnation av mottagningshall med komplettering av förbehandlingslinje
- Ny mottagnings- och utlastningstank
- Ändrad hygieniseringsprocess
- Nytt processteg för förädling av biogödsel
- Ny gasuppgradering

Planerad anläggning är under projektering. Listade tekniker är preliminära och andra lösningar kan vara aktuella att använda. En mer utförlig redovisning av valda tekniker tas fram i den tekniska beskrivningen i tillståndsansökan.

10 Miljöeffekter

I detta avsnitt redovisas en bedömning av de miljöeffekter som förväntas av såväl nuvarande som planerad produktion. I samband med miljöbedömningen för de olika aspekterna redovisas genomförda och planerade skyddsåtgärder. Miljöeffekterna och eventuella konsekvenser kommer att beskrivas närmare i miljökonsekvensbeskrivningen.

10.1 Sammanfattning av miljöeffekter

Biogasverksamhetens syfte är att ta vara på energi från organiskt avfall. Biogas är cirkulär ekonomi i praktiken, där samhällets avfall blir till förnybar energi och biogödsel. Samtidigt bidrar biogasen till att nå samhällets miljö- och klimatmål.

I avsnitt 10.2-10.12 redovisas översiktligt identifierade miljöeffekter för befintlig och planerad biogasverksamhet. De mest betydande miljöaspekterna att belysa i kommande miljökonsekvensbeskrivning bedöms vara hushållning av resurser, utsläpp av växthusgaser, lukt, transporter, utsläpp till vatten, samt risk- och säkerhetsaspekter.

10.2 Råvaror, kemikalier och avfall

10.2.1 Råvaror

Ingående råvaror (substrat) är olika typer av organiskt material som kan delas in i kommunalt avfall (bestående av källsorterat matavfall, livsmedelsavfall från restauranger, storkök och handel) och industriavfall (bestående av slakteriavfall och avfall från livsmedelsförädling m.m.). Källsorterat matavfall står för den största delen.

Med planerad verksamhet kommer mängden substrat att öka. Eftersom tillgången på kommunalt avfall inte förväntas öka i samma takt som efterfrågan på biogas kommer variationen i substrat att öka. Andelen restprodukter från livsmedelsindustrin, livsmedelshandeln, gödsel, slaktavfall och fettavskiljaravfall antas öka.

10.2.2 Kemikalier

De kemikalier som hanteras i större volymer är järnklorid, diesel, hydraulolja, HVO och Kemfoam.

Användningen av järnklorid bedöms öka proportionerligt med planerad verksamhet, dvs vid ökad behandling av substrat. Övrig förbrukning av kemikalier kommer att öka marginellt för planerad verksamhet.

För planerad verksamhet kan vissa kemikalier behöva utökat lagringsutrymme men bedömningen görs att det inte kommer att innebära att verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningen.

Förbrukning och lagring av kemikalier kommer att beskrivas närmare i miljökonsekvensbeskrivningen och tekniska beskrivningen.

10.2.3 Avfall/restprodukter

Volymerna avfall från anläggningen är förhållandevis små men vid normal drift uppkommer alltid en viss mängd process- och plastrejekt. Rejektmängderna från tömning och underhåll av tankar/rötkammare transporteras till Hovgårdens avfallsanläggning i Uppsala för kompostering medan det övriga rejektet pressas och energiåtervinns genom förbränning i Vattenfalls avfallsanläggning.

Övrigt icke farligt avfall är aska från pellets pannan och aktivt kol från ventilationsanläggningen.

Eftersom kondensvattnet från gassystemet innehåller terpener leds detta vatten via en oljeavskiljare innan det återförs in i processen. Oljeavskiljt "terpenvatten" och glykol omhändertas som farligt avfall.

Ytterligare farligt avfall som uppstår är exempelvis lysrör och spilloljor, men detta är relativt små mängder. De insatser i verksamheten som genererar farligt avfall är svåra att begränsa och möjligheten att påverka mängden farligt avfall är därför liten.

Plastrejekt kommer till viss del att öka med planerad verksamhet, avfallet bedöms öka proportionellt med ökad mängd förpackat kommunalt avfall och livsmedelsavfall. I övrigt ökar planerad verksamhets avfallsmängder marginellt mot befintlig verksamhet.

10.2.4 Skyddsåtgärder

Nedan redovisas exempel på skyddsåtgärder som vidtagits, eller planeras att vidtas, för att ta hand om substrat, avfall och kemikalier på ett lämpligt sätt.

Råvaror och avfall

- Råvaror, i form av organiskt avfall (substrat) hanteras i slutna system. Det finns även hygieniseringssteg som dödar eventuella bakterier och patogener, på detta sätt undviks smittspridning.
- Verksamheten bidrar till att hushålla med resurser, då energi från organiskt avfall kan tas tillvara.
- Uppsala Vatten arbetar aktivt med att minimera mängderna avfall från anläggningen. Bland annat har en övergång från plastpåsar till nedbrytbara papperspåsar skett för matavfall inom kommunen.
- Uppsala Vatten planerar att under våren 2022 installera cykloner för avskiljning av tunga partiklar.

Kemikalier

- Uppsala Vatten använder sig av kemikaliehanteringssystemet EcoOnline för sin kemikaliehantering. I systemet finns kemikalieförteckning och riskbedömningar av produkter och aktiviteter på anläggningen. Uppsala Vatten följer de skyddsåtgärder som anges i säkerhetsdatablad för de produkter som hanteras inom verksamheten.

10.3 Utsläpp till luft

10.3.1 Utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar

Uppsala Vatten strävar efter att inom biogasverksamheten enbart använda fossilfria energislag. För drift av anläggningen köps i nuläget vindkraftsbaserad el in och för att täcka uppvärmningsbehov för processerna och lokalerna finns två ångpannor. En ångpanna drivs av pellets och en av biogas/naturgas.

Arbetsmaskiner och fordon inom verksamhetsområdet drivs idag av HVO. Transporter till och från anläggningen, som Uppsala Vatten har rådighet över, drivs idag i huvudsak av biogas eller HVO. Verksamhetens ambition är att fordon som kör för verksamheten i största möjligaste mån ska drivas av fossilfria drivmedel.

Biogasanläggningen vid Kungsängens gård ingår i en nationell kartläggning av biogasanläggningars metanslipp, vilket innebär att mätningar av metanslipp genomförs vart tredje år. Metan är en växthusgas med ca 30 gånger större växthuspåverkan än koldioxid, baserat på en 100-års integrationstid. (ERCE, 2021) Skyddsåtgärder för att minska metanläckage är därför viktiga. Observera dock att genom rötning av till exempel stallgödsel eller andra restprodukter så reduceras metanutsläpp som annars hade inträffat om restprodukter inte behandlats. (Avfall Sverige, 2019)

Förutom att naturgas till viss del används i gaspanna är samtliga utsläpp från förnybara resurser.

Biogasanläggningen bidrar även till lokala utsläpp av hälsofarliga luftföroreningar som bland annat NO_x och partiklar, huvudsakligen från verksamhetens förbränning av pellets i panna. Den biogas som produceras bidrar dock till att sänka utsläppen av skadliga luftföroreningar totalt och globalt sett.

10.3.2 Lukt

Anläggningen innehåller processdelar som tidvis bidrar med lukt till närområdet. Staden har expanderat söderut, bl.a. genom byggnation av bostadsområdet Industristaden.

På biogasanläggningen vid Kungsängens gård finns luktreducerande utrustning installerad. Frånluftsventilationen för processutrustning som behandlar örötat organiskt material samt från lokaler för process, mottagning och lastning, leds via två parallella UV-ljusbehandlingar och fem parallella kolfilter för avskiljning av lukt. Vid biogasanläggningen finns även en anläggning för regenerativ termisk oxidation (RTO). Huvudsyftet med RTO:n är att minska metanslippet till atmosfären genom att förbränna metan. RTO:n har även en viss luktreducerande effekt genom att den förbränner en stor del av VOC (flyktiga organiska ämnen) i utsläppsluften.

10.3.3 Skyddsåtgärder

Nedan redovisas exempel på skyddsåtgärder som vidtagits, eller planeras att vidtas, för att motverka lukt från anläggning samt minska verksamhetens utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Lukt

- För att minimera luktutsläpp sker mottagning och lastning främst inomhus.
- UV-behandling och kolfilter finns för rening av luft.
- Rutiner för underhåll och rengöring finns för att minimera diffusa utsläpp av lukt.

Utsläpp till luft

- Biogasanläggningens klimatpåverkan med avseende på energianvändning minskas genom planering och utformning för att ta vara på värme i processer, bl.a. genom att värme från hygieniseringen värmeväxlas med inkommande substrat.
- Vid driftproblem i uppgradering eller överproduktion av rågas förbränns rågas med hjälp av fackla på området. Detta är en miljöåtgärd (och säkerhetsåtgärd) för att hindra utsläpp av metangas som är starkare växthusgas än den koldioxid som bildas när den förbränns.
- Uppsala Vatten har frivilligt anslutit sig till Avfall Sverige och Svenskt Vattens kontrollprogram Egenkontroll Metanutsläpp som ett system för att kartlägga och minska biogasanläggningars utsläpp av metan. Externa mätningar genomförs vanligtvis en gång per 3 år, med intern uppföljning däremellan.

- Verksamhetens ambition är att i största möjliga mån använda fossilfria bränslen vilket medför en reduktion av både utsläpp av växthusgaser och hälsofarliga luftföroreningar.

10.4 Transporter

Substratet transporteras till biogasanläggningen med renhållningsfordon och lastbilar.

De flesta transporter, och främst större lastbilar, kommer norr- eller västerifrån biogasanläggningen. Transporterna färdas via Tycho Hedéns väg, och vidare via väg 255. Transporterna svänger sedan norrut vid Kuggebro mot Kungsängens gård. De transporter som kommer söderifrån färdas via E4 och vidare via väg 255 mot Kungsängens gård.

Renhållningsfordon från staden kommer från Uppsala centrum varav matavfall och livsmedelsavfall tas emot på Kungsängens gårds biogasanläggning. Resterande brännbart avfall körs till Vattenfalls avfallsmottagning i Boländerna.

I nuvarande verksamhet uppgår transporterna till cirka 25 transporter exklusive godstransporter per vardag. Godstransporter uppgår till ca 2–3 per vardag. Alla transporter sker via grinden vid tankstationen.

Med ansökt verksamhet förväntas transporterna kunna uppgå till cirka 50 transporter exklusive godstransporter per vardag.

Största delen av transporterna, ca 80–90 %, bedöms kunna köra mellan kl. 7-16. Med ökade mängder gödsel och biogödsel att hantera kommer dock enstaka fordon att behöva köra i skift, utöver dessa tider.

10.4.1 Skyddsåtgärder

Uppsala Vatten samordnar transporterna i möjligaste mån för att minimera körsträckor och antal lastbilar. Det innebär, om det är möjligt, att inkommande lastbilar lämnar substrat och samtidigt lastas med biogödsel för utkörning till gårdar.

10.5 Utsläpp till vatten

Verksamheten ger upphov till olika typer av vatten, såsom processvatten, sanitärt spillvatten och dagvatten.

Då behandlingen vid biogasanläggningen huvudsakligen sker i en sluten process genereras endast begränsade mängder processavloppsvatten.

Dagvatten från ytor där det finns risk för spill av till exempel organiskt material samlas in och används i processen. Detta kommer fortsätta att ske i ansökt verksamhet.

Dagvatten från hårdgjorda ytor samlas upp i dagvattenbrunnar och leds efter slam-/oljeavskiljare till SLU:s ledningssystem som även har användare uppströms. Ledningen går sedan ut till Fyrisån.

10.5.1 Skyddsåtgärder

Nedan redovisas exempel på skyddsåtgärder som vidtagits för att minska utsläpp av föroreningar till dagvatten.

- Vid spill av diesel eller oljor finns utrustning för att absorbera spillet.
- Dagvattenbrunnarna förses med tätningar för att förhindra att eventuella spill sprids till dagvattnet.
- Vid läckage kan mattor läggas vid brunnar för att förhindra att föroreningar sprids vidare.
- För att undvika utsläpp av limonen som bildas i substratet avskiljs limonen i oljeavskiljare inomhus för att sen skickas för destruktion. En brunn för kondensvatten har tätats för att minimera utsläpp.

10.6 Buller

Bullerkällor vid ansökt verksamhet är främst trafik till och från anläggningen samt anläggningsdelar såsom omrörare, motorer och fläktar. Dessa är i huvudsak placerade inomhus eller på huvudbyggnadens södra sida (bort ifrån bostadsområde). Avståndet till närmaste bostad är cirka 600 meter från fastighetsgräns.

Bullernivåerna från planerad verksamhet förväntas inte överstiga Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller (rapport 6538), se Tabell 1.

Riktvärdena bör i normalfallet vara vägledande för bedömning av om buller utgör en olägenhet.

Tabell 1. Riktvärden för buller från industri vid bostäder, undervisningslokaler och vårdlokaler (Naturvårdsverket, 2015).

	Leq dag (kl. 06-18)	Leq kväll (kl. 18-22) samt lör-, sön- och helgdag (kl. 06- 18)	Leq natt (kl. 22-06)
Utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	50 dBA	45 dBA	40 dBA

Bullerpåverkan kommer att beskrivas i ansökan och behovet av en bullerutredning kommer att bedömas.

10.6.1 Skyddsåtgärder

I nuläget bedöms Naturvårdsverkets riktlinjer för industri- och verksamhetsbuller klaras och ytterligare skyddsåtgärder bedöms därför inte som nödvändiga.

10.7 Energianvändning

Den huvudsakliga nuvarande energianvändningen är värme till produktionen från pellets- och gaspanna och el till främst gasuppgredning och produktionsprocessen.

Flera av förändringarna med ansökt verksamhet kommer att leda till minskad specifik värmeanvändning. Eventuella planer på att optimera torrsubstans innebär mindre vätska i slurryn som behöver värmas och därmed lägre värmebehov. En eventuellt ändrad hygieniseringsmetod kan även komma att leda till lägre värmeförbrukning.

Elbehovet kan dock öka om det blir aktuellt med installation av cykloner och förtjockare samt för pumpning och omrörning med ny efterrötkammare.

I Tabell 2 redovisas energiförbrukning uppdelat på olika energislag för befintlig anläggning. Verksamhetens energiförbrukning gällande transporter kartläggs under vidare utredningar i samband med miljökonsekvensbeskrivning. Den största delen av energin på anläggningen kommer från förnybara resurser, vilket medför låg klimatpåverkan, se avsnitt 10.3.1 om verksamhetens utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Tabell 2. Förbrukning i (MWh/år) för befintlig verksamhet.

Energislag	Förbrukning vid befintlig verksamhet år 2020 (MWh)
El	4140
Pellets	900
Biogas uppvärmning	4200

10.7.1 Skyddsåtgärder

Energibehovet i anläggningen begränsas genom att processvärmen återvinns via värmväxling och att eldrivna anläggningsdelar, till exempel sönderdelningsutrustningen, nyttjas till fullo under kort drifttid.

10.8 Vattenanvändning

Vatten används till att späda inkommande substrat. Utöver detta används kommunalt vatten till ångpannan, gasreningen, rengöring och i personaldelarna.

För planerad verksamhet kan mängden vatten till ångpannor komma att minska något vid ett eventuellt byte av hygieniseringsmetod. Mängden vatten för rengöring och personaldelar kommer att förbli densamma eller lite större på grund av större anläggning och ökad bemanning.

10.8.1 Skyddsåtgärder

För planerad verksamhet planeras större mängder vatten kunna cirkulera och återanvändas än i nuvarande verksamhet. Större mängder dagvatten och avvattnat substrat planeras kunna återföras till processen. Målsättningen är att bli självförsörjande på spädvatten som används för att späda inkommande fast substrat så att inget dricksvatten behöver användas.

10.9 Risker

Inom området förvaras drivmedel, biogas samt processkemikalier såsom järnklorid, hydraulolja med mera. Den maximalt lagrade mängden råvaror, kemikalier, restprodukter och avfall förväntas öka med planerad verksamhet.

Verksamheten anses få något ökade risker med hänsyn till ökad mängd gas i systemen samt ökade transporter.

10.9.1 Skyddsåtgärder

Nedan redovisas exempel på skyddsåtgärder som vidtagits för att minska riskerna inom verksamheten.

- All hantering och lagring av kemikalier och farligt avfall sker på invallade och täta ytor för att eventuellt spill ska vara lätt att omhänderta och att det inte ska kunna nå dag- eller spillvattennätet.
- Driftstörning kan biogasen facklas för att förhindra att metan släpps ut till luft.
- För att minimera risken för personskador till följd av gasläckage utförs regelbundna läckagesökningar på gassetemet enligt upprättade rutiner. Komponenter där det råder hög risk för läckage, till exempel kompressorer och fläktar, kontrolleras dagligen.
- Tillbud och olyckor eller liknande händelser som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön anmäls omgående till tillsynsmyndigheten. Muntlig anmälan följs vid behov upp av en skriftlig rapport med uppgift om typ av störning/haveri, orsak, utsläpp, åtgärder och tidplan.
- Det finns rutiner för brandlarm och gaslarm. Alla miljöavvikelser rapporteras i ett digitalt system. I systemet dokumenteras avvikelser, orsak till avvikelse, åtgärd och handlingsplan samt riskbedömning.
- Vid driftstopp finns avtal med de närmaste anläggningarna som kan ta emot substrat. Vid överjäsning vidtas åtgärder, orsaksutredningar och lämpliga åtgärder.
- Anläggningen är utformad och kommer att utformas i enlighet med branschstandarder så som BGA, TSA och EGN.

10.10 Påverkan på skyddade naturområden och riksintressen

Se avsnitt 6.3.

10.11 Friluftsliv och rekreation

I närområdet till biogasanläggningen finns Årike Fyris naturreservat och Kungsängens naturreservat, se avsnitt 6.3. I Årike Fyris finns gång- och cykelstråk, fågeltorn och en Linnéstig (en vandringsled med historisk information om platser och händelser som finns på flera platser runt om i Uppsala). Det finns även ett skidspår cirka 350 meter från anläggningen.

10.12 Kulturvården

Cirka 500 meter väster om anläggningen finns ett riksintresse för kulturmiljövård. Inga fornlämningar finns i närheten av verksamhetsområdet.

11 Genomförda och planerade utredningar

De genomförda och planerade utredningarna kommer att undersöka miljöeffekter och konsekvenser från verksamheten för såväl nollalternativ som planerad verksamhet.

11.1 Bullerutredning

Om det bedöms nödvändigt kommer en bullerutredning att utföras. Syftet med bullerutredningen är att beräkna och fastställa de ekvivalenta ljudnivåerna vid bostäder till följd av nuvarande och planerad verksamhet. Detta jämförs med Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller. Vid behov föreslås skyddsåtgärder. Utredningen baseras på bullerkällorna för planerad verksamhet, såsom motorer och fläktar.

11.2 Dagvattenutredning

Syftet med dagvattenutredningen är att undersöka verksamhetens påverkan på flöden av dagvatten inom och från området, miljöeffekter av dagvattnet samt översvämningsrisker.

11.3 Luktutredning

I mars 2020 utförde Sweco modellering och spridningsberäkningar av lukt från Uppsala Vattens biogasanläggning. Luktprovtagning och luktanalyser har utförts vid tre olika tillfällen och fyra punkter. Resultaten har använts, tillsammans med resultat från en liknande mätning 2015, för att beräkna luktspridningen kring anläggningen. Utredningen kommer att uppdateras vid behov.

11.4 Miljöriskutredning

Syftet med olycksriskutredning är att redogöra för de olycksrisker som kan påverka omgivningen. Utredningen ska även omfatta hantering av släckvatten.

12 Förslag till innehåll i planerad miljökonsekvensbeskrivning

Administrativa uppgifter

Sammanfattning av miljökonsekvenser

Inledning

- Bakgrund och syfte med verksamheten
- Miljökonsekvensbeskrivningens syfte och avgränsning
- Metodik
- Ansökans omfattning
- Samråd
- BAT/BREF

Förutsättningar och rådande miljöförhållanden

- Lokalisering
- Planförhållanden
- Riksintressen, skyddade områden och motstående intressen

Verksamhetsbeskrivning (icke teknisk)

- Befintlig verksamhet
- Ansökt verksamhet

Alternativ

- Nollalternativ
- Alternativ lokalisering
- Alternativ utformning/teknik/omfattning
- Motivering till och skäl för valda alternativ

Bedömningsgrunder

- Miljökvalitetsnormer
- Miljömål
- Riktvärden

Miljöpåverkan, effekter och konsekvenser (även nollalternativ)

- Hushållning med resurser
- Utsläpp till luft (utsläpp av lukt, utsläpp av växthusgaser samt utsläpp av luftföroreningar från verksamheten)
- Trafik och transporter
- Utsläpp till vatten
- Risk och säkerhet
- Naturmiljö och rekreation
- Buller
- Markanvändning
- Avfall
- Landskap, bebyggelse och kulturmiljö
- Kumulativa effekter av ansökt verksamhet

Samlad bedömning av konsekvenser

Sammanfattning av ansökt verksamhets påverkan på miljömål och miljökvalitetsnormer

Egenkontroll

Uppfyllnad av kravet på sakkunskap

Referenser

13 Referenser

Avfall Sverige, 2019. Egenkontroll Metanemissioner – En beskrivning av systemet för inventering och reducering av metanemissioner från samrötningsanläggningar, avloppsreningsverk och biogasuppgraderingsanläggningar. ISSN 1103-4092.

Boverket, Riksintressen. Tillgänglig karttjänst online:
<http://gis2.boverket.se/apps/js/www/riksintressen/> Besökt 2021-11-10.

Energigas Sverige, 2019. Biogasen och miljön, Tillgänglig online: Biogas och miljön - Energigas Sverige Besökt: 2021-11-30.

ERCE, 2021. IPCC Sixth Assessment Report Global Warming Potentials. Tillgänglig online: <https://www.ercevolution.energy/ipcc-sixth-assessment-report/> Besökt 2021-12-10

Länsstyrelsen Uppsala län. (2018) Årike Fyris. Tillgänglig online:
<https://www.lansstyrelsen.se/upsala/besoksmal/naturreservat/arike-fyris.html> Besökt 2021-11-23.

Naturvårdsverket. (2015) *Vägledning om industri- och annat verksamhetsbullen, rapport 6538*. Tillgänglig online:
<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6538-6.pdf?pid=7411> Besökt 2021-11-10.

Trafikverket. (2021) Fyra spår Uppsala. Tillgänglig online:
<https://www.trafikverket.se/nara-dig/Uppsala/vi-bygger-och-forbattrar/fyra-spar-upsala/> Besökt 2021-11-23.

Uppsala kommun, kommunkarta. Tillgänglig karttjänst online:
<https://upsalakommun.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=71af8fd6340240568e4ac6bb3487d7b4> Besökt 2021-11-23.

Uppsala kommun. (2016a) Interaktiv översiktsplan 2016 för Uppsala kommun (iÖP). Tillgänglig online:
<https://upsalakommun.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=0eac8a7c238e4017bc335ddac3252daf> Besökt: 2021-11-23.

Uppsala kommun. (2016b). Översiktsplan 2016 för Uppsala kommun. Tillgänglig online:
<https://www.upsala.se/kommun-och-politik/publikationer/oversiktsplan-2016/del-a-huvudhandling/#avfallsanlaggning> Besökt: 2021-11-26.

VISS. (Vatteninformationssystem Sverige) Tillgänglig karttjänst online: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399> Besökt 2021-11-10.